

HELSINGIN HIIPPAKUNNAN ORTODOKSISTEN SEURAKUNTIEN JÄSENLEHTI | IRTONUMERO 5,50€

ORTODOKSI

8/17 *viesti*

*Metropoliitta Ambrosiuksen
eläkkeellelähtöhaastattelu*

*Arkkipiispa asettuu
Helsinkiin*

"En koe jääväni eläkkeelle,
vaan tehtävät vaihtuvat."

10

Taidekonservaattori Riikka Kõngäs piti Lappeenrannan seurakuntalaisille esitelmän ikonien kunnossapidosta.

Kädentaitajien taidonnäytteet ihastuttivat Imatralla.

21

Hämeenlinnalaiset Riitta Rantilä ja Kirsi Backman iloitsevat siitä, että seurakunnan tilanne on selvillä.

Sisällys

- 3 PÄÄTOIMITTAJALTA
- 4 KIRKKOHERRALTA
- 5 JOULUTERVEHDYKSET
- 6 AJANKOHTAISTA
-
- 9 ARKENA Ortodoksisia joululauluja **ARKENA**
- 10 ILOA JA AVOIMUUTTA
- 12 ARKKIPIISPA LEO SIIRTYY HELSINKIIN
- 13 HÄMMENNYS VÄISTYY
- 15 РУССКОЯЗЫЧНЫЕ СТРАНИЦЫ
- 17 REPORTAASI Kehityksen askelia Ungandassa
- 21 TAIDEKONSERVAATTORI TOHTOROI TAULUJA
- 23 IMATTRAN TUHATTAITURIT ESITTÄYTYIVÄT
- 24 MEIKÄLÄISIÄ Ulla Niemelä
-
- 25 PYHÄNÄ Joulupaasto valmistaa Kristuksen syntymään **PYHÄNÄ**
- 26 NÄKÖKULMA Pyhä Perhe maanpaossa
- 28 PERHEUUTISIA
- 29 JOULUKANONI – JOULUN AJAN RUKOUS
- 31 SVENSKA SIDOR
- 33 PYHÄT ESIRUKOILIJAMME
- 34 KULTTUURI
-
- 37 HUOMENNA Koltankielinen liturgia **HUOMENNA**
- 38 LAPSET JA NUORET
- 40 JUMALANPALVELUKSET JA MENOT
- 53 DIAKONIA TIEDOTTA
- 54 LAINATUT
- 55 RISTISANATEHTÄVÄ

ORTODOKSI 8/17 viesti

Helsingin, Haminan, Hämeenlinnan, Kotkan, Lahden, Lappeenrannan ja Tampereen ortodoksisten seurakuntien lehti

Aikakauslehtien Liiton jäsenlehti

Lehti ilmestyy 8 kertaa vuodessa

JULKAISIJA: Helsingin ortodoksinen seurakunta

TOIMITUS: Liisankatu 29 A 2, 00170 Helsinki

SÄHKÖPOSTI: ortodoksiviesti@ort.fi

MA. PÄÄTOIMITTAJA: Anne Kärkkäinen, p. (09) 8564 6115

TOIMITUSSIIHTEERI: Saara Kallio, p. (09) 8564 6116

LEHDEN ULKOASU: Leena Toivola

LEHDEN TAITTO: Markku Laitinen / Aste Helsinki Oy

TOIMITUSNEUVOSTO: Markku Salminen, Risto Nordell, Urpo Uotila; Ville Kiiveri, Anna Syrjänen-Filppu; Kaisa Paavilainen; Alexander Hautamäki, Birgit Salmenhaara; Jonas Bergenstad, Mikko Kuri; Timo Tynkkynen, Liisa Tynkkynen; Aleksej Sjöberg, Eeva Manni

TILAUSHINTA: 40 € / vuosi. Lehti on seurakuntien jäsenille ilmainen.

TILAUKSET, OSOITTEENMUUTOKSET JA PERUUTUKSET: asiakaspalvelu.helsinki@ort.fi p. (09) 8564 6100. (Huom! Seurakuntalaisten ei tarvitse ilmoittaa osoitteenmuutoksista).

PAINOPAIKKA: punamusta

ISSN 0788-9194

ORTODOKSIVIEСТИ JULKAISEE TILAAMATTA LÄHETETTYJÄ AINEISTOJA TAPAUSKOHTAISESTI HARKITEN.

KANNEN KUVA: KULTTUURIKESKUS SOFIAN MOSAIIKIN KUVASI SAARA KALLIO.

Muurahaistekniikkaa muutoksen keskellä

ARKKIPIISPA MUUTTAA Helsinkiin, hiipakunnan metropoliitta jää eläkkeelle, kirkossamme ollaan muutosten edessä. Hämeenlinnan seurakunnan epäselvyyksiä on selvitelty, ja Ugandan naisia autetaan rimpuilemaan ylös surkeasta asemastaan. Isoja asioita, muutosta muutoksen perään.

Mikään ei ole niin pysyvää kuin muutos, kuten kirkkoherra **Ville Kiiveri** toteaa kirjoituksessaan. Tai kehitys on muutos, kuten **Riina Nguyen** sanoo Uganda-jutussa.

Muutos pelottaa, mutta se on myös mahdollisuus parantaa asioita. Pahinta on epäselvyys, vaikka siinäkin on puolensa. Jos suostuu istumaan muurahaispesässä, aivot tekevät työtään, ja lopputulos saattaa olla parempi kuin, jos ryntäisi heti toimeen.

Loputtomiin ei kuitenkaan voi vetkuilla, vaan joskus on pakko nousta ja katsoa ongelmaa päin. On suostuttava lähtöön, vaikka lahkeet tutisevat. Lähdekö uuteen, josta ei ole selvyttä. Se kysyy nöyryyttä, halua pienentyä, ja luottaa siihen, että tie avautuu ja päämääräkin selkenee, kun keskittyy häikäpäisesti tehtävään asia kerrallaan.

Avainsana muutosta tehdessä taitaa olla luottaa. Uskoo, että asiat suttaantuvat.

Vilkaisu välillä ylös kaiken kompastelun keskellä ja: *Herra armahda?*

Se on muurahaistekniikkaa. Muurahaiset ovat pieniä, mutta äärimmäisen sitkeitä. Pieni olento raahaa itseään monta kertaa suuremman korren askel kerrallaan pesään. Ja muut tekevät samoin.

Hämeenlinnan seurakunnassa selvitettiin kavalluksenjälkeinen taloustilanteen pohjia myöten.

– On ollut hyvin vaikea vuosi, mutta nyt on aika lähteä eteenpäin, sanoo seurakunnan neuvoston puheenjohtaja **Riitta Ranttilä**. Sanoista kuuluu rasitus ja samalla helpotus. Kukin on kantanut kortensa kekoon.

Ja sitten tulee joulun *Kristus syntyy – Kiitäkää!* On syy iloita ja riemuita kaiken muuttuvan keskellä.

Lisäksi toivottaa monia armorikkaita vuosia arkkipiispa **Leolle** ja metropoliitta **Ambrosiukselle!**

Anne Kärkkäinen

Kohti parempaa

ELÄMME KIRKOSSAMME muutosten aikaa ja näyttää siltä, että ainoa pysyvä asia on muutos. Tarve on ilmeinen, ja olemme jopa myöhässä sopeuttaessamme toimintaamme nykyisyyteen. Mitä aiemmin aloitamme, sitä helpommalla pääsemme.

Olemme osa yhteiskuntaa ja muutokset ovat todellisuutta myös seurakunnissamme. Kaupungistuminen kiihtyy, väestö vanhenee, ja muuttoliike suuntautuu kasvukeskuksiin. Etelän seurakunnissa maahanmuuttajien määrä kasvaa. Voimme toki taistella muutosta vastaan, mutta ehkäpä se kannattaisi käyttää hyödyksemme. Muutos tarjoaa mahdollisuuden uudistua ja siten selviytyä.

Myös Kirkon opetusta pitää jatkuvasti arvioida uudelleen. Ei tämä mitään uutta ole, sillä jo apostolisena aikana pohdittiin kristinuskon suhdetta juutalaisuuteen. Tänäkin päivänä meillä on ”perinnäissäännösten” jäänteitä, jotka eivät välttämättä pohjaudu mihinkään. Pahimmillaan arvotamme niitä enemmän kuin vaikka rakkauden kaksoiskäskyä.

Tämä ennakkoluuloton arviointi oli tyyppillistä eläkkeelle jäävälle esipaimenellemme metropoliitta Ambrosiukselle. Hän teki sitä näkyvästi ja ennakkoluulottomasti. Toivottavasti keskustelu ja uuden etsiminen meillä kaikilla edelleen jatkuu.

Ville Kiiveri

Kirkkoherra

Haminan seurakunta

На пути к лучшему

Наша церковь сегодня переживает период перемен, и иногда кажется, что перемены – это единственное, что постоянно. Необходимость перемен очевидна, и более того, мы даже запаздываем в адаптации нашей деятельности к настоящему. Чем раньше мы начнем, тем легче нам это будет даваться.

Мы являемся частью общества, и в наших приходах заметны перемены. Ускоряется урбанизация, повышается средний возраст населения и люди активно переселяются в крупные города. В приходах на юге Финляндии появляется все больше иммигрантов. Можно, конечно, противиться переменам, но не лучше ли использовать их во благо? Перемены дают возможность обновления и, следовательно, помогают выжить.

Церковное учение также следует постоянно подвергать переоценке. Это совсем не ново, ведь еще во времена

апостолов размышляли, например, над отношением христианства к иудейству. И по сей день мы имеем дело с остатками «традиционных положений», которые зачастую не имеют основания. В худшем случае мы придаем им даже большее значение, чем, например, Заповедям любви.

Умение оценивать непредвзято свойственно нашему Владыке митрополиту Хельсинскому Амвросию, выходящему скоро на пенсию. Он всегда делал это открыто и без предубеждений. Будем надеяться, что открытое обсуждение и поиск нового для всех нас продолжится.

Вилле Киивери

Настоятель

Православного прихода г. Хамина

Kristus syntyy, kiittäkää!

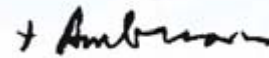
KRISTUKSEN SYNTYMÄ, Jumalan tuleminen ihmiseksi, on koko evankeliumin suurin ihme ja mysteeri, salaisuus. Kaikessa yksinkertaisuudessaan joulun sanoma kiteytyy siihen, että Kristuksen syntymässä huipentui Jumalan antamien lupausten täyttymys. Uusi aika alkoi. Kuolevaisille Hän lupasi kuolemattomuuden, särkyneille pelastuksen ja pimeydessä vaeltaville valon.

Kristuksen rajaton täyteys ja yltäkylläisyys ylittävät kaikki ihmilliset pyrkimykset kuvata tai määritellä Hänen merkitystään koko maailmalle. Hän on kaikkien ihmisten ja kansojen odotuksen sekä kaipauksen täyttymys.

Jumala on antanut meille kestävän elämänperustan ja pysyvän toivon. Tällaisena roolimme on olla välittäjiä. Jumalan "ikoneina" seisomme luomakunnan keskellä siltana pyhyyden ja rajallisuuden, taivaan ja maan välillä. Osallisuus Jumalan suurpiirteisestä rakkaudesta, filantropiasta, syvenee, kun jaamme sitä ympärillemme. Pyhä Augustinus toteaa: "Rakastava sydän saa toisen

sydämen palaamaan". Joulupaaston ja adventin aikaan kuuluu se, että käymme tapaamassa sairasta, vanhusta, pakolaista tai henkissä vaikeuksissa olevaa. Jaettu ilo on kaksinkertainen ilo.

Joulu muistuttaa myös tulevasta, iankaikkisesta. Se kantaa meitä siihen todellisuuteen, jolloin Kristus on oleva kaikki kaikessa. Kaipaus Hengen läsnäoloon ja johdatukseen vakuuttaa meidät yhteisestä uskosta, toivosta ja rakkaudesta Kristuksessa. Oi, jospa ihmisellä ois joulu ainainen.

Ambrosius
Helsingin metropoliitta

Jumalan Poika – Neitseen Poika

"OI KRISTUS, Sinä tottelit keisarin käskyä ja annoit kirjoittaa itsesi orjien kirjaan, mutta meidät – vihollisen ja synnin orjat – Sinä vapautit. Sinä tulit kaikessa yhtä köyhäksi kuin mekin, mutta ihmiseksi tulemisesi avulla korotit maallisen jumalalliseksi" (Syyrialaisen piispa Kosmaksen (675–760) joulukanonin 5. veisun tropari).

Ensimmäisenä jouluna uskontunnustuksemme mukaan itse Jumala "meidän ihmisten ja meidän pelastuksemme tähden astui alas taivaista, tuli lihaksi Pyhästä Hengestä ja neitsyt Mariasta ja syntyi ihmiseksi".

Jumalan Pojasta tuli Neitseen Poika! Kristus oli yhtäältä ensimmäisen ihmisen Aadamin sukulainen mutta toisaalta ennen aikojen alkua Isänsä kanssa oleva. "Neitseen Poika" merkitsee sitä, että synnin vuoksi vallinnut sukulaisuus Aadamiin katkaistiin.

Tästä Jumalan Pojan syntymisestä Neitseen Pojaksi kirjoittaa Andreas Kreetalainen (650–740) näin: "Selittämätön on neitseellinen synnytys ja puhdas on Neitseen Äitiys, sillä Jumalan syntyminen tekee uudeksi luonnon järjestyksen".

Tuon uuden, maailman järjestyksen kumoavan tapahtuman muistoksi vietetään joulua, Jumalan Pojan syntymäjuhlaa.

"Oi Kristus, mitä lahjoja toisimme sinulle, kun sinä tulit meidän tähtemme ihmisenä maan päälle? Sillä kaikki Sinun luotusi kiittävät sinua: enkelit tuovat ylistysveisun, taivaat tähden, tietäjät lahjansa, paimenet hämmästelystä, maa luolan, erämaa seimen ja me ihmiset Neitsyt-äidin. Iankaikkinen Jumala, armahda meitä!" (Patriarkka Germanoksen (668–730) kirjoittama ehtoopalveluksen avuksi-huutostikiira, 2. sävelmä).

Betlehemissä syntyneen rauhan Jumalan siunausta jouluunne toivottaen

Leo
Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa

Lohjan kirkon praasniekassa tavallista juhlavampi tunnelma

KARJALAN valistajille pyhitetyn Lohjan kirkon praasniekassa oli tavallista suuremman juhlan tunnelma, kun metropoliitta **Ambrosius** siunasi seurakunnan läntisen toiminta-alueen papin isä **Kalevi Kasalan** rovastiksi. Isä Kalevi on palvellut Lohjalla pappina vuodesta 1998.

Lohjan kirkon praasniekkaa vietettiin Karjalan valistajien juhlapäivänä 4.11. Juhla käynnistyi veden pyhityksellä. Sen jälkeen oli liturgia, jonka metropoliitta Ambrosius toimitti papiston avustamana.

Palveluksen jälkeen seurakuntalaiset siirtyivät viettämään perinteistä yhteistä Karjalaista kirkkopyhää Lohjan evankelisluterilaisen seurakunnan ja Lohjan Karjala-seuran kanssa.

Lohjan kirkko on vihitty kirkoksi vuonna 1968, eli ensi vuonna vietetään kirkon 50-vuotisjuhlaa.

URPO UOTILA

Tuoreen rovastin vaimo Päivi Kasala sai kukat kirkkoherra Markku Salmiselta kiitokseksi tarmokkaasta työstä isä Kalevin rinnalla.

Länsi-Uudenmaan pastori Kasala rovastiksi

- **KANNUSTAAHAN** se, ja olen iloinen ja kiitollinen, totesi rovasti **Kalevi Kasala** metropoliitta Ambrosiukselta saamastaan huomionsoituksesta.

Isä Kalevi on vihitty papiksi 1984, ja hän on toiminut Helsingin ortodoksisen seurakunnan Länsi-Uudenmaan alueen pappina vuodesta 1998. Rovastin arvonimi myönnetään pitkästä, nuhteettomasta ja menestyksekkästä papin työstä.

Lappeenrannan diakonia-avustukset haussa

LAPPEENRANNAN seurakunnan diakoniatoimikunta tukee avuntarvitsijoita joulun alla pienillä avustussummilla.

Hakemus vapaamuotoisella kirjeellä perustelluineen ma 18.12. mennessä sähköpostitse: lapeenranta@ort.fi tai kirjeitse: Lappeenrannan ortodoksinen seurakunta, Diakoniatoimikunta, Kristiinankatu 7, 53900 Lappeenranta

Hakemukset käsitellään luottamuksellisesti.

Tampereen seurakunta siirtyy reiluun kahviin

TAMPEREEN ortodoksinen seurakunta siirtyy käyttämään reilun kaupan kahvia seurakunnan tilaisuuksissa. Ehdotuksen siirtymisestä reilun kaupan kahviin tekivät Akaan ortodoksioppilaat yhdessä opettaja **Anna Kasdaglik-sen** kanssa. Ehdotus luovutettiin kirkkoherra **Aleksej Sjöbergille** Akaassa pidetyn liturgian jälkeen.

– Koulunkäynti on tärkeää, ja monet kehitysmaiden lapset eivät pääse kouluun, koska heidän täytyy tehdä raskasta työtä pelloilla. Reilun kaupan osuuskuntaan kuuluvat perheet saavat tuotteistaan paremman hinnan, ja perheiden lapset pääsevät kouluun, oppilaat kertovat ehdotuksessaan.

Seurakunta on jo ryhtynyt toimiin. Reilun kaupan seurakunnan arvonimi on Helsingin hiippakunnan alueella jo myönnetty Lappeenrannan ortodoksille seurakunnalle. Lappeenrannassa on kahviteltu reilusti vuodesta 2009.

SAARA KALLIO

Tampereella keskusteltiin naisten ja tyttöjen asemasta

EKUMEENISEN vastuuviikon tilaisuudessa lokakuun lopulla Nikolainsalin tilaisuudessa puhui ekumeenisen vastuuviikon lähettiläs, Tampereen yliopiston opiskelija **Mariette Shabulinzenze**.

Hän kertoi, että usein hyvää tarkoittavat humanitaariset kampanjat puhuvat niiden päälle, joita pitäisi tukea, ja samalla loukkaavat kohteidensa ihmisarvoa esimerkiksi esittelemällä pahoinpitelyn uhrien kuvia.

Vastuuviikon iskulauseella *Omalla äänellä* haluttiinkin korostaa, että ääneen pääsevät naiset ja tytöt itse.

Illan mittaan keskusteltiin vilkkaasti sekä kehittyvien maiden ihmisten että Suomessa asuvien maahanmuuttajien, erityisesti naisten ja tyttöjen, tilanteesta ja tukemisesta. Mitä voimme tehdä seurakuntana ja seurakuntalaisina?

Ekumeenisen vastuuviikon teemana oli tänä vuonna naisten ja tyttöjen oikeudet.

Vastuuviikon järjestää Suomen Ekumeeninen Neuvosto. Tänä vuonna yhteistyökumppaneina ovat Ortodoksisen kirkon kansainvälinen diakonia ja lähetystyö Filantropia ry ja Caritas Suomi ry.

EEVA MANNI

Piispallisia huomionosoituksia

METROPOLIITTA Ambrosius vihki Uspenskin katedraalissa 26.11. munkkidiakoni **Foman** pappismunkiksi. Pappismunkki Foma toimii Pokrovan veljestössä Kirkkonummella.

Kulttuurikeskus Sofian Pyhän Viisauden kappelissa toimitetun liturgian yh-

teydessä 11.11. metropoliitta vihki **Jukka Vehkaojan** ja **Okko Balagurin**in alidiakoneiksi. Vehkaoja palvelee hautausmaan Pofeetta Elian kirkossa ja Balagurin Myllypuron Pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen kappelissa.

Helsingin seurakunnan diakoniaruokailu laajeni Espooseen

HELSINGISTÄ tuttu diakoniaruokailu on laajentunut Espooseen. Pyhittäjä Herman Alaskalaisen kirkolla Espoon Tapiolassa käynnistyi marraskuussa diakoniaruokailu. Edullista ruokaa on tarjolla jokaisen kuukauden ensimmäisenä perjantaina klo 11 alkaen.

Tapiolan kirkon diakoniaruokailu toteutetaan yhteistyössä lähiseudun kauppiaiden kanssa ja sillä on ekologinen ulottuvuus. Kauppiat lahjoittavat ylijäämäelintarvikkeita, jotka muuten heitettä-

siin pois. Ruokailu on tarkoitettu ennen kaikkea vähävaraisille tai muuten avuntarpeessa oleville.

– Jollekin ruokailussa kävijälle tämä ateria on päivän tai jopa viikon ainoa lämmin ateria. Yhteinen jaettu ateria kokoaa yhteen ja antaa ruumiin ravinnon lisäksi parhaassa tapauksessa myös sielun ravintoa. Diakoniaruokailu on kohtaamispaikka, jossa kutsutaan kaikki saman pöydän ääreen, diakoniatyöntekijä **Sarianne Karulinna** kertoo.

Seurakuntien veroprosentit 2018

Helsinki	1,8
Hamina	1,95
Hämeenlinna	2,15
Kotka	1,85
Lahti	1,9
Lappeenranta	1,85
Tampere	2,0

Aune Svennevig otti vastaan piispallisen siunauskirjan.

Klaukkalassa juhlittiin 20-vuotiaista kirkkoa

KLAUKKALASSA juhlittiin Pyhän Nektarios Eginalaiselle omistetun kirkon 20-vuotisjuhla viikonlopulla 10.–11. marraskuuta.

Juhlaan osallistui väkeä kirkontäydeltä, noin 70 henkeä. Osa oli Suomeen muuttaneita lähiseutujen kreikkalaisia, joille kirkko on kutsuva temppeli. Pyhä Nektarios Eginalainen eli Kreikassa Eginan saarella 1900-luvun alkupuolella.

– Pyhä Nektarios Eginalainen on uuden ajan pyhä, johon ihmisillä on hen-

kilökohtainen suhde, pastori **Teo Merzas** kertoi kirkon nimikkopyhän merkityksestä.

Klaukkalan kirkon kustansivat ja rakensivat 1990-luvun alussa klaukkalaiset vapaaehtoiset. Kirkko luovutettiin Helsingin seurakunnalle vuonna 1996.

Praasniekassa Klaukkalan kirkon ystäväpiiri ry sai tunnustuksena työstään metropoliitta **Ambrosiuksen** myöntämän piispallisen siunauskirjan.

Henkilövalintoja

HELSINGIN ortodoksisen seurakunnan diakoniatyöntekijänä aloittaa ensi vuoden alussa sairaanhoitaja (AMK) **Elina Pale**. Hänellä on vahva terveydenhuollon työkokemus vanhus- ja mielenterveytyöstä.

Kasvatustyöntekijän sijaisena toimii teologian maisteri **Jaso Pössi**, joka siirtyi seurakuntaan Ortodoksisten nuorten liiton järjestösihteerin tehtävästä. Jaso Pössi on opintovapaansijainen 1.11.2017–31.5.2018.

Kummankin työntekijän valitsi Helsingin seurakunnan seurakunnanneuvosto kokouksessaan 19.10.

Helsingin seurakunnasta tuttu pastori **Aleksi Saveljeff** hoitaa metropoliitta **Ambrosiuksen** määräyksestä Lahden, Kotkan ja Haminan seurakunnan monikulttuurisen papin määräaikaista tointa 1.1.–31.12.2018. Isä Aleksi puhuu sekä venäjää että suomea. Toimen nykyinen hoitaja pastori **Pavel Pugovkin** siirtyy Karjalan hiippakuntaan tekemään vastaavaa työtä.

Valtuustojen puheenjohtajat 2018

LÄHES KAIKKI Helsingin hiippakunnan seurakuntien seurakunnanvaltuustot ovat valinneet puheenjohtajansa.

Helsingin puheenjohtaja on **Arvo Kokkonen**, Vihti; 1. varapuheenjohtaja **Elina Palola**, Helsinki ja 2. varapuheenjohtaja **Maria Mountraki**, Helsinki.

Hamina: puheenjohtaja **Marja-Leena Jaakkonen**, Kouvola; 1. vpj **Vesa Uotila**, Hamina; 2. vpj **Antti Halonen**, Kaipiainen.

Hämeenlinna: seurakunnanvaltuusto valitsee ensi vuoden valtuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ylimääräisessä kokouksessaan tammikuussa. Siihen asti puheenjohtajana toimii **Riitta Ranttilä**, Hämeenlinna; varapuheenjohta-

jana **Helena Saukkonen**, Hämeenlinna.

Kotka: puheenjohtaja **Pertti Westman**, Kotka; 1. vpj **Marju Haltola**, Kotka ja 2. vpj **Outi Ylinen**, Kotka

Lahti: puheenjohtaja **Anatoli Lappalainen**, Lahti; vpj. **Anna Goltz**, Mäntsälä.

Lappeenranta: puheenjohtajat valitaan seurakunnanvaltuuston seuraavassa ylimääräisessä kokouksessa. Vuonna 2017 puheenjohtaja on **Timo Tynkkynen**, Lappeenranta; vpj. **Anne Lempiäinen**, Imatra.

Tampere: puheenjohtaja **Tanja Leskinen**, Tampere; 1. vpj **Marja Rauhala**, Sas-tamala; 2. vpj. **Maria Hattunen**, Tampere.

Lappeenrannan seurakunnan toinen pappi vaihtuu

LAPPEENRANNAN seurakunnan toinen pappi **Aarne Ylä-Jussila** siirtyy jatko-opintoihin vuodenvaihteessa. Seurakunnanneuvosto on aloittanut toimen täyttämisen.

Isä Aarne auttaa seurakuntaa jumalanpalveluksien toimittamisessa, ja ennen toimen uudelleen täyttämistä työtehtäviä jaetaan muiden työntekijöiden kesken.

Isä Aarnen läksiäisiä vietetään seurakunnan perinteisen kuusijuhlan yhteydessä keskiviikkona 27.12. kello 18 Lappeenrannan seurakuntasalissa.

Sillä ensiksi ihminen uskoo, ja kun hän on uskonut, hän rakastaa. Kun hän on rakastanut, hän toivoo.
– *Afrahat Persialainen Viisas*

Anne Kärkkäinen

"Huulipuna on
ikonin pahin
vihollinen."

Riikka Kögäs
sivu 21

Petri ja Stiina Hakonen harjoittivat marraskuussa Tapiolan kirkon lapsikuoroa joulukonserttia varten.

KOLJADAT – OMIA ORTODOKSISIA JOULULAULUJA

TEKSTI ANNE KÄRKKÄINEN

■ – Hienointa on, että voimme laulaa ja opettaa omia ortodoksisia joululauluja, sanoo kanttori **Stiina Hakonen** Espoon Tapiolasta.

Hän harjoituttaa yhdessä miehensä Tapiolan ortodoksisen kirkon kanttorin **Petri Hakosen** kanssa Tapiolan kirkon lapsi- ja aikuiskourolla koljadoja joulukonsertteja varten.

Laulujen monenlaiset, toisistaan hieman poikkeavat nimet johtuvat siitä, että koljadoja (ven.), kalandoja (kreikk.) ja colindoja (romania) on laulettu itäisessä Keski- ja Etelä-Euroopassa, kuten Venäjällä, Baltian maissa, Ukrainassa, Puolassa, Romaniassa ja Kreikassa.

– Suomen tiernapojat kuuluvat lauluperinteen läntiseen osaan, joka kulkeutui meille Keski-Euroopasta Ruotsin kautta, Stiina Hakonen kertoo.

Koljadat ovat ortodoksisia joululauluja, joita laulajaryhmät kiertävät esittämässä joulun alla kaduilla ja kodeissa. Kommunismien aikana uskonnollisia lauluja sai laulaa vain kirkoissa ja kodeissa, mutta nykyään laulajat kiertävät taas talosta taloon.

Petri Hakonen kertoo, että laulut elivät lähinnä vain kirkollisten perheiden seinien sisällä, kun mummut opettivat niitä perillisilleen. Aitoina kansanlauluina jotkin laulut säilyivät tukahduttamispyrki-

myksistä huolimatta laajemminkin.

– Tunnetuimmat laulut osaavat kaikki. Kirkolla joku on joskus pyytänyt koljadan omalla äidinkielellään, ja sitten olemme laulaneet laulun yhdessä, Petri Hakonen kertoo.

Nyt lauluperinnettä elvytetään ja tehdään tunnetuksi. Suomessa Hakosen kanttoripariskunta on kaivanut esiin eri maiden koljadoja ja sanoittanut niitä suomeksi. Isä Petri ja Stiina ovat sovittaneet lauluja kaksi-, kolmi- ja neljänisiksi.

Espoon kuorot esiintyvät useissa tilaisuuksissa joulun alla ja ilahduttavat niitäkin, jotka eivät pääse konserttiin. Esimerkiksi lapsikuoro juhlistaa Lucian-päivää laulamalla Jorvin sairaalassa. ●

Kristus syntyy – Kiittäkää! Tapiolan ortodoksisen kirkon lapsikuoron ja Pokrovan mieskuoron konsertti su 17.12. klo 17. Pyhittäjä Herman Alaskalaisen kirkko, Kaupinkalliontie 2, Espoo

Pyhän Hermanin kuoron ja Lauttasaaren laulajien joulukonsertti pe 15.12. klo 19. Uspenskin katedraali, Helsinki.

– Meidän täytyy tuntea traditiomme ja kertoa ihmisille ymmärrettävällä kielellä valoisasta elämännäkemyksestä, sanoo metropoliitta Ambrosius.

Iloa ja avoimuutta

Eläkkeelle jäävä metropoliitta Ambrosius toivoo ortodokseilta iloa, avointa mieltä ja kanssakäymistä muiden kanssa.

TEKSTI ANNE KÄRKKÄINEN KUVA SAARA KALLIO

Helsingin hiippakunnan metropoliitta **Ambrosius** jää eläkkeelle tammikuun ensimmäisenä päivänä palveltuaan kirkkoa piispana 29 vuotta, joista 16 Helsingin hiippakunnassa.

– En koe jääväni eläkkeelle, vaan tehtävät vaihtuvat.

Tehtävien vaihto ei merkitse piispalle paluuta vanhaan. Ennen kirkollista uraansa metropoliitta Ambrosius, tuolloin **Risto Jääskeläinen**, työskenteli ja opetti yliopistossa. Mutta tutkijan lailla piispa aikoo eläkkeellä lukea paljon ja paneutua ortodoksisiin teologeihin, varsinkin mystikoihin, ja kirjoittaa kirjoja.

– Haluan tulkita kirkkomme henkistä ja hengellistä traditiota tämän päivän ihmisille.

Lisäksi piispa aikoo pitää luentoja ja järjestää seminaareja. Kulttuurikeskus Sofian säätiön puheenjohtajana hän haluaa vilkastuttaa Sofian kulttuuritoimintaa nykyisestäään. Luvassa on muun muassa erilaisia kursseja, kuten hiljentymis- ja mietiskelytapahtumia.

ENSIRAKKAUS KIRKKOON SÄILYNYT Kansanvalistus, kasvatusta, ja ylipäänsä avoimuus ja vuorovaikutus muiden kanssa, ovat lähellä metropoliitan sydäntä.

Hänet tunnetaan laajasta ystävä- ja tuttavapiiristä. Ovet ovat auki joka suuntaan.

– Puffaan mielelläni ortodoksisista kirkkoista.

Tämä pr-työ perustuu vuosikymmenten takaiseen elämykseen. Evankelisluterilainen pappi liittyi vuonna 1975 ortodoksiseen kirkkoon palattuaan kotimaahan monivuotisen opiskelunsa jälkeen.

– Ensirakkauden iloa on säilynyt tähän päivään saakka. Se on ollut minulle yllätys.

Varsinkin liturgiaa toimittaessaan, hän kertoo hetkittäin unohtavansa, onko maassa vai taivaassa.

– Siinä näkymätön maailma on niin läsnä.

Monet ovat nähneet hänen ilonsa. Valoisuus on vetänyt puoleensa ihmisiä eri uskontokunnista ja tunnustuksista.

ETSIJÖILLE ILOA IHMISTEN KIELELLÄ

Metropoliitta Ambrosius on koko kirkollisen palveluksensa ajan korostanut ekuumeenista työtä ja sitä, että kirkon kannattaa suuntautua ulospäin.

– Ortodoksiseen kirkkoon kanavoituu paljon enemmän etsintää kuin älytään. Ihmisiä kiinnostaa ortodoksinen hengellisyys, mystiikka ja kirkkotaide. Meidän täytyy tuntea oma traditiomme ja tulkita ihmisille ihmisten kielellä valoisa elämännäkemystämme.

Pienen vähemmistökulttuurin on metropoliitan mukaan tärkeää tuoda osansa suomalaiseen kulttuuriin. Hän kiittää arkkipiispa Paavalia, Johannesta ja **Leoa** monipuolisesta yhteiskunnallisesta osallistumisesta.

– Heidän ansiostaan hengellisellä puolella ortodoksisuus on Suomessa ollut merkittävää.

Ortodoksinen kirkko näkyy ja vaikuttaa Suomessa. Metropoliitta näkee ekuumeenisen vuorovaikutuksen tulosta muun muassa luterilaisessa kirkossa, jota hän kiittää avoimesta asenteesta ortodoksisuutta kohtaan ja mutkattomasta kanssakäymisestä.

Pääsiäisestä on tullut television ansiosta suomalaisen kristillisyyden juhla yhdessä sukupolvessa. Pääsiäisyön jumalanpalvelus näkyy jokaisessa olohuoneessa.

– Luterilainen piispa on sanonut, että pääsiäisestä on tullut se tärkein juhla.

Metropoliitta muistaa nuoruudestaan, miten luterilaisuudessa piinaavaa pitkäperjantaita pidettiin tärkeimpänä päivänä. Lapset eivät saaneet leikkiä tai kyläillä.

– Ei meidän tarvitse puhua paljon synnistä. Ihmisillä on riittävästi vaivoja ja henkistä kärsimystä. Paljon enemmän kirkon työntekijöillä olisi tarvetta puhua evankeliumin ilosta.

KIRKOSTA TULLUT MUKAANOTTAVAMPI

Myös ortodoksinen kirkko ja seurakunta-elämä ovat muuttuneet metropoliitan kirkollisen uran aikana. Seurakuntien toiminta on aktiivisempaa ja monipuolisempaa.

– Liturginen elämä on noussut kukoistukseen. Ihmiset käyvät liturgioissa, ja ehtoollisenvietosta on tullut seurakunnallisen elämän keskus.

Piispa näkee, että kirkon elämästä on tullut ihmisille läheisempää, mukaanottavampaa: Kielenkäyttö ja ilmaukset ovat muuttuneet. Kieli on arkisuomea, ja palveluksissa rukoillaan veljien ja sisarten sekä kaikkien kristittyjen puolesta, muistetaan pyhiä isiä ja äitejä. Ei pelkästään veljiä, oikeauskoisia tai isiä.

Kirkkokansa laulaa enemmän, ja naisille on annettu tehtäviä kantoreina ja lukijoina.

– Nyt ortodoksisissa kirkkoissa puhutaan jopa myös diakonissan viran elvyttämisestä.

SEURAKUNTALAISET KÄYTÄNNÖN TÖIHIN

Monet seurakunnat ovat pieniä ja kotoisia. Pie- nuudessa piispa näkee silti myös sisäänpääntämyyttä, jos tilaisuuksiin osallistuvat aina samat ihmiset.

– On hyvä, että on uskollisia. Mutta joistakin seurakunnista on vaarassa tulla papin ja kanttorin pienelle piirille pyörittämiä ohjelmatoimistoja.

Piispa kehottaa työntekijöitä muuttamaan toiminnan järjestäjistä seurakuntalaisten toiminnan mahdollistajiksi. Seurakuntalaisille olisi piispan mielestä tärkeää antaa enemmän vastuuta. Esimerkkeinä erinomaisesta omatoimisuudesta hän mainitsee Nummelan, Klaukkalan ja Porin, joilla ei ole omaa pappia.

– Suomalainenhan ei tarjoutu. Hänet pitää löytää. Jokaisen papin tai muun

työntekijän pitäisi olla vapaaehtoistyönkoordinaattori: opastaja, neuvonantaja ja kannustaja.

Tämä edellyttäisi piispan mielestä, että esimerkiksi papin asemesta tiistaiseuraa tai raamattupiiriä johtaisi valistunut maallikko. Koulutetut vapaaehtoiset voisivat käydä tervehtimässä sairaita ja vanhuksia. Seurakuntalaiset voisivat järjestää tarjoiluja. Näiden töiden organisointia hoitaisi osittain seurakunnan työntekijä.

– Ihmisille pitäisi antaa mahdollisuus osallistua toimintaan ja näin sitoutua seurakuntaan.

UJOSTELU POIS

Myös seurakunnan passiivisen enemmistön mukaan saamisesta piispalla on sanottavaa. Hän kehottaa työntekijöitä ottamaan reippaammin yhteyttä seurakuntalaisiin.

– On turhaa ujostelua. Sen sijaan, että esimerkiksi seurakuntalaiselle lähetettävässä merkkipäiväkirjeessä pyydetään haluttaessa ottamaan

yhteyttä kirkkoherran tervehdyskäyntiä varten, pitää kysyä, milloin haluatte papin käyvän luonanne.

– Kirjeensaaja voi aina kieltäytyä, mutta useimmat saattaisivat ilahtua, että ainakin seurakunnasta yritettiin ottaa yhteyttä.

Seurakuntalaisille hengellisellä paimenella on viesti.

– Käykää kirkossa ja pussatkaa ikoneja.

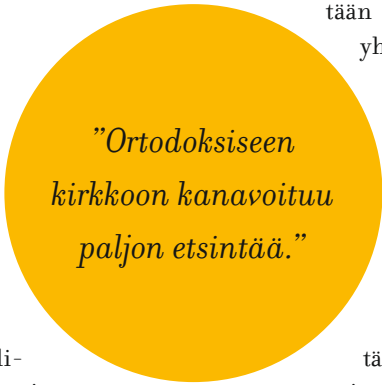
SOFIAN KAPPALAISEKSI

Eläkkeelle jäätyään piispa aikoo pysyä nykyisillä sijoillaan Itä-Helsingin Kallvi- kinniessä.

– En lähde Sofiasta muualle kuin tai- vaaseen.

Papillinen tehtävä jatkuu. Pyhän Viisauden kappelissa toimitetaan arkisin aamu- ja ehtoopalvelus, lauantaisin liturgia.

– Minusta tulee Sofian kappalainen. ●

”Ortodoksiseen kirkkoon kanavoituu paljon etsintää.”

Arkkipiispa Leo siirtyy Helsinkiin

Arkkipiispan istuin siirretään Kuopiosta Helsinkiin ensi vuoden alussa. Asiasta päätti yksimielisesti ortodoksisen kirkon kirkolliskokous marraskuun lopussa Valamossa.

TEKSTI ANNE KÄRKKÄINEN

Ortodoksisviestin kuva-arkisto

Arkkipiisalla on ollut jatkuvasti työtehtäviä Helsingissä, joten kulkeminen kotikaupungiksi jäävän Kuopion ja Helsingin välillä on hänelle jo tuttua.

Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa **Leosta** tulee tammikuun alussa Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa.

– Yllättävintä oli yksimielinen päätös, mutta toisaalta asia oli hyvin valmisteltu, ja realiteetit tunnetaan, arkkipiispa totesi Suomen ortodoksisen kirkolliskokouksen päätöksestä tuoreeltaan.

Realiteeteilla arkkipiispa viittasi siihen, että suurin osa Suomen ortodokseista on Helsingin hiippakunnan alueella ja erityisesti pääkaupunkiseudulla.

Kirkolliskokous piti arkkipiispan siirtymistä Kuopiosta Helsinkiin perusteltuna asiasta aikaisemmin tehdyn selvitystyön, kirkollishallituksen ehdotuksen ja piispainkokouksen päätöksen mukaisesti. Kirkon johtajan nähtiin olevan helppompaa valvoa ortodoksisen kirkon etuja pääkaupungissa.

PALUU HELSINKIIN

Arkkipiispa Leolle siirtyminen Helsinkiin on paluu, sillä hän toimi yli viisi vuotta Helsingin metropoliittana 1996–2001, kunnes hänet valittiin Karjalan ja koko Suomen arkkipiispaksi, jonka toimipaikka oli Kuopio.

Arkkipiisalla on kuitenkin ollut jatkuvasti työtehtäviä myös Helsingissä, joten kulkeminen kotikaupungiksi jäävän Kuopion ja Helsingin välillä on hänelle jo tuttua.

Helsingissä arkkipiispa hoitaa tointaan arkkhiippakunnan kansliassa, joka sijaitsee kirkollishallituksen tiloissa Liisankadulla samassa rakennuksessa kuin Helsingin ortodoksisen seurakunnan tilat.

Kirkollishallituksen tilojen täydennykseksi tarvitaan arkkipiispan mukaan vielä lisää tilaa, ja suunnitelmissa on hankkia sitä samasta talosta. Liisan-

kadulle muuttaa myös Helsingin hiippakunnan kolmihenkinen sihteeristö, joka on toiminut tähän asti Itä-Helsingissä Kulttuurikeskus Sofian tiloissa.

OSA SUUREMPAA MUUTOSTA

Arkkipiispan istuimen siirto Helsinkiin mahdollistuu nopeasti, sillä Helsingin metropoliitta **Ambrosius** päätti jäädä eläkkeelle tämän vuoden lopussa.

– Kirkon vuoksi olisin ollut valmis luopumaan enemmästäkin, metropoliitta totesi Ortodoksisviestille antamassaan haastattelussa marraskuussa, kun häneltä tiedusteltiin eläkkeelle lähtöpäätöksestä.

Metropoliitta Ambrosius on kannattanut vahvasti arkkipiispan istuimen siirtoa Helsinkiin. Aiemmissa kannanotoissaan hän on sanonut, että kirkon tulee elää kussakin ajassa ja että Helsinki on nykyisin Suomen henkinen keskus. ●

Anne Kärkkäinen

Nuori ponomari auttoi seurakunnantarkastuksen yhteydessä toimitetussa koululaisten jumalanpalveluksessa metropoliitta Ambrosiusta.

Hämmennys väistyy

Hämeenlinnan seurakunta alkaa toipua vaikeuksistaan.

TEKSTI JA KUVAT ANNE KÄRKKÄINEN

Hämeenlinnan ortodoksinen seurakunta on vähitellen jättämässä taakseen monia vaikeuksia, joita se on kohdannut. Marraskuisessa seurakunnantarkastuksessa todettiin, että seurakunnan taloudenhoito on nyt kunnossa, vuosia valmisteltu kirkkohankekin pitäisi saada jengoilleen, ja uutta kirkkoherraa haetaan ensi vuoden puolella.

– Nyt on aika lähteä eteenpäin, sanoo Hämeenlinnan ortodoksisen seurakunnanvaltuuston puheenjohtaja **Riitta Räntilä**.

Räntilän mukaan mennyt vuosi on ollut hyvin vaikea.

Seurakunnassa paljastui viime maaliskuussa 377 000 euron kavallus, josta

epäillään toimestaan jo keväällä erotettua seurakuntasihteerä.

Seurakunnantarkastuksessa Helsingin metropoliitta **Ambrosius** ja valtuuston puheenjohtaja Riitta Räntilä totesivat, että kavallusasia etenee seurakunnan toiminnasta riippumattomasti omia latujaan poliisissa ja oikeuslaitoksessa. Oikeus ratkaisee aikanaan tuomiot ja mahdolliset vastuut taloudenhoitajan valvontavastuussa olleille. Heitä olivat nykyistä edeltävä seurakunnanneuvosto ja sen puheenjohtaja, pitkäaikainen kirkkoherra.

Kavalluksen paljastuttua seurakunnanneuvosto pyysi huhtikuussa valtuustolta eroa, sai sen ja uusi neuvosto valittiin eronneen tilalle.

Hämeenlinnan seurakunnanvaltuustoon kavallusasia vaikutti niin, että se ei myöntänyt marraskuisessa kokouksessaan tili- ja vastuuvapautta edelliselle seurakunnanneuvostolle, joka hoiti asioita kavalluksen aikaan.

– Mutta nyt kun tiedetään todellinen tilanne ja aineelliset resurssit, voidaan lähteä turvallisin mielin eteenpäin, metropoliitta rohkaisi.

Piispa kiitti seurakunnan luottamushenkilöitä, henkilökuntaa, vapaaehtoisia ja muita toimijoita aktiivisuudesta ja yhteistyöstä eri tahojen kanssa.

Hämeenlinna on muun muassa järjestänyt kristinoppileirejä Tampereen seurakunnan kanssa, ja se liittyi myös

mukaan Ortodoksiviestiin. Kirkkokuorossa laulaa ekumeenisessa hengessä luterilaisia.

– Täällä on aina hyvä ilmapiiri ja lämmin vastaanotto, metropoliitta sanoi.

VEROPROSENTTI PIENEMMÄKSI VÄHITELLEN

Talous on teettänyt paljon töitä nykyisellä seurakunnanpuolella, joka on kokoonnut kesän ja syksyn aikana lähes 20 kertaa selvittämään talousasioita ja valmistelemaan tulevaa: viime vuoden tilinpäätös on valmis, ensi vuoden budjetti koossa, ja suuntaviivat selvät.

Kirkollisvero säilyy 2,15 prosentissa, mikä on hiippakunnan suurin.

Metropoliitta sanoi, että suurta prosenttia voi perustella uuden kirkon rakentamisella, mutta ei varauksella.

– Suosittelemme, että veroprosenttia pienennettäisiin aktiivisesti, jotta tämä antaisi mielekkäämpää kuvaa ei-aktiivisille seurakuntalaisille.

Tarkastuksessa seurakunnan toiminta ja tulevaisuus

SEURAKUNNANTARKASTUS on joka viides vuosi toimitettava hallinnollinen katselmus, jossa Suomen ortodoksisen kirkon virkailijat tarkastavat kunkin seurakunnan toiminnan, talouden, kiinteistöt ja arkistojen hoidon.

Tätä varten seurakunta valmistelee kertomuksen seurakunnan toiminnasta ja taloudesta.

Tarkastuksessa puututaan mahdollisiin epäkohtiin seurakunnan toiminnassa. Tarkastuksen aikana tavataan seurakunnan jäseniä, luottamushenkilöitä ja työntekijöitä, joiden kanssa keskustellaan seurakunnan tilasta ja tulevaisuuden toiminnasta.

Tarkastuksen yhteydessä piispa vierailee seurakunnassa, ja vierailuun kuuluu jumalanpalvelus ja muita kirkollisia tilaisuuksia.

Hämeenlinnan vt. kirkkoherra **Jonas Bergenstad** näkee samoin, että verotusta on syytä keventää, mutta vielä siihen ei ole varaa.

Ongelma on seurakunnan pieneminen. Seurakuntalaisia kuolee enemmän kuin kastetaan. Näin on käynyt jo kuuden vuoden ajan.

Tavoitteena on Jonas Bergenstadin mukaan kasvattaa seurakunnan jäsenmäärää etsimällä varsinkin maahanmuuttajia ja vetää seurakuntalaisia mukaan toimintaan.

– Tehtävänäni on luoda yhteishenkeä, jossa jokainen kokee olevansa arvokas seurakunnalle ja tuntee, että oma panos on tärkeä.

Lisäksi tulevana vuonna haetaan säästöjä, jotta kulut voidaan maksaa verotuloilla ja toiminnan tuotoilla.

HALVEMPI KIRKKO?

Vaikka kavalluksessa hävisi suuri summa rahaa, seurakunnan talous ja varallisuus ovat kunnossa. Seurakunnalla on hyvinhoidettujen sijoitusten ansiosta kassassaan yli miljoona euroa. Tämä ei kuitenkaan riitä uuden kirkon rakentamiseksi, ei vaikka kavalletut 377 000 euroakin olisivat yhä tallessa.

Kirkkoa Hämeenlinnaan on puuhattu jo seitsemisen vuotta. Se on suuri hanke vain alle tuhannen seurakuntalaisen yhteisölle.

– Vaikka meillä on monenlaista kokemusta, korjausrakentamisestakin, keneläkään ei ole kokemusta kokonaisen kirkon rakentamisesta, seurakunnanvaltuuston puheenjohtaja Ranttilä sanoo.

– On selvää, että Hämeenlinna tarvitsee kirkkonsa, metropoliitta Ambrosius korosti.

Jälleenrakennuskauden aikainen kirkkorakennus on huonossa kunnossa. Kyyröläläisten paloasemaksikin nimitetty rakennus on saanut purkuluvan Museovirastolta. Sen paikalle on suunniteltu monitoimirakennusta, jossa olisi kirkko- ja seurakuntasali keittiötiloineen sekä toimistotilat.

Hanketta täytyy Jonas Bergenstadin mukaan selvittää realistisesti kustannus- ja kannattavuuslaskelmilla.

Seurakunnanvaltuuston puheenjohtaja Riitta Ranttilä on helpottunut, että nyt tilanne tunnetaan ja päästään eteenpäin.

– Jos nykyinen suunnitelma osoittautuu liian kalliiksi, rinnalle täytyy laatia pari muuta vaihtoehtoa.

Kustannusten vähentämiseksi metropoliitta kehotti miettimään muun muassa halvempaa rakennuspaikkaa ja -materiaaleja ja pienempää kirkkosalia.

– Esimerkkejä kannattaa käydä katsomassa Helsingin Myllypurossa ja Vihdin Nummelassa, metropoliitta suosittelee.

Myllypuron kappeli on huoneisto modernissa kerrostalossa ja Nummelan rukoushuone on omakotitalomainen rakennus.

KIRKKOHERRA HAUSSA TAMMIKUUSSA

Vakituinen kirkkoherra Hämeenlinnaan saataneen ensi vuoden alkupuolella.

– Toiveena on, että saisimme kirkkoherran, joka sitoutuisi seurakuntaan pitkäksi ajaksi, sanoo valtuuston puheenjohtaja Ranttilä.

Sillä välin kirkkoherraa sijaistaa osaaikaisesti Lahden kirkkoherra Jonas Bergenstad, joka on Hämeenlinnassa sijaisena nyt toista kertaa. Hänet metropoliitta Ambrosius määräsi toimeen ensimmäisen kerran kavalluksen paljastuttua. Nyt toisen kerran Jonas Bergenstad toimii kirkkoherran sijaisena siksi, että Hämeenlinnan kirkkoherrana toiminut **Andreas Larikka** ei jatkanut toimissaan neljän kuukauden koeaikansa loputtua lokakuun lopussa.

Metropoliitta Ambrosius kertoo, että kirkkoherran toimi pantaneen auki ensi vuoden alkupuolella. ●

Христос родился, восславьте!

Рождение Иисуса Христа, вочеловечение Господа – это величайшее чудо и тайна всего Евангелия. Во всей своей простоте главная идея Рождества заключается в том, что рождение Христа стало высшей точкой в выполнении обещаний, данных Богом. Началась новая эра. Смертным Господь обещал даровать бессмертие, страждущим – избавление, а блуждающим во тьме – свет.

Безграничная полнота сущности Христа превосходит все человеческие попытки описать или определить Его значение для мира. Он является исполнением ожиданий и стремлений всех людей и народов.

Господь дал нам прочную жизненную основу и нескончаемую надежду. Таким образом, наша роль – быть посредниками. Как иконы Господа нашего, мы являемся в этом мире мостом между святым и ограниченным, между Небом и Землей.

Наше участие во всеобъемлющей любви Господней, филантропии, становится глубже, если мы делимся ей с окружающими. Святой Аврелий Августин говорил: «Любовь

в одном сердце откроет любовь и в другом». Во время Рождественского поста и Адвента принято навещать больных, стариков, помогать беженцам и тем, кто переживает духовные трудности. Радость, разделенная с ближним – это радость вдвойне.

Рождество также напоминает нам о грядущем, вечном, ведет нас к тому, что Христос сущий в каждом из нас. Желание чувствовать присутствие и руководство Святого Духа углубляет нас в общей вере, надежде и любви Христовой. О, если бы в душе всегда было Рождество.

Амвросий
Митрополит Хельсинский

Сын Божий – Сын Девы

“Подчинившись кесареву повелению вписаться в число рабов, Христос, Ты освободил и нас рабов врага и греха; обнищав же во всем по-нашему, чрез самое это единение и общение Ты и перстного обожил.” (Рождественский канон архиепископа сирийского Космы (675–760), песнь 5, тропарь).

Согласно нашему Символу веры, в первое Рождество сам Господь *“ради нашего народа и нашего спасения сошел с небес, стал плотью Святого Духа и Девы Марии, и вочеловечился”*.

Сын Божий стал Сыном Девы! С одной стороны, Христос был потомком первого человека, Адама, но с другой стороны, он был рядом со своим Отцом еще до сотворения мира. “Сын Девы” означает, что было прервано передававшееся путем греха родство с Адамом.

О рождении Сына Божьего Пречистой Девой Марией так писал Андрей Критский *“Непостижимо девственное рождение, и пречисто материнство Девы, ведь рождение Господа создает новый миропорядок”*.

В память об этом событии, изменившем миропорядок, празднуем мы Рождество, Рождение Сына Божьего.

“Что принесем Тебе в дар, Христе, за то, что Ты ради нас явился на земле как человек? Ибо каждое из творений, Тобою созданных, благодарность Тебе приносит: Ангелы – песнь, небеса – звезду, волхвы – дары, пастухи – удивление, земля – пещеру, пустыня – ясли, мы же – Мать-Деву. Предвечный Боже, помилуй нас!” (Написанная патриархом Германом (668–730) самогласная стихира вечерни, глас 2).

Родившийся в Вифлееме Господь мира да благословит вас в этот праздник.

Лев
Архиепископ Карельский и всея
Финляндии

Митрополит Амвросий выходит на пенсию

В конце этого года епископ Хельсинской епархии, митрополит Амвросий выйдет на пенсию после 29 лет архиерейского служения, из которых 16 он посвятил Хельсинской епархии.

– Я **НЕ ОЩУЩАЮ**, что выхожу на пенсию, скорее просто меняются мои задачи, – рассказывает митрополит.

Смена задач, однако, не означает для епископа возвращения к старой работе. До начала своей церковной карьеры митрополит **Амвросий**, в миру **Ристо Яаскеляйнен**, преподавал в университете. После выхода на пенсию епископ собирается посвящать много времени чтению и изучению работ православных богословов, особенно мистиков, а также написанию собственных книг.

– Я хочу попытаться объяснить современным людям духовные традиции нашей церкви.

Помимо этого, епископ собирается читать лекции и проводить семинары. В качестве председателя благотворительного фонда «София» он стремится оживить и разнообразить деятельность одноименного культурного центра. В числе планов епископ называет проведение различных курсов и

мероприятий, посвященных, например, успокоению и созерцанию.

Митрополиту Амвросию свойственны открытость и готовность взаимодействовать с окружающими. Он известен своим широчайшим кругом общения: его двери открыты для всех.

– Я всегда готов заниматься продвижением православной церкви.

Интерес к PR-деятельности объясняется историей прихода митрополита в православную церковь. В 1975 году евангелистско-лютеранский священник перешел в православие, вернувшись на родину после нескольких лет, проведенных в учебе за границей.

– Радость того момента с сохранил в своей душе по сей день. Это было для меня неожиданностью.

Митрополит Амвросий рассказывает, что во время служения литургии он иногда забывает, находится ли на земле или на небесах.

– В такие моменты неосознанный мир становится таким близким.

Тина Микколен

– Я не ощущаю, что выхожу на пенсию, скорее просто меняются мои задачи, – рассказывает митрополит Амвросий.

Его радость отмечают многие. Светлая личность митрополита всегда привлекала к нему людей разных религий и конфессий.

После выхода на пенсию епископ собирается остаться на своем прежнем месте в Каллвикинниemi в восточной части Хельсинки.

Анне Кярккяйнен

Архиепископ Лев переводится в Хельсинки

В начале следующего года архиепископская кафедра будет перенесена из Куопио в Хельсинки. Такое решение было принято на заседании Поместного собора православной церкви, который прошел в конце ноября на Новом Валааме.

АРХИЕПИСКОП Карельский и всея Финляндии **Лев** станет архиепископом Хельсинским и всея Финляндии в начале января.

Для архиепископа Льва перевод в Хельсинки станет возвращением, так как он уже занимал кафедру митрополита Хельсинского в 1996–2001 гг. перед тем, как был избран архиепископом.

Пока архиепископ Лев исполняет свои обязанности одновременно в Хельсинки и Куопио. Канцелярия

Хельсинской епархии расположена в здании Церковного Управления на улице Лиисанкату рядом с помещением Хельсинского православного прихода.

Архиепископ Лев посвятил работе в Финляндской Православной Церкви более 40 лет. С 1975 года он состоял в Поместном Соборе и с 1980 года был членом Церковного Управления Православной Церкви. Его архиерейское служение началось в 1980 году с должности митрополита Оулуского.

Пока архиепископ Лев исполняет свои обязанности одновременно в Хельсинки и Куопио.

Архиепископ Лев также известен как писатель, сердцу которого был близок карельский язык. Издано несколько книг его авторства, в том числе мемуары, поэзия, эссе и книга для детей.

Анне Кярккяйнен

Naisten oikeuksia edistävä hanke tukee 30 naista perheineen ja tavoittaa satoja kyläläisiä yhteisökeskustelujen avulla.

Kehityksen askelia Ugandassa

Ortodoksinen kansainvälisen työn järjestö pyrkii parantamaan naisten asemaa uskonnollisten ja kulttuuristen johtajien kanssa.

TEKSTI RIINA NGUYEN KUVAT FILANTROPIA RY

Tässä sitä taas istutaan – autossa kuoppaisella tiellä. Hiekka pölyyää ympärillä, ja tietää tulevansa taa-jamaan, kun tien molemmin puolin alkaa näkyä hökkelimäisiä rakennuksia. Tiellä kulkee autojen seassa ihmisiä ja eläimiä. Onneksi on valoisaa, sillä katuvaloja ei ole.

Kolme vuotta aiemmin matkasimme tätä samaa tietä yhdessä paikallisen United Religions Initiative Great Lakes (URIGL) -kumppanijärjestön kanssa. Silloin

tarkoituksena oli valmistella hankehakemus Suomen ulkoministeriölle, ja sitä ennen oli tavattava lukuisia paikallisia ihmisiä ja työstettävä heidän kanssaan muutosideaa eteenpäin.

Sillä muutoksesta kaikessa kehityksessä on kysymys.

EPÄMUKAVUUSALUEELLA

Suomalaisena, tasa-arvoon tottuneena ja rauhan aikana syntyneenä naisena joutuu usein epämukavuusalueelleen, kun koh-

taa monin tavoin syrjittyjä naisia. Nopeatahtinen ja moderni teknologia-Suomi on opettanut ripeisiin muutoksiin.

Syvälliset kulttuurin muutokset vaativat kuitenkin aikaa – varsinkin kun ne halutaan toteuttaa rauhanomaisesti.

Jos suomalaiset naiset saivat äänioikeuden vuonna 1906 ja tasavertaisen oikeudellisen aseman avioliitossa alle sata vuotta sitten, niin kuinka kauan kestikään kulttuurinen muutos lakien tultua voimaan?

Paikallisten poliisien kouluttaminen on tärkeää, koska he pystyvät puolustamaan naisten oikeuksia arjessa.

David Mukisa (oik.) toimii ortodoksisessa seurakunnassa ja vastaa hankkeessa muun muassa eri uskontojen jäsenten yhteistyöstä. Hän heräsi tasa-arvoasioihin omien tyttärensä vuoksi.

NAISTEN KARU ELÄMÄ

Ugandalaiset vapautuivat brittien siirtomaavallasta 1962 ja säätivät samalla perustuslain, joka antoi ensimmäistä kertaa naisille äänioikeuden.

Yhteiskuntarauha horjui kuitenkin Idi Aminin tultua valtaan 1971. Kahdeksan vuoden aikana vainoissa kuoli 300 000

ihmistä, eikä tilanne parantunut seuraavankaan presidentin Milton Oboten viisivuotiskaudella, jolloin 100 000 sai surmansa sissisodassa ja ihmisoikeusrikkomuksissa. Viimeiset 30 vuotta ovat olleet rauhallisempia, mutta ihmisoikeuksia Ugandassa parannetaan vielä hitaasti.

Syntyvyys on Ugandassa maailman

suurimpia. Ensisynnyttäjien keski-ikä on alle 19 vuotta, ja naisilla on keskimäärin kuusi lasta. Lähes puolet väestöstä on alle 14-vuotiaita, ja yli 55-vuotiaita on alle viisi prosenttia. Viidennes ugandalaisista eli noin kahdeksan miljoonaa ihmistä elää köyhyyserajan alapuolella.

Naiset, jotka tapasimme kolme vuotta sitten valmistelumatkalla, avasivat ikkunan sellaiseen maailmaan, jonka olimme kyllä nähneet paperilla, mutta todellisuus oli vielä karumpi.

Mitä jos olisi itse syntynyt tytöksi tähän majaan? Sukupuolen vuoksi ei omistaisi mitään, joutuisi naimisiin esiteinänä ja synnyttäisi niin monta lasta kuin terveenä ehtisi. Päivät menisivät maatoissa, ja tulon sadosta korjaisi mies. Ensimmäisten lasten jälkeen mies ottaisi toisen vaimon, ehkä kolmannen. Jos hyvin kävisi, niin kaikilla vaimoilla olisi oma huone. Eikä moniavioisuus rajoitu tässä kylässä yhteen uskuntoon.

RAHOITUSVAIKEUDET VOITETTIIN

Viime heinäkuuisella seurantamatkalla Jinjan ja Mayugen hankealueille odotukset olivat korkealla. Olihan takana afrikkalaista hiekkatietä kuoppaisemmat ajat suomalaisen kehitys yhteistyön lähihistoriassa.

Kolme vuotta sitten Suomen hallitus vaihtui, ja uudet vastuunkantajat tekivät valtavat leikkaukset kehitys yhteistyön määrärahoihin. Huolellisesti valmisteltu Ugandan hankehakemus hävisi ministeriön bittivaruuteen.

Keväällä 2016 tehtiin uusi yritys ja entistä parempi hankesuunnitelma. Mahdollisuus saada rahoitus oli vain 20 prosentin suuruinen, kun aiemmin lähes kaikki hankkeet saivat rahoituksen. Rahaa oli jaossa kymmeniä miljoonia vähemmän, eikä Uganda ollut Suomen kehityspolitiikan keskiössä.

Mutta naiset ja ihmisoikeudet olivat. Joululahjaksi saapui myönteinen päätös kaksivuotiselle hankkeelle.

KUMPPANINA SISSISODAN RAUHANNEUVOTTELIJA

Kuoppaista tietä täryttellessämme joululahjapäätöksen saamisesta on kulunut

Joulupaastokeräys tukee Ugandan työtä

FILANTROPIA RY ja United Religions Initiative Great Lakes (URI-GL) aloittivat vuoden 2017 alussa uuden kehitys yhteistyöhankkeen Itä-Ugandassa. Tavoitteena on edistää naisten oikeuksien tiedostamista ja toteutumista sekä tukea paikallisia muutoksen teossa. Joulupaastokeräyksellä tuetaan tätä työtä.

Ayan mies jätti hänet ja heidän kolme lastaan ja oli aikeissa myydä perheen ainoana tulonlähteenä toimineen pellon. Aya kertoi televisio-ohjelmassa tilanteestaan, ja nyt miehen sukulaiset ovat antaneet pellon hänen nimiinsä.

seitsemän kuukautta, ja olemme saapuneet paikallisten hanketyöntekijöiden kanssa Jinjan kylään.

Paikallisjärjestön työntekijöiden joukossa on niin muslimeja kuin kristittyjä, miehiä ja naisia. Järjestöä johtaa **Despina Namwembe**, jonka vastuualueena on Ugandan lisäksi Kenia ja Ruanda. Namwembe on konkari alallaan, 13 vuotta sit-

ten hän käynnisti Ugandan ortodoksisen kirkon naistyön Ugandan pääkaupungissa Kampalassa.

Kumppanijärjestö ei pelkää haasteita. Sillä on kokemusta rauhantyöstä Pohjois-Ugandan sissialueelta, ja nyt on lautasella miehisen syväkulttuurin muutos. Ei ihan helppoa. Tekisi mieli ottaa lakki päästä näiden ammattilaisten edessä, mutta ei ole edes huivia.

USKONNON MERKITYS SUURI

Uskonnoilla on suuri yhteiskunnallinen merkitys itäisessä Afrikassa ja itse asiassa koko globaalissa etelässä eli Afrikan lisäksi myös Aasiassa ja Etelä-Amerikassa. Yli 85 prosenttia ugandalaisista on kristittyjä ja noin 13 prosenttia muslimeja. Ugandan ortodoksisen kirkon johtaja, metropoliitta **Joona** arvioi ortodokseja olevan prosentin verran yli 40-miljoonaisesta väestöstä.

”Ihmisiä täytyy kasvattaa ja kouluttaa, koska muutokset ovat suuria.”

Alusta asti oli selvää, että myös uskonnolliset johtajat kuuluivat niiden vastuunkantajien joukkoon, jotka oli saatava mukaan muutoksen tekoon.

Yhteistyöntekijä **David Mukisa** pitää huolen, että Mayugen alueen kylien muslimit ja kristityt ovat tietoisia hankkeesta ja innostuvat tulemaan mukaan. Mukisa toimii aktiivisesti naisten oikeuksien puolestapuhujana ja opettaa myös ortodoksisissa pyhän Varvaran seurakunnassa.

Kokoontumistilassa on käynnissä paikallisten poliisien, lainopillisten neuvojien sekä uskonnollisten ja kulttuuristen johtajien koulutuspäivät, ja sana on vapaa. Alustukseksi on kuultu konsultin kokoaman kyselytutkimuksen tuloksia hankealueelta naisten oikeuksien toteutumisesta – tai lähinnä toteutumattomuudesta.

VASTAUS RAAMATUSTA

Ensimmäiseksi puheenvuoron ottaa piispa, jonka mielestä hankkeen teema on vinoutunut. Miksi keskitytään naisten oikeuksiin? Raamatun mukaan nainen on osa omaisuutta.

Suomalaiset takapenkin tarkkailijat koettavat kohteliaisuudesta pysyä istuallaan. Nyt kannattaa olla osa ratkaisua eikä ongelmaa.

Toinen piispa ottaa nopeasti kantaa, ja hänkin viittaa Raamattuun, jossa selvästi sanotaan Jumalan luoneen ihmisen mie-

Margaret Munyana tunnetaan Mama Poliisiina. Häntä työllistävät erityisesti perhe- ja omistusriidat. Poliisin työn lisäksi hän on mukana Filantropian naisten omistusoikeuksia edistävässä hankkeessa.

heksi ja naiseksi ja antaneen heille omaisuutta.

Konsultti etsii tässä vaiheessa raamatunkohdan, ja kaikki kirjoittavat ylös Gen.1:26–31 (1.Moos.1:26–31).

Seuraavaksi penkistä nousee ylös poliisiylijohtaja, pastori hänkin.

– Minun on nyt opetettava ja herkistettävä [ensimmäistä] piispaa siitä, mitä perustuslaki sanoo vapaudesta, tasa-arvosta ja syrjinnästä. Jos kaikki ovat Jumalan lapsia, kaikki ovat tasa-arvoisia. Perustuslaki on kaikkien muiden, myös uskonnollisten, lakien yläpuolella, ja perustuslain mukaan mies ja nainen voivat omistaa.

Imaami ottaa kantaa moniavioisuu-teen, joka on yleistä alueella, ja myös osa kristityistä on ottanut toisen vaimon. Elämän uurtamat kokemukset näkyvät imaamin kasvoilta, kun hän puhuu nykyajan miehistä, jotka eivät kannasta vastuuta vaimoistaan.

– Koraani sanoo, että mies saa naida neljä vaimoa, jos kohtelee heitä kaikkia hyvin. Kaikkien vaimojen tulisi saada omaisuutta, mutta paikallisessa kulttuurissamme ei toimita näin.

Paikallinen sheikki jatkaa.

– Ihminen luotiin mieheksi ja naiseksi, ja molemmat saivat omaisuutta. Mie-

hen ja naisen tulisi kulkea yhdessä, ja kodissa pitäisi vaalia elämänlaatua.

KÄRSIVÄLLISYYS PALKITAAN

Kaikkein vaikeinta perustuslain noudattaminen on kulttuurisille johtajille. Heidän asemaansa ei ole määritelty paikallisessa hallinnossa, mutta heillä on paljon vaikutusvaltaa kyläyhteisöissä.

Klaaneilla on ollut perinteisesti omat tapansa hoitaa sukujen asioita, ja vuonna 2005 uudistettu perustuslaki on näiden perinteiden kanssa ristiriidassa. On totuttu, että miehet omistavat, ja naisten nimi näkyy korkeintaan todistajana siitä, että mies omistaa heidän yhteisesti hankkimansa omaisuuden. Valta-aseman horjuttaminen kiukuttaa.

Kun halukkaat ovat saaneet ilmaista mielipiteensä, kouluttaja aloittaa työnsä. **Dhatemwa Agnes** käy selkeällä äänellä läpi valtavan määrän lakiaineistoa ja kuuntelee kärsivällisesti kaikkien puheenvuorot.

Kahden päivän koulutuksen jälkeen salissa on jokseenkin hiljaista. Moni päivittelee, miten paljon on saanut uutta tietoa ja välineitä ratkaista perheiden kiistoja.

Yksi piispoista kokoaa monen ajatukset.

– Kaikki mitä nyt teemme, on vierasta kulttuurillemme. Ihmisiä täytyy kasvattaa

”Jos kaikki ovat Jumalan lapsia, kaikki ovat tasa-arvoisia.”

ja kouluttaa, koska nämä muutokset ovat niin suuria. Jos yritämme katsoa ylhäältäpäin, epäonnistumme. Meidän pitää mennä opettamaan ruohonjuuritasolle, että nainen ja mies ovat tasa-arvoisia.

Takapenkin tarkkailijatkin saavat kiitokset – erityisesti siitä, ettemme tulleet äänekkäästi vaatimaan asioita niin kuin monet länsimaalaiset tekevät, vaan annoimme koulutukseen osallistuneiden työskennellä ja kuuntelimme keskustelun kulkua. ●

Riina Nguyen on ortodoksisen kirkon kansainvälisen diakonia- ja lähetystyöjärjestön Filantropia ry:n toiminnanjohtaja, joka vastaa järjestön Ugandan ja Etiopian kehityshankkeista.

Kulttuuriset ja uskonnolliset johtajat on tärkeää saada mukaan muutokseen, sillä he toimivat esimerkkinä laajalle joukolle.

Riikka Kõngäs tutki Hannu Lehdon tuomaa ikonin.
– Ikoni on ollut minulla kymmenen vuotta ja löysin sen aikoinaan kirpputorilta, Lehto paljasti.

Taidekonservaattori tohtoroi tauluja

Ikoni ja muut taideteokset keräävät likaa siinä missä muutkin esineet. Miten taideteokset tulisi puhdistaa? Taidekonservaattori Riikka Kõnkään mukaan siistiminen on syytä tehdä taiten.

TEKSTI JA KUVAT SAARA KALLIO

Taidekonservaattori **Riikka Kõngäs** esitelmöi Lappeenrannan seurakuntalaisille taideteosten yleisimmistä vaurioista ja siitä, miten niitä hoidetaan. Aiemmin Valamossa taidekonservaattorina ja johtavana konservaattorina työskennellyt Kõngäs pyörittää nykyään omaa taidekonservointiin keskitty-

nyttä yritystä Jyväskylästä käsin.

– Alan töitä olen tehnyt kohta jo 15 vuotta, kertoo Kõngäs, joka on opiskellut alaa Iso-Britanniassa ja Italiassa.

Kõngäs on erikoistunut puulle ja kankaalle maalattujen taideteosten konservointiin. Hänen tavallisia töitään ovat puhdistuksen lisäksi muun muassa hil-

seivän maalipinnan kiinnittäminen, maalauskaan suoristus, repeämien paikkaus tai kellastuneen lakan poisto.

– Kaikkein yleisin teoksia vaurioittava syy on lika. Vuosien saatossa jopa kääntöpuolen lika haurastuttaa kankaan kuituja ja koko teoksen kuntoa. Kuvapuolella lika imeytyy maali- ja pohjustuskerrokseen

Tulipalossa vaurioituneita ikoneita.

haurastuttaen maalia. Kun taulu on seinnällä vuosikausia, silmä tottuu siihen. Vuosien kuluessa ei aina osaa ajatella, että teos on likainen tai tummunut, huomauttaa Kõngäs.

EI RANSKANLEIPÄÄ PUHDISTUKSEEN

Kannattaako teoksia sitten itse puhdistaa? Kõngäs kehottaa pitämään näpit irti teoksista.

– Ei saa puhdistaa itse. Ei edes sillä kuuluisalla ranskanleivällä, tätä kysytään aina. Ranskanleipä on huokoista ja kerää likaa, mutta leivänmuruja jää teokseen, ja se houkuttelee ötököitä. Minulle on monta kertaa tullut teoksia, joita on itse yritetty puhdistaa, ja joskus vauriot ovat sellaisia, ettei niitä enää saa korjattua.

Kõngäs kuitenkin lieventää kommenttiaan hiukan ja toteaa, että kevyellä pölyrätillä voi varoen puhdistaa tauluja.

– Pidän omista tauluistani sillä tavalla huolta, että puhdistan kuivalla pölyrätillä kehyksen päältä pölyt pois. Kuvapuoleen en koske ollenkaan.

Teosten sijoittelu kodissa ei ole niiden säilymisen kannalta samantekevää. Suora auringonvalo ja uv-säteily haurastuttavat teoksia.

– Säilymisen kannalta hirveän tärkeää on teosten sijoittaminen. Toki haluamme sijoittaa ikonit usein tiettyyn nurkkaan, mutta paikan on syytä olla sellainen, missä ei ole kovin suuria kosteus- ja lämpötilanvaihteluja. Ne huonontavat minkä tahansa taideteoksen kuntoa. Taideteoksia ei kannata sijoittaa lämpöpatterin yläpuolelle, ilmanvaihtokanavan läheisyy-

teen, eikä takan lähelle tai päälle. Mitä vaakaampi ilma ja lämpötila teoksen lähetyvillä, sen parempi. Pikkuasioilla voi vaihtaa paljon teosten kuntoon.

Ikonien edessä palavia tuohuksia ei saa puhalttaa sammuksiin.

– Puhallettaessa tuohuksista roiskuu vaharoiskeita maalipintaan. Parasta olisi sammuttaa tuohukset aina tukahduttamalla.

OIKEA RIPUSTUS TÄRKEINTÄ

Kõnkään mukaan kaikille maalauksille ja ikoneille tärkeintä on oikea ripustustapa. Ikonia ei kannata ripustaa tukipuunsa varaan.

– Parasta ripustamiseen on rautalan- ka. Naru haurastuu ajan saatossa, joten sitä ei kannata käyttää. Jos ikoni ripustetaan seinälle, rautalankaripustus ei saisi olla tukipuun varassa vaan itse ikonissa. Puu elää ja tukipuut löystyvät, ja ikoni saattaa tipahtaa. Mitä painavampi ikoni, sitä parempi olisi, että ikoni on tuettu alapuolelta. Siihen käy esimerkiksi hyllykkö, taululista tai kulmaraudat. Näin vältetään siltä, että tehdään taideteokseen turhia reikiä. Maalausta ei ripusteta kii- lakehyksestä vaan kehyksestä, jos sellainen on.

Taulujen säilytys ja kuljettaminen on sekin oma taiteenlajinsa. Painavia teoksia ei kannata reuhtaa paikasta toiseen yksin ilman apuvoimia.

– Maalaus pakataan kuljetusta varten. Tarkoitukseen sopii hyvin esimerkiksi kertakäyttöpöytäliina, joka on kuitukan- gasta, ja vanha tuttu kuplamuovi, kuplat ulospäin. Yksin ei kannata siirtää isoja teoksia. Tästä minun pitää itseänikin muistuttaa jatkuvasti, että odotan apua enkä lähde yksin kantamaan, tunnustaa Kõngäs.

IKONI ON RAKAS KÄYTTÖESINE

Ikonien riisoja ei kannata puhdistaa kemiallisesti. Puhdistusliinoilla voi hellävaraisesti yrittää puhdistaa riisaa, ja tärkeää on muistaa irrottaa riisa aina ennen puhdistusta.

– Kerran Valamoon tuli ikoni, jossa oli hopeariisa. Sitä oli puhdistettu hopeanpuhdistustahnalla, eikä riisaa ollut irrotettu ikonista ennen puhdistusta. Riisan koukeroissa näkyi vielä sinistä tahnaa siellä täällä, ja se oli aikojen saatossa kovettunut. Kun otin riisan pois, tahnaa oli mennyt sisäpuolellekin, ja aine oli tuhonnut maalipintaa. Siinä vaiheessa meinasi päästä itku.

Kirkon ikonit altistuvat suitsutussavulle ja noelle, mutta se on luonnollista ja väistämätöntä. Noki ei kuitenkaan ole konservattorin ykkösvihollinen.

– Huulipuna on konservattorin vihollinen numero yksi. On uskomatonta, miten huulipuna pystyy syöpyämään lakka- ja maalikerroksen läpi. Onneksi vaihdettavat kehyksilasit ovat monen ikonin pelastus.

Kõngäs ei kuitenkaan halua kieltää ikonien pussailua, vaan tähdentää, että ikonit ovat rakkaita käyttöesineitä.

– Vaikka tehtäväni onkin paasata, haluan painottaa, että ikoni on käyttöesine. Kirkon ja kodin ikonია ei ole tarkoitettu museoon. Ikoni on rakas käyttöesine, jota rakastetaan ja pussaillaan. Pienillä asioilla kuten sijoittelulla ja suojaamisella pystyy kuitenkin huomattavasti pidentämään ikonin elinikää. Ja jos vaurioita on, niin aina kannattaa ottaa yhteyttä asiantuntijaan. ●

”Pikkuasioilla voi vaikuttaa paljon teosten kuntoon.”

Seurakunnan tuhattaiturit esittäytyivät Imatralla

LAPPEENRANNAN seurakunta järjesti marraskuussa Imatralla kädentaitojen päivän. Käsistään kätevät taiturit esittelivät taitojaan seurakuntasalilla kaikille kiinnostuneille. Tapahtuma oli osa Lappeenrannan seurakunnan Elävä seurakunta satavuotiaassa Suomessa -tapahtumasarjaa.

– Mietimme, miten seurakunta voisi olla mukana Suomen juhluvuodessa. Halusimme näyttää, mitä seurakunta on nyt ja kertoa seurakunnan toiminnasta. Seurakuntalaistemme parissa on hyvin monenlaisella tavalla taitavia ihmisiä ja heistä nähdään täällä kädentaitojen päivässä vain pieni otos, kertoi kirkkoherra **Timo Tynkkynen**.

TEKSTI JA KUVAT SAARA KALLIO

Tiina Pussi esitteli kirkkomaton ompelua. Valmis ristipistomatto sijoitetaan Imatran kirkkosaliin. Matto on osoitus yhteistyön voimasta, sillä mattoa ompelivat sekä imatralaiset että lappeenrantalaiset seurakuntalaiset. – Haastetta riittää, pistot pitää laskea tarkasti, tuumi Pussi.

Ritva Mentu (vas.) ja **Raija Mutanen** esittelivät ikonimaalausta. – Ikonimaalaus on hidasta ja opettavaista puuhaa. Se opettaa läsnäolon taitoa. Maalausryhmässämme on turvallinen ilmapiiri ja ryhmässä on syntynyt syviä ystävyyssuhteita, iloitsi Mentu.

Imatran Inkeri ja vuoden käsityöläinen **Soja Murto-Hartikainen** avasi kädentaitojen päivän. – Kädentaidoilla on merkitystä. Nykyään kaikkea suoritetaan kiihtyvällä vauhdilla, joten hitaasti tekeminen onkin terapiaa. Käsitöiden tekemisestä saa nauttia, kun niitä ei ole pakko tehdä. Haastavampien töiden ohella yhtä sallittua on tehdä helppoja käsitöitä, jotta mieli saa vaeltaa. Tärkeintä ei ole päämäärä, vaan matka, sanoi Murto-Hartikainen avajaispuheessaan.

Meeri Hämäläinen näytti **Anja Malmille** (oik.) ja **Leena Martikaiselle**, kuinka helmi-ikoneja kirjotaan. – Olen luterilainen, mutta ortodoksisuus kiinnostaa. Olen ollut ortodoksisissa häissä ja hautajaisissa. Muistan hautajaisista sen, että vainajan arkun kansi oli auki. Se kosketti, sillä siinä jotenkin konkretisoitui jälleennäkemisen toivo, muisteli Martikainen.

Nimi: Ulla Niemelä
Ikä: 66 vuotta
Asuu: Heinävedellä
Ammatti: eläkkeel-
 lä, tekee ompelutoi-
 ta talkootyönä Valamossa
Harrastukset: tilkkutyöt,
 ristisanatehtävät ja
 äänikirjojen kuuntelu

TEKSTI JA KUVA SAARA KALLIO

Päällimmäisenä on ilo

Olen kotoisin Kiikoisista Satakunnasta. Viipurin läänin Pyhäjärveltä lähtöisin olevat karjalaiset evakot asutettiin aikoinaan Kiikoisissa samaan kylään. Siellä asuessa tuntui siltä, että nyt ollaan aidossa karjalaiskylässä. Olen kiertänyt melkein kaikki Satakunnan pitäjät. Viime vuonna muutin Valamon kuppeeseen Ksenia-taloon. Matkassa oli mutkia. Minulle sanottiin, että Ksenia-taloihin on pitkät jonot. Menin heinäkuussa kirkkoon Konevitsan Jumalanäidin luokse ja pyysin apua, koska en oikein tiennyt mitä tehdä. Syyskuussa igumeni **Sergei** soitti ja sanoi, että Valamossa tarvitaan ompelijaa. Hän kysyi, olisinko vielä valmis muuttamaan Ksenia-taloon. Jos joku väittää, ettei ihmeitä tapahdu, niin sanon, että tapahtuupas.

Luostarissa tarvitaan ompelijaa ja on hienoa, että voin auttaa. Saan hyödyntää taitojani täällä runsain mitoin. Teen talkootyötä voimieni mukaan. Ensimmäisenä minulle tuotiin piispan matto kantatavaksi. Huollan kirkkotekstiilejä ja korjailen niitä. Lisäksi korjaan ja teen uusia veljestön vaatteita. Teen kaikkea mahdollista patalapusta flyygelinpeittoon ja kaikkea siltä väliltä. Haasteena on keksiiä käytännöllisiä ja silti tyylikkäitä vaatteita erikokoisille ihmisille.

*”Luostariympäristössä
 maallikkona eläminen
 on upeaa.”*

Ksenia-taloissa asuu paljon yksinellä. Monet käyvät auttamassa luostaria talkootöissä. Kaikki ovat luostariympäristöä. Meillä on pieni rantasauna ja kotapihalla, ja järvi on tuossa vieressä. Minulla on ihanat naapurit ja rakastan olla täällä. Näen kaiken kauniina ja hienona, mutta jos jotain vikaa hakee, niin on sanottava, että olemme kaukana kaikesta. Jos tulee terveysongelmia, sairaalaan on matkaa. Täytyy luottaa, että kaikki järjestyy. Tähän saakka on järjestynyt.

Luostariympäristössä maallikkona eläminen on upeaa. Minulla ei ollut luostarielämästä mitään ruusunpunaisia kuvitelmia, vaan realiteetit olivat hyvin tiedossa. Minulla oli tietoa luostarielämästä, sillä tyttäreni on viitankantajanunna Lintulassa. Olen aika kova puhumaan. Siinä on kilvoittelun paikka, että pitäisin välillä suuta soukemmalla. Jumalanpalveluksissa käyn viikonloppuisin. Nautin suunnattomasti kävellessäni kirkkoon ensin koivukujaa ja sitten kuusikujaa pitkien. Askellusta tahdittavat kirkonkellot.

Kävin Valamossa ensimmäisen kerran vuonna 1975. Oli kesä ja vanhassa kirkossa oli palvelus menossa. Jähmetyin. Epäröin, voimmeko mennä sisälle. Muistan sen, että suitsutettiin ja valo tulvi kirkon ikkunoista sisään. Se laulu ja tuoksu! Siitä meni vielä kaksikymmentä vuotta, ennen kuin liityin ortodoksisen kirkkoon. Tytär opiskeli Kreetalla ikonimaalariksi luostarissa ja hänelle tuli sellainen tunne, että hän haluaa luostariin. Tyttären myötä minäkin päädyin ortodoksisen kirkkoon.

Lähtöni tänne herätti kummastelua. Kun ihmettelevät ystäväni tulevat käymään Valamossa, he sanovat: No nyt me ymmärrämme. Monella on elämä siinä mallissa, että jotain tarvitsisi tehdä, mutta uskallus ei riitä. Olen kuullut, että tarinani on innostanut muitakin elämänmuutokseen. Pitää uskoa siihen, että elämä kantaa. Täällä on ihana välittömyys. Elämä on yhtä juhlaa, koska melkein aina on jonkun pyhän juhlat menossa. Kirkollisia juhlapäiviä riittää, ja täällä niitä juhlietaan ihan eri tavalla kuin muualla. Ystäväni Eurajoelta sanoi luulleensa, että täällä mennään selkä kyyryssä mustissa vaatteissa. Nauroin hänelle, että täällä ei synkistellä, vaan päällimmäisenä on ilo. ●

Sinä, oi Vapahtaja, / synnyit hiljaisuudessa luolassa, / mutta taivas, joka osoitti todistajakseen tähden, on Sinusta kaikille saarnannut / ja on niin ohjannut luoksesi tietäjät, / jotka uskossa kumarsivat Sinua. / Heidän kanssaan armahda meitäkin! – *Tropari*

Ortodoksisestiin kuva-arkisto

”Vaino ja pakolaisuus ovat Raamatun läpi kulkevia teemoja, ja niiden juurisyyt ovat osittain tänä päivänäkin samoja kuin Jeesuksen aikana.”

*Talvikki Ahonen
sivu 26*

Joulupaasto alkoi ortodoksisessa kirkossa 15. marraskuuta.

JOULUPAASTO VALMISTAA KRISTUKSEN SYNTYMÄÄN

TEKSTI SAARA KALLIO

■ Marraskuun puolivälissä alkanut joulupaasto on Kirkon hienovarainen tapa valmistaa ihmistä jouluun ja Kristuksen syntymään. Kirkko huolehtii jäsenistään sekä fyysisellä että hengellisellä tasolla. Ruokavalio kevenee, ja hengellinen elämä syvenee rukouksella ja osallistumalla katumuksen mysteerioon. Paasto on oman hengellisen ja henkisen tilan tutkiskelua, entistä ahkerampaa rukoukselämää, hyviä töitä, paheista irtautumista ja elämän kohtuullistamista eli trendikkäästi ilmaistuna downshiftaamista.

Joulupaasto, joka on kirkkovuoden ensimmäinen pitkä paasto, päättyy vasta joulupäivänä. Näin ollen jouluaattokin on vielä paaston aikaa. Joulupaasto ei Suuren paaston tavoin korosta niin voimakkaasti yhteisöllisyyden kokemusta, vaan pikemminkin korostuu yksilön vastuu. Paaston aikaan liittyy ruokapaastoamisen ohella olennaisesti ajatus siitä, että huolehditaan etenkin vähäosaisemmista lähimmäisistä.

Jumalanpalveluselämässä ei tapahdu mullistavia muutoksia joulupaaston aikana. Paastoon ei kuulu esimerkiksi valmistautumisviik-

koja, eikä kirkoissa lueta Efraim Syyrialaisen paastoroukusta. Suureen paastoon verrattuna joulupaasto on ruokapaastonakin lievempi, ja esimerkiksi kala sallitaan useimpina päivinä. Joulupaaston jumalanpalveluselämä tarjoaa kontrastin Suureen paastoon, joka on jumalanpalveluselämältään erilainen. Kesellä pimeintä ja uuvuttavinta vuodenaikaa voi olla jopa ihmiselle hyväksi, ettei joulupaaston jumalanpalveluselämä ole yhtä vaativaa kuin Suuren paaston aikaan.

Tämän lehden ilmestyessä joulupaastoa on takana jo kolme viikkoa, mutta mikään ei estä osallistumasta paastoon myöhemminkin. Tänäkin on mahdollista tehdä mielenmuutos. Parempi aloittaa paasto myöhässä kuin ei ollenkaan. Myös katumuksen mysteerioon kannattaa paaston aikaan osallistua rohkeasti, vaikka edellisestä syntintunnustuksesta olisi ehtinyt vierähtää jo pitkä aika. ●

Lue pastori Teemu Toivosen teksti joulupaastosta Helsingin ortodoksisen seurakunnan sivustolta:

<https://hos.fi/joulupaasto-hiljentyminen-syntymajuhlaa-varten/>

Pyhä Perhe maanpaossa

Ihmiseksi tullut Jumala syntyi pakolaiseksi.

TEKSTI TALVIKKI AHONEN

Nouse, ota lapsi ja hänen äitinsä mukaasi ja pakene Egyptiin. Pysy siellä, kunnes käsken sinun palata. Herodes aikoo etsiä lapsen käsiinsä ja surmata hänet.

Näillä sanoilla Herran enkeli neuvoi unessa Joosefia, joka piti huolta vastasyntyneestä Jeesus-lapsesta ja tämän äidistä. Kuningas Herodes oli saanut tiedon syntyneestä Messiaasta, ja maallisen valtansa menettämisen pelossa käski tapattaa kaikki kahta vuotta nuoremmat poikalapset.

Pyhä perhe pakeni Egyptiin, kuten enkeli oli unessa ilmoittanut, ja säästyi kuninkaan vainolta. Paradoksaalista on se, että Kristus tuli pelastamaan maailman, mutta ihmisen heikkouden tähden Kristuksen syntymää seurasi ensin vaino ja verenvuodatus. Valanhalun sokaisema mieli ei kykene näkemään ihmettä.

Vaino ja pakolaisuus ovat Raamatun läpi kulkevia teemoja, ja niiden juurisyyt ovat osittain tänä päivänäkin samoja kuin Jeesuksen aikana. Israelin kansan syntymä kertomus lähtee liikkeelle Abrahamin muukalaisille osoittamasta vieraanvaraisuudesta. Ensimmäiset ihmiset, Aatami ja Eeva, olivat myös ensimmäiset

maiset pakolaiset. Muukalaisuus maallisessa elämässä on lopulta kaikkia kristittyjä koskeva ominaisuus (1. Piet. 2:11). Kristus uutena Aatamina on kuitenkin viitoittanut ihmiselle uudelleen tien paratiisiin.

SIIRTOLAIUUS, HENGELLINEN MATKA

Siirtolaisuus ei ole ainoastaan raamatullinen kehyskertomus, vaan siirtolaisuuden kokemus on samanaikaisesti hengellinen matka.

”Kohdelkaa joukossanne asuvia siirtolaisia ikään kuin he olisivat heimolaisianne ja rakastakaa heitä kuin itseänne, sillä te olette itsekkin olleet muukalaisina Egyptissä” (3. Moos. 19:34).

Matkan taittaminen ei ole ainoastaan fyysistä, vaan se on samalla itsen ja toisen välisen etäisyyden taittamista. Tiellä on esteitä: ennakkoluuloja, pelkoja ja epävarmuutta. Niiden ylittäminen ei palvele ainoastaan lähimmäisen kohtaamista, vaan se saa aikaan mielenmuutosta myös kulkijassa.

Paikattomuus, sijattomuus ja niihin liittyvät haasteet voivat olla kaikessa vaikeudessaan ja raskaudessaan myös mie-

lekäs hengellinen kriisi. Ennen muuta ne ovat osa kristittyjen historiaa ja olemusta.

JEESUS PITI ITSEÄN MUUKALAISENA

Kristus itse samasti itsensä muukalaiseen ja kodittomaan.

”Ketuilla on luolat ja taivaan linnuilla pesät, mutta Ihmisen Pojalla ei ole, mihin hän päänsä kallistaisi” (Mat. 8:20). Tämä on todella asema, jonka ihmiseksi tullut Jumala itselleen otti: kodittoman, epäluuloja herättävän, syrjityn ja alistetun.

Kristus on samanaikaisesti itse pakolainen ja jokaisen kristityn tie kotiin. Maailman ahdistuksen keskeltä suojaava etsivän ihmisen turvapaikka on Kristuksessa: *Se, joka asuu Korkeimman suojassa ja yöpyy Kaikkivaltiaan varjossa, sanoo näin: ”Sinä, Herra, olet linnani ja turvapaikkani. Jumalani, sinuun minä turvaan.”* (Ps. 91/90 LXX)

Kristuksen syntymä – jossa oli mystisesti läsnä myös jo hänen kuolemansa ristillä – tapahtui vaatimattomissa oloissa. Ihmiseksi tullut Jumala syntyi vainotuksi pakolaiseksi, kiersi opettamassa kodittomana, ja muistutti opetuslapsiaan kristittyjen muukalaisuudesta maan päällä.

Kristuksen syntymän ihme ei vaatinut tapahtuakseen kimallusta ja hössötystä, kahta kuukautta ympärivuorokautista joululaulujen soittoa tai neljää erilais-ta laatua imelletyjä laatikkoruokia.

”Vainon syyt ovat osittain samoja kuin Jeesuksen aikainakin.”

Näiden asioiden toissijaisuuden havaitseminen ja joulupaasto luovat tilan hiljaisen ja kaikessa vaatimattomuudessaan valtavan ihmisen näkemiselle. ●

YTM Talvikki Ahonen on yhteiskuntapolitiikan nuorempi tutkija Itä-Suomen yliopiston yhteiskuntatieteiden laitoksella. Hän on erikoistunut maahanmuuttopolitiikkaan.

Pako Egyptiin. Kati Peltomaan maalaama ikoni

Perhe uutisia

Yksityisyydensuojan turvaamiseksi julkaisemme perhe uutisia vain saatuaan siihen erillisen luvan. Jos haluatte tiedon avioliittoon vihkimisestä, lapsenne kasteesta tai omaisenne kuolemasta, pyydämme antamaan julkaisuluvan joko toimituksen yhteydessä tai ilmoittamalla siitä seurakunnan asiakaspalveluun, asiakaspalvelu.helsinki@ort.fi tai puhelimitse numeroon **09-85 646 100**.

Helsingin seurakunta

VIHITYT

Laura Saarlo ja Aleks Väänänen, 22.07.2017
Katriina (e. Koivisto) ja Okko Kamu, 7.10.2017

KASTETUT

Antto Leo Viljami Väisänen, 27.5.2017
Enna Linda Margrethe Kallonen, 3.9.2017
Aamos Pauli Aho, 3.9.2017
Åsa Mette Peppina Peltola, 23.9.2017
Aleksi Eemil Pohjanjousi, 23.9.2017
Amanda Alexandra Linnea Laine, 14.10.2017
Pentti Antero Aho, 28.10.2017
Nelli Aleksandra Tiira, 2.11.2017
Tiida Betti Jokela, 4.11.2017
Noel Anton Bogdanoff, 11.11.2017

IKUINEN MUISTO

Maritta Helena Bogdanoff, s. 1948, Helsinki
Alli-Sinikka Hilonen, s. 1941, Kontiolahti
Juulia Mäenpää os. Hirvonen, s. 1924 Suojärvi
Martti Herman Malvila, s. 1941 Leppävirta
Lydia Palojärvi os. Mononen, s. 1928 Salmi

Kiitokset

Lämmin kiitos pastori Kimmo Kalliselle, kanttori Olga Soldatovalle, vahtimestari Kristiina Kulmalalle sekä Tikkurilan seurakunnan pastori Mirka Härköselle sekä kaikille Teille, jotka osallistuitte edesmenneen äitini Alli-Sinikka Hilosen rukoushetkeen, siunaus- ja muistotilaisuuteen 5.10.2017 Kristuksen taivaaseenastumisen kirkossa Vantaalla. Tilaisuus oli niin rauhallinen ja lempeä.

Ritva Hilonen perheineen

Sydämellinen kiitokseni KP metropoliitta Ambrosiukselle saamastani siunauskirjasta. Suuresti kiitän myös Vihdin-Nummellan ortodoksit ry:tä, isä Kalevia, maatuska Päiviä, kanttori Mattia ja Miiiaa sekä kaikkia teitä rakkaat ystävät, jotka monin eri tavoin muistitte minua viettäessäni 60-vuotissyntymäpäiviäni 8.10.2017 Nummellan rukoushuoneella. Minkä suuren ilon minulle tuotittekaan!

Kimmo Taljavaara

Sydämelliset kiitoksemme KP Metropolia Ambrosiukselle meille myönnettyistä piispallisista siunauskirjoista.

*Heikki Häyhtiö
Jukka Laaksonen*

Sydämelliset kiitoksemme KP Metropolia Ambrosiukselle 30.8.2017 saamistamme siunauskirjoista.

*Marketta Haapsaari,
Ritva Karttunen ja Virve Kuusk*

Iloitsemme saamastamme piispallisesta siunauskirjasta, jonka saimme Klaukkalan kirkon 20 vuotisjuhlan yhteydessä. Lämpimät kiitokset KP isä esipaimen Ambrosiukselle. Kiitämme myös Helsingin ortodoksista seurakuntaa, isä Teo Merrasta, isä Kimmo Kallista ja kaikkia juhlaan osallistuneita ystäviämme.

*Klaukkalan Nektarioksen
kirkon ystävät ry:n hallitus*

Kiitän KP Metropolia Ambrosiusta mukana olosta Lohjan kirkon praasniekassa ja rovastiksi vihkimisestääni. Suokoon Jumala hänelle siunauksensa ja antoisan ajan eläkkeelle siirtyessään!

Isä Kalevi Kasala

Ikuinen muisto

Hämeenlinnan seurakunnan vanhin, 102-vuotias Juulia Patrikainen siirtyi tuonilmaisiin 2.11.2017. Juulia toimi vuosikymmenten ajan hyvin ahkerasti mm. tiistaiseurassa ja osallistui mielellään seurakunnan toimintaan. Vielä muutama vuosi ennen satavuotispäiväänsä hän tuli taksilla Ahveniston kirkon keväisiin siivoustalkoisiin, tarttui reippaasti haravaan ja haravoi oman osuutensa. Juulia oli taitava ja ahkera käsitöiden tekijä, erityisesti upeat käsipaikat ovat jääneet monien seurakuntalaisten mieleen. Ollos iäti muistettu!

Onnittelut

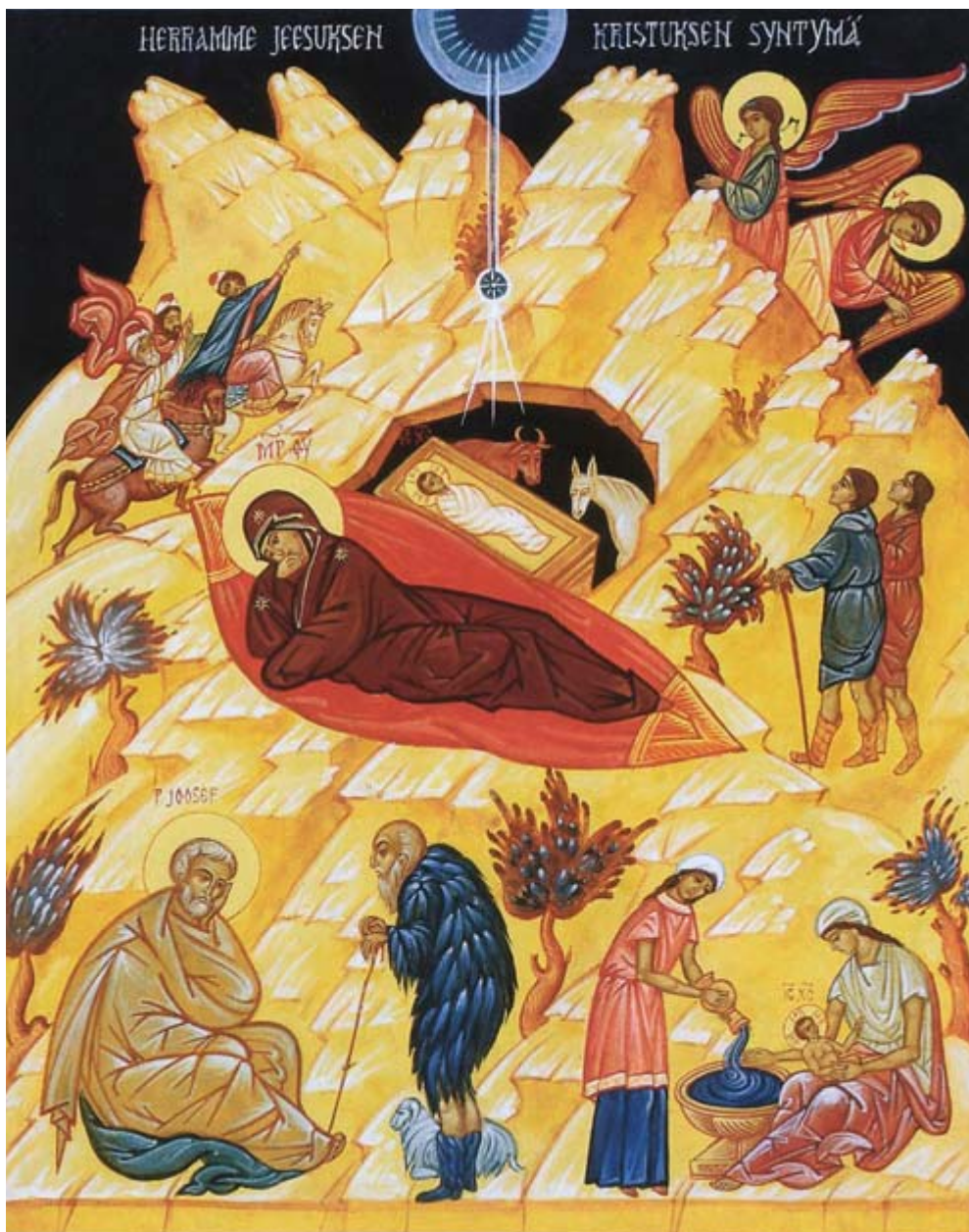

Helsingin ortodoksisen seurakunnan Auttava puhelin onnittelee sata vuotta täyttävää Suomea!

Toivotamme kaikille Ortodoksiviestin lukijoille riemullista Kristuksen syntymäjuhlaa muistaen erityisesti kaikkia, jotka ovat elämänsä jossain vaiheessa meille soittaneet lähes 25-vuotisen toimintamme aikana.

Auttavan puhelimen päivystäjät

Kansa, joka on pimeydessä vaeltanut, näkee tänäkin päivänä Jeesuksessa Kristuksessa jumalallisen valon.

JOULUKANONI

– Joulun ajan rukous

Kirkko viettää jouluaikaa marraskuun puolivälistä vuoden loppuun saakka.

Kirkko aloittaa jouluun valmistautumisen 15. 11., jolloin alkaa joulu-paasto. Se päättyy jouluaattona. Marraskuun puolivälistä alkaa kirkossa eräällä tavalla joulun aika, jota kestää aina joulun jälkijuhlan loppu 31. 12. saakka.

Juhlakauden erikoisuuksiin kuuluu, että Neitsyt Marian temppeliin käymisen juhlasta (21. 11.) alkaen lauletaan aamupalveluksissa ja vigilioissa aina jälkijuhlan loppuun joulukanonia. Se on meidän rukoustamme ja ylistystämme maailmaan

syntyneelle Vapahtajallemme. Joukukanoni on myös uskontunnustuksemme, että maailmaan syntynyt lapsukainen on iankaikkinen Jumala.

Joulupaasto on eräänlainen adventti-aika. Adventti-aika lännen kirkon perin-

Gregorios Teologin puheet ja kirjoitukset ovat olleet innoituksena monille myöhemmille kirkkorunoilijoille, kuten myös joulukanonin kirjoittajalle.

teessä on myös paaston aikaa. Siinä Kristuksen syntymän odottamiseen liittyy myös Hänen toisen tulemisensa odottaminen, mitä ajatusta ortodoksisen kirkon joulupaastossa ei ole.

Adventtiaika on historiallisesti paljon vanhempi kuin joulupaasto nykymuodossaan. Joulupaasto on saavuttanut nykymuotonsa 1100-luvulla, mutta vanhimmat osat siitä ovat jo 300–400-luvulta.

Koska joulupaasto kokonaisuudessaan on suhteellisen nuori, sille ei ole kehittynyt suuren paaston kaltaista liturgista perinnettä. Tämän paastonajan rikkovat monet juhlat ja merkittävät pyhien muistot.

Silti joulupaasto ei ole aivan tavallista aikaa, vaan *Minean* teksteihin on tullut mukaan jouluun valmistavia tekstejä, stikiiroita, eli päivän muiston rinnalla olevia lyhyitä kirkkoveisuja.

Minea puolestaan on ortodoksisen kirkon jumalanpalvelustekstien kirjakokonaisuus, jossa jokaiselle päivälle syyskuusta elokuuhun on jumalanpalvelusteksti. Tekstit on omistettu kunkin päivän pyhälle ihmiselle tai tapahtumalle.

Innokas, kirkon perinteen mukaan jouluun valmistautuja löytää jouluun valmistavia stikiiroja *Ortodoksi.netin* sivuilta.

Joulun lähestyessä näitä tekstejä on enemmän ja enemmän.

JOULUN ESIJUHLA

Joulun esijuhla 20.–23.12. on aivan oma liturginen kokonaisuutensa, samoin jouluaatto 24.12. Ortodoksisessa perinteessä joulun vietto alkaa vasta 25.12. eli joulupäivänä.

Neitsyt Marian temppeleihin käymisen juhla (21.11.) julistaa jo joulua. Tämä päivä on Jumalan hyvän tahdon julistus ja ihmisten pelastuksen ennustus: Herran temppeleissä julkisesti Neitsyt ilmestyy ja kaikille Kristuksen edeltä ilmoittaa.

Neitsyttä kunnioittaessamme katsomme eteenpäin maailmaan syntyvään Vapahtajaan. Tätä kunnioitusta osoitamme laulamalla joulukanonia. Se on muiden kanonien tapaan pitkä monisäkeinen runoelma. Siinä on irmosseja, laulettavia osia, ja tropareja, luettavia osia. Sen on kirjoittanut pyhä Kosmas Majuman piispa (k. 750–752). Hän oli pyhän Johannes Damaskolaisen kasvattveli.

ALKUTEKSTI 300-LUVULTA

Esittelen lyhyesti kanonin ensimmäistä ja yhdeksättä irmossia, laulettavaa osaa.

Ensimmäinen irrossi kuuluu: *Kristus syntyy, kiittäkää! Kristus taivahasta vataan ottakaa! Kristus maan päällä, yletkää korkeuteen! Veisatkoon Herralle koko maa, ja ihmiset riemuiten ylistäkööt Häntä, sillä hän on kunnioitettu!*

Tämän irrossin sanat pyhä Kosmas on lainannut kirkkoisä Gregorios Teologilta, aivan kuin hänen veljensä Johannes Damaskolainen on pääsiäiskanonissaan lainannut samaa kirkkoisää. Tämä kertoo, miten suosittuja ja merkittäviä pyhä Gregorioksen kirjoitukset olivat vielä lähes 400 vuoden kuluttua hänen kuolemastaan. Pyhä Gregorios kuoli vuonna 390.

Irrossin keskeinen ajatus on lainauksessa psalmista 96: *Veisatkaa Herralle uusi virsi, veisatkaa Herralle kaikki maa.*

Siinä pyhä Gregorios kutsuu psalmin

kirjoittajan sanoin kaikkia maailman kansoja ylistämään ja kiittämään Jumalaa, joka maailmaan syntyvässä Pojassaan on kaikkien aikojen Herra.

KRISTUS SYNTYY – KIITTÄKÄÄ!

Joulukanonin alkusanat ovat muotoutuneet perinteiseksi ortodoksiseksi joulutervehdykseksi: *Kristus syntyy – Kiittäkää.*

Tervehdys esiintyy muun muassa korsteissa, joulukirjoituksissa, joulutervehdyksissä, puheissa ja saarnoissa.

Käyttäessämme sitä joulutervehdyksenä ilmaisemme oman joulujuhlamme sisällön. Se on vastakohta kaikelle maailmiselle ja ajalliselle. Tuomme esiin juhlan tuottaman ilon, ja kuinka ilo on muuttanut meidät. Vaikka nykypäivänä joulupaaston noudattaminen on vaikeaa, se ei ole mahdotonta, koska joulun lapsi antaa aina uutta toivoa.

Kanonin yhdeksäs irrossi on: *Minä näen oudon ja ihmeellisen salaisuuden: Näen luolan taivaana, Neitseen kerubi-istuinena, seimen semmoisena paikkana, jossa makaa sijoittumaton Kristus Jumala, jota me veisaten ylistämme.*

Tässä irrossissa kirjoittaja palaa ensimmäisen irrossin teeman, kuinka koko maailma ylistää maailmaan syntyneitä Vapahtajaa. Tätä kanonia laulaessamme liitymme Jumalan suuria tekoja ylistävien ihmisten joukkoon.

Viittaus Neitseeseen kerubi-istuinena viittaa kirkon käsitykseen

Neitsyt Mariasta Jumalan elävänä liiton arkkinä.

jota kerubit kannattavat (2. Moos 25). Tämä irrossi käy myös jouluikonin selostukseksi. Ikonin keskipisteenä ovat vastasyntynyt lapsi, Neitsyt Maria ja taivaallisen valon valaisema luola.

Kansa, joka on pimeydessä vaeltanut, näkee tänäkin päivänä Jeesuksessa Kristuksessa jumalallisen valon, maailman valon. Tuo valo johdattaa meitä, antaa meille rauhan ja oikean joulu mielen.

Isä Olavi Merras

*”Kristus syntyy
– Kiittäkää
-tervehdys on peräisin
joulukanonin
alkusanoista.”*

Kristus föds, sjung Guds lov!

KRISTUS FÖDELSE, det att Gud blir människa, är hela evangeliets största under och mysterium. I all sin enkelhet utkristalliseras julens budskap i det att Guds löften fullbordas i Kristus födelse. En ny tid började. Han lovade odödlighet åt de dödliga, frälsning åt de krossade och ljus åt dem, som vandrar i mörkret.

Kristus gränslösa fullhet och överflöd övergår alla människans försök att beskriva eller definiera Hans betydelse för hela världen. Han fullbordar alla människors och nationers förväntningar och hopp.

Gud har gett våra liv en fast grund och ett hopp som inte sviker. Därför är det vår roll att vara förmedlare. Som Guds ”ikoner” står vi i skapelsens mitt som en bro mellan det heliga och det begränsade, mellan himmel och jord. Vår delaktighet i Guds frikostiga kärlek, Hans filantropi, fördjupas då vi delar den med andra. Den helige Augustinus sade ”ett älskande hjärta sätter an-

dra hjärtan i brand”. Det hör till julfastan och adventstiden att vi besöker sjuka, gamla, flyktingar och dem som lider själsligt. Delad glädje är dubbel glädje.

Julen är också en påminnelse om det kommande, evigheten. Julen bär oss till den verklighet, där Kristus skall vara allt och i allting. Längtan efter Andens närvaro och ledning försäkrar oss om enighet i tro, hopp och kärlek i Kristus. ”Ack, att människan alltid hade jul.”

Ambrosius
Metropolit av Helsingfors

Guds son – Jungfruns Son

”O KRISTUS, du lydde kejsarens befallning och lät dig skattskrivnas som en träl – men befriade oss, som var trälarna under djävulen och synden. Du blev i allting lika fattig som vi, men genom att bli människa upphöjde du de jordiska till gudomlighet.” (Troparion till 5e odet i julkanon av den syriske biskopen Kosmas (675 – 760).

Den första julen var det enligt trosbekännelsen Gud själv ”som för oss människor och för vår frälsnings skull steg ner från himlarna och blev kött av den Helige Ande och jungfru Maria och blev människa”.

Gud Son blev Jungfruns Son! Kristus var å den ena sidan släkt med den första människan, Adam, men å den andra sidan tillsammans med sin Fader före alla tider. Att Kristus blev Jungfruns son innebär att syndens släktband till Adam bröts.

Om Guds Sons födelse som Jungfruns Son skriver Andreas av Kreta (650 – 740) så här: *”Att en kvinna föder efter befruktning utan säd är oförklarligt; oförgängligt är ett havandeskap hos en mor utan man. Den födelse som är av Gud förnyar naturens ordning.”*

Det är till åminnelse av denna förnyelse, denna omvälvning av världsordningen, som vi firar jul, Guds Sons födelsefest.

”Vad kunde vi erbjuda dig, Kristus, när du för vår skull uppenbarades på jorden som människa? Allt som blivit till genom dig bar fram sin tacksägelse till dig: änglarna sin sång, himlarna en stjärna, de vise männen sina gåvor, herdarna sin förundran, jorden en grotta, ödemarken en krubba, och vi en jungfrumoder. Du Gud som är till före alla tider, förbarma dig över oss!” (Patriarken Germanos (668 – 730) stichiron till aftongudstjänsten, 2a tonen).

Må Fridens Gud, som föddes i Betlehem, välsigna er jul.

Leo
Ärkebiskop av Karelen och hela Finland

Har jag inte rätt?

Jag har lärt känna ett par demoner som trivs i kyrkoherdebefattningen.

TEXT ALEKSEJ SJÖBERG, KYRKOHERDE, TAMMERFORS ORTODOXA FÖRSAMLING

Vid årsskiftet har jag fungerat som kyrkoherde i Tammerfors' ortodoxa församling i tre år. Både församlingen och staden var okända när vi flyttade hit. Tammerfors visade sig vara en trevlig och sin blygsamma storlek till trots ganska livlig stad: här finns både Leninmuseum och Muminmuseum.

Församlingen överraskade än mer positivt. Gudstjänsterna i församlingens huvudkyrka i Tammerfors är välbesökta och barn- och ungdomsarbetet är en glädje att se. Dessutom har vi ett litet underverk i Björneborg, som också hör till Tammerfors' församling. Där finns en liten grupp ortodoxa som genom långsiktigt och målmedvetet arbete, och med stor entusiasm och smittande glädje i mötet med alla som kommer i kontakt med den, skapat en församlingsgemenskap som jag inte sett maken till i Finland.

Men arbetet som kyrkoherde har inte bara varit rökelse och lovsång. Jag har lärt känna ett par demoner som också de trivs i kyrkoherdebefattningen. Låt mig introducera dem.

I boken *Tidens larm* har den ryske författaren Osip Mandelstam ett underbart kapitel om sin tidigare lärare i litteratur. I texten, som heter "I en för ståndet alltför furstlig pålskappa" (med citationstecken!), beskriver Mandelstam litteraturens dygder för oss: "Litterära ilska! /.../ Du är kryddan till förståelsens osyrade bröd, du är den glada insikten att ha fel."

Som kyrkoherde borde jag ofta ha en bestämd åsikt. Det behövs för att driva saker framåt och för att inspirera människor runt omkring att delta och att arbeta för gemensamma mål.

Demonen säger mig att jag borde agera beslutsamt och handla och tala som om jag vore övertygad om att jag har rätt. Även när jag inte är det eller har det. Insikten att ha fel skall man undvika eller åtminstone inte vänta på om man är kyrkoherde. Om den ändå oombedd infinner sig är det sällan en odelad glädje.

Nej, hellre undviker jag osäkerheten och insikten om att ha fel. "Håll dig inom din komfortzon, du!" säger den jäveln till mig.

Och jag håller med.

Den argentinsk-kanadensiske författaren Alberto Manguel skriver i inledningen till sin bok *Curiosity*: "... påståenden brukar isolera; frågor binder. Vetgirighet är ett sätt att betyga vår lojalitet med den mänskliga församlingen."

Vill man stärka banden till sina medmänniskor ställer man en fråga och intresserar sig för svaret. Vill man isolera sig ställer man sig upp och påstår någonting.

Som kyrkoherde behöver jag ofta förklara hur sakerna ligger till. Dessutom skall det predikas var och varannan dag. En som ständigt frågar blir väl aldrig tagen på allvar. "Säg hur det är, du!", eller "Sammanfatta diskussionen innan nån hinner uttrycka en avvikande åsikt!" säger demonen åt mig. Den jäveln dansar särskilt ofta runt mig. ●

wikimedia

AHTAAN PORTIN EDESSÄ

– Pyhittäjä-äiti Melania Roomalainen (31.12.)

TEKSTI MATTI P. PULKKINEN

UUDEKSI VIIMEISENÄ PÄIVÄNÄ on hyvä muistaa Melania Roomalaista eli Melania Nuorempaa. Meillä kaikilla on edessämme ahdas portti. Melanian elämä oli täynnä valintoja siihen valmistautumisesta.

Melania syntyi Roomassa vuonna 383 ja sai nimensä hurskaan isoäitinsä Melania Vanhemman mukaan. Melania joutui vastentahtoisesti naimaan 14-vuotiaana Pinianus-nimisen hurskaan aateismiehen. Tuohon aikaan Roomassa vaikutti Egyptin erämaaisien ankaran kilvoittelun vaikutus. Melania ehdotti Pinianukselle, että he eläisivät avioliitossaan neitseellistä elämää. Pinianus halusi kuitenkin varmistaa suvun jatkuvuuden, ja nuoripari sopi, että aviollinen kieltäytyminen alkaisi, kunhan heillä olisi kaksi lasta.

He saivatkin kaksi lasta, mutta molemmat kuolivat hyvin nuorina. Tästä huolimatta Pinianus piti siveyslupauksen voimassa ja lapsen pariskunta päätti omistautua kilvoitteluun. Näihin aikoihin he näkivät yhteisen unen korkeasta muurista, jonka yli heidän oli kiivettävä, ennen kuin he pääsivät ahtaalle portille (Matt. 7:13 – 14, Luuk. 13:24). He käsittivät, että emme pääse perille Jumalan valtakuntaan, jos emme kilvoittele syntiä, ihmislunnon heikkoutta ja pahan valtaa vastaan.

Melania miehineen alkoi jakaa omaisuuttaan, joka oli niin suuri, että valtakunnan talouden pelättiin horjuvan, jos perheen omistukset myydään. Nuoret pysyivät kuitenkin päätöksessään, ja ensitöikseen Melania vapautti 8 000 orjaansa antaen kullekin kolme kultarahaa vapaan elämän aloittamiseen. Muut omaisuuden myyntitulot hän ohjasi valtakunnan itäosaan kirkkojen ja luostarien rakentamiseen.

Kun kuningas Alarikin johtamat gootit valloittivat Rooman elokuussa 410, Melania liittyi Sisiliaan pakeneviin roomalaisiin

ja myi loput omaisuudestaan pakolaisten auttamiseksi. Luovutuaan kaikesta Melania omaksui elämäntavakseen erämaaisien ankarimman kilvoittelun. Raamatun ja pyhien elämäkertojen tutkiskelu oli hänen suurin ilonsa.

Melania halusi käyttää lopun elämänsä rukouskilvoittelulle, mutta ei katsonut voivansa lakata auttamasta ihmisiä. Hän kä-

sitti syvästi tekojen merkityksen pelastuksessa, mutta tiesi, että pelkkä ihmisvoima ei riitä ilman Jumalan armoa. Siksi hän nukkui vähän ja rukoili paljon. Tämän takia hän asettui myös vastustamaan harhaoppista teologi Pelagiusta, joka opetti ihmisen voivan pelastua omasta ansiossaan. Vaikka Melanian tahdonvoima kilvoittelussa oli vahvaakin vahvempi, hän ei antanut omahyväisyyden johdattaa itseään ansaan. Sivistynyt ja syvän ortodoksinen Melania torjui myös voimakkaasti Nestorioksen alulle las-

Melania kuvattuna ahtaalla portilla hurskaan keisari Basileios II:n Menologionin kuvituksessa noin vuodelta 1000.

keman räikeän harhaopin, jossa Neitsyt Mariaa ei pidetty Jumalansyntyttäjänä.

Melania eli lopun elämänsä Pyhällä maalla, jonne perusti luostarin. Hän sai parantamisen lahjan ja häntä kunnioitettiin hyväntekijänä. Melania varoi tarkasti itserakkautta, ja puhui itses-tään ironisesti ja vähättelevästi, eikä vihannut ketään. Halpa-arvoisimmat työt olivat mieluisimmat tälle itsensä voittajalle, jonka sanaa kuitenkin uskoivat kuninkaalliset, sotapäälliköt ja hengelliset johtajat.

Vuonna 439 Melania vaipui kuolonuneeen lyhyen sairauden jälkeen. Tiedämme hänestä paljon pyhän Gerontionin laatiman elämäkerran ansiosta. Melanian elämäkerta, joka päättää joulukuun Synaksarionin, saa lukijansa nöyräksi ja valmistaa meitä uuden vuoden uuteen alkun. Häneen päättyy myös Pyhät esirukoilijamme -sarjan naispyhien teemavuosi 2017. ●

Arkkipiispa Leo vieraili kirjallisuuspiirissä

TEKSTI JA KUVA SAARA KALLIO

Arkkipiispa Leo saapui Liisankadun kirjastoon Helsingin ortodoksisen seurakunnan kirjallisuuspiirin vieraaksi. Arkkipiispan vierailu houkutteli kirjastoon kosolti kiinnostuneita kuulijoita.

Yksi kirjallisuuspiirin vakikävijöistä on **Merja Anttila**, joka on käynyt piirissä noin viisi vuotta.

– Luen paljon ja pidän piirin ilmapii-ristä. Täällä käy tasokkaita kirjallisuusvieraita. Lisäksi täältä saa tietoa ja oppi- uutta. Asioihin aukeaa uusia näkökulmia, valotti Anttila piirin viehätystä.

Anttila asui aikoinaan Turussa ja arkkipiispa Leo on hänelle tuttu jo niiltä ajoilta.

– Leo oli matkapappina Turussa ja tustuin häneen silloin työni vuoksi. Tulin nyt tervehtimään häntä pitkästä aikaa, Anttila hymyili.

Piiriä pyörittää Helsingin ortodoksisen seurakunnan kirjastonhoitaja **Christina Kontkanen**.

– Olen pyörittänyt piiriä kolmetoista vuotta kerran kuukaudessa. Kiitän arkkipiispaa siitä, että hän näki tässä piirissä ja kirjastossa sen arvon, joka kirjastolla on. Kiitos kaikkien tuesta. Ilman teitä en olisi pystynyt vaalimaan tätä yhteistä rikkautta, Kontkanen sanoi.

Arkkipiispan kirjallinen tuotanto on laaja. Tärkeä kannustin kirjoittamiseen on ollut halu siirtää perintöä ja tietoa jälkipolville. Äitinsä historian arkkipiispa Leo on joutunut keräämään palasina maailmalta, sillä hänen äitinsä kuoli nuorena. Menneet vuosikymmenet arkkipiispa onkin paikkaillut aukkoja tiedoissaan sukunsa historiasta.

– Aikoinaan ei ehditty kysellä, eivätkä vanhemmat ehtineet vastailta. Asiat jää-

Arkkipiispa Leo on kirjoittanut vinon pinon kirjoja. Kirjastonhoitaja Christina Kontkanen (vas.) kertoi kääntäneensä yhden arkkipiispan runoista bulgarian kielelle.

vät kesken, kun vanhempi kuolee nuorena. Olin äitini kuollessa jo kouluni lopettanut, mutta jotenkin tuntemuksemme päättyi kesken. Se aukko on pitänyt täyttää etsimällä. Sitten minulle tuli tytär ja elämä vei mukanaan, eikä minulla ole ollut aikaa puhua ja kertoa hänelle asioista, eikä hänellä ole ollut aikaa kysellä. Mietin, että jos tässä jotakin haluaa siirtää jälkipolville, pitänee alkaa kirjoittaa.

Arkkipiispa kirjoittaa tekstit aina kahdella kielellä.

– Kaiken minkä kirjoitan, kirjoitan sekä karjalaksi että suomeksi. Jokin teksti syntyy lähtökohtaisesti ensin karjalaksi ja sitten suomeksi. Tai toisin päin.

Runot koskettavat ja liikkuttavat lukijoita. Osaa tuotannostaan arkkipiispa kut-suukin leikkimielisesti itketykskirjoiksi.

– Monet sanovat, että *Mustelmat*-teoksessa on sellaisia runoja, joita ei itkemättä pysty lukemaan. Kerran eräässä tapahtumassa muuan henkilöllä oli *Mustelmat* mukana, ja tauon koittaessa hän jatkoi kirjan lukemista. Kun hän tuli tauolta takaisin, hänen silmänsä olivat aivan punaiset. Tuotannostani *Selfie*-teos on myös

sellainen itketykskirja.

Tällä hetkellä arkkipiispa viimeistelee *Mustelmien* kakkososaa.

– Kirjoitan siinä vanhoista asioista, tästä päivästä ja huomisesta. Vanhoja asioita on hyvä kirjoittaa talteen, koska teen tätä myös karjalan kielen säilymisen takia. Haluan, että vanhaa sanastoa säilyy, sanoo arkkipiispa, joka on myös Karjalan kielen seuran puheenjohtaja.

Arkkipiispalla on vastaus valmiina kysyttäessä siitä, miten hänen aikansa riittää kaikkeen kirjoitustyöhön.

– Onhan minulla kaikki yöt käytettävissäni.

Arkkipiispa toivoo, että lapset ja vanhemmat keskustelisivat keskenään. Hän korostaa, että myös asioiden kirjoittaminen on tärkeää. Näin tieto välittyy jälkipolville.

– Lasten ja vanhempien on hyvä keskustella asioista keskenään. Jokaisen pitäisi perehtyä sukuunsa, perintöönsä ja historiaansa. Olen yrittänyt sanoa ihmisille, että puhukaa ja kirjoittakaa asioista, ja ennen kaikkea kirjoittakaa. Paperille kirjoitettu säilyy. ●

Ikoni kutsuu luokseen

TEKSTI JA KUVA MARI VAINIO

Valamon kulttuurikeskuksen ikoninäyttely juhlistaa Suomen ikonimaalarit ry:n juhlavuotta. Neljänkymmenen toimintavuoden aikana ikonimaalaus on merkittävästi lisääntynyt maassamme.

Suomessa ikonimaalauksella on pidetty anonyyminä taiteena, jossa maalarin persoonaa ei tuoda esille. Ikonimaalari maalaa Jumalan kunniaksi.

– Halusimme Ikoni & maalari -näyttelyssä esitellä myös ikonien tekijät, kertoo Suomen ikonimaalarit ry:n puheenjohtaja **Antti Narmala**.

Näyttelyn on kuratoinut **Liisa Heikkilä-Palo**, ja sen kokoamisessa on avustanut TT **Katariina Husso**.

Näyttelyssä on mukana ikoneja 53 maalarilta eri puolilta Suomea. Useat teokset on maalattu viime vuosina.

Jokaisen maalarin kädenjälki näkyy ikonissa aina piirroksessa, värivalinnoissa ja persoonallisessa viivassa.

Yhtenä tärkeimmistä näyttelymaalareista Narmala mainitsee japanilaisen Petros Sasakin, jonka vaikutus maamme ikonimaalauksen laatuun on kiistaton.

– Hän on maalannut monia kokonaisuuksia kirkkoihimme, joista tunnetuin lienee Lintulan luostarikirkon suuri Ennusmerkki ja ikonostaasin ikonit.

Narmala kuvailee Sasakin maalaustyyliä selkeäksi. Siinä korostuvat japanilaisen kulttuurin puhtaat linjat ja kirkkaat, suomalaisesta kesäluonnosta poimitut, yllättävätkin värivalinnot.

– Ja kuitenkin kaikki nivoutuu harmonisesti yhteen.

Lisäksi Narmala nostaa esille Valamon opistossa opettaneet **Tuula Murtolan** ja **Liisa Kuninkaan**.

– Kuningas on tunnettu väreiltään ja teologialtaan mietityistä ikoneista. Hän on myös yksi yhdistyksen perustajajäsenistä.

Yhdistykseen kuuluu sekä ammatti-maalareita että ikonimaalauksen harrastajia.

Suomessa toimii paljon ikonimaalauspiirejä, ja suurin osa maalareista on luterilaisia. Se luo maamme ikonimaalausperinteelle Narmalan mukaan omat haasteensa. Ikonimaalaus kun on erottamattomasti osa ortodoksista traditiota.

– Ikoni on aina sidottu ortodoksisen kirkon liturgiseen elämään, muistuttaa Narmala.

– Se ei tarkoita sitä, etteikö ikoni olisi avoin myös muille kristityille, mutta sen ymmärrys avautuu vasta kirkkomme säilyttämästä traditiosta käsin.

Ja kuitenkin ikoni ennen kaikkea yhdistää, ei eristä. Ikoni on rukouksen silta maanpäällisen, taistelevan seurakunnan ja Jumalan kasvojen edessä riemuitsevien pyhien välillä.

Pienikin vilkaisu ikoniin on jo rukousta.

– Siksi me ortodoksit sijoitamme niitä kirkon ja kodin lisäksi muun muassa autoon.

Moni asiaa tuntematon ajattelee ortodoksien palvovan ikoneita. Narmala selittää palvonnan ja kunnioituksen eron.

– Palvonta on varattu ainoastaan Jumalalle Kolminaisuutena, Isälle, Pojalle ja Pyhälle Hengelle. Jumalanäidille, pyhille ja taivaallisille ruumiittomille voimille taas osoitamme kunnioitusta.

Narmalan mukaan Jumala yksin on Pyhä, ja kaikki se kunnioitus, jonka osoitamme pyhille joko ikoneitten tai pyhäinjäännösten avulla, palautuu Jumalalle, koska Hän on kaiken pyhyiden lähde.

Ikonitaiteen taidehistorialliset juuret löytyvät Egyptistä, muumiomuotokuvista. Ensimmäisenä ikonina pidetään Kristuksen itsensä spitaalia sairastaneelle kuningas Abgarille toimittamaa pellavaliinaa, johon olivat ihmeellisesti kuvautu-

Valamon konservointilaitoksen johtaja Antti Narmala on yksi näyttelyn kokoajista.

neet Hänen kasvopiirteensä. Liinan nähdessään kuningas parani sairautensa.

– Perinteen mukaan ensimmäinen ikonimaalari oli apostoli ja evankelista Luukas, jota pidetään myös ikonimaalareiden taivaallisena esirukoilijana.

Hän oli kreikkalainen juutalainen, joka lääkärintoimensa ohella oli taiteilija ja maalasi ensimmäiset ikonit Jumalanäidistä Kristuslapsen kanssa sekä apostoleista Pietarista ja Paavalista.

Narmala muistuttaa kuitenkin siitä, että koska Jumala loi meidät omaksi kuvakseen, jokainen meistä on Jumalan ikoni.

– Edesmennyt Surozhin metropoliitta Anthony sanoi mielestäni hienosti, että ihminen tekee suuren synnin jos hän kunnioittaa ikoneja, mutta ei kunnioita ikonisuutta itsessään ja lähimmäisissään. Siinä ajatuksessa on ikonin ydin. ●

Valamon kulttuurikeskuksen näyttely on avoinna 28.2.2018 saakka.

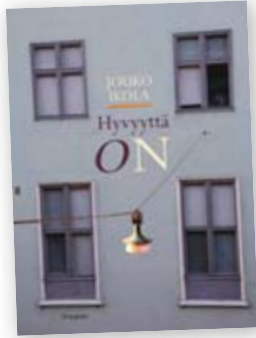
Lisätietoja: www.suomenikonimaalarit.fi ja www.valamo.fi

Jouko Ikola

HYVYYTTÄ ON

Kirjapaja 2016

Pastori ja runoilija **Jouko Ikolan** kirja avaa oven hyvyyteen. Teos jakautuu useampaan tarinaan, jotka rohkaisevat toivomaan ja luotamaan hyvään – ja tekemään sitä itse. Kuten kirjan esittelytekstissä sanotaan: *”Hyvyys ja sen mukana kasvava ilo ovat Jumalan kuis-kausta pelon ja apatian maailmassa.”*

Tämän maailman sanotaan olevan pa- ha – ja kuitenkin joku aina jossain tarttuu

juuri nyt rakastaen heikomman käteen. Sen osoittavat myös nämä tarinat, joissa keski-öön nousevat eleettömät kanssakulkijat, ar- jen auttajat, joilta elämässään kamppaileva ihminen saa kokemuksen välittämisestä ja lohdusta. Kehon kovettanut kylmyys lauke-aa, tilalle huokuu lähimmäisen lämpö. Joku katsoo kasvoista kasvoihin.

Tartuin kirjaan hieman skeptisesti. Näitä on nähty! Kuinka väärässä olinkaan. Monet kirjan tarinoista pysäyttävät pohtimaan elä- mää, koskettavat herkkyydellään ja saavat kyneleet silmiin.

Liian usein huomaa itsekin kävelevänsä arasti anovan käden ohitse. Ja kuitenkin vain hetki ja huomio riittävät. Ihmisen ryhti para- nee, katse kirkastuu, kun joku painaa käden taakkaa kantaville hartioille, keskittyy ja ky- syy kuten Ikolan kuvaama kirkkoherra: *”No, miten kās on sujuakseen, noh?”* Lämminhen- kinen pysäytys auttaa rymistelemään arkea taas hitusen helpommin.

Kauniita ovat myös Ikolan lauseet. Tum- missakin ajatuksissa voi maistella sanojen

kuvauksellisuutta. *”On taisteltava, sillä var- jot tarttuvat perheen onneen ja vetävät hy- vyyttä raiilojen syvyyteen”. Perheenäiti on jak- samisensa rajoilla. ”On opittava vihaamaan voidakseen rakastaa. On juostava pois voi- dakseen palata. On oltava joku toinen voi- dakseen olla minä, kunnes rohkeutesi riit- tää ja katsot silmiin oman yksinäisyytesi ta- rinaa.”*

Niin, lähimmäinen on peili, josta voin nähdä omat kasvoni, Jumalan kasvot. Elä- män syvyys näyttäytyy helpommin yhdes- sä. Kauneutta on jakamisessa, jo pelkästään toisen ihmisen juurevassa läsnäolossa. Tu- len nähdyksi, kuulluksi omana itsenäni, tänä hauraana hetkenä.

Tämän kirjan äärellä voi viipyillä erilaisina elämän päivinä. Kirjan viestit sopivat hyvin myös esimerkiksi ryhmätyöskentelyyn yh- dessä pohdittaviksi. Ikolan koskettavan kir- jan sanoin: *”Tarinat nyökkäävät, katsovat silmiin. Niistä tulee laulu.”*

MARI VAINIO

Lyyli Home

SUOJÄRVELÄISTEN JUHLAA JA ARKEA:

Elämää Raja-Karjalassa 1800-luvulta talvisotaan

Homeen suku 2017

Suojärveläisen opettajan Lyyli Homeen ke- räämä ja vuosina 1967–1981 tallentama muistitieto suvustaan, kotiseutunsa historias- ta ja perinteestä on nyt koottu kirjaksi, jonka on toimittanut Lyylin veljen pojanpoika **Mar- ko Home**. Kirja on jälkisuopulvien kunnian- osoitus Lyylin perinnetiedon hyväksi teke- mälle työlle, jossa Lyyli omien muistojensa li- säksi on tukeutunut vanhempien rajakarja- laisten puhelinhaastatteluihin ja omaan su- kututkimukseensa.

Kokonaisuudessaan teos sisältää 15 tut- kielmaa, jotka on aikoinaan tallennettu Suo- malaisen Kirjallisuuden Seuran kansanruno- arkistoon.

Laajuudessaan ja monipuolisuudessaan teos tarjoaa mielenkiintoista tietoa monen- laisille lukijoille. Se antaa kattavan kuvan Ho- meen suvun keskinäisistä sukulaisuussuhteis- ta, suvun vanhasta talosta tarinoineen sekä Maimalammin kylästä ja sen asukkaista. Suo- järveläis- ja karjalaistaustaiselle lukijalle kirja antaa tarkkanäköisiä havaintoja paikkakun- nan kadonneesta traditiosta uskomuksineen, tapoineen ja tapahtumineen.

Kulttuuriperinnön tutkijat lienevät jo löy- täneet Lyylin tutkielmista paljon merkittävää tietoa, kuten kuolemaan ja muistajaisiin liitty- vistä tavoista, kosinta- ja häämenoista, kan- sanomaisista parantamistavoista, kansan hu- vielämästä ja harrastuksista sekä naisten pu- keutumisesta. Nyt harrastajatkin saavat käsiin- sä tätä tietoa vaivattomasti.

Suomen sotahistoriastakin kiinnostuneille kirja tarjoaa kiinnostavaa tietoa julkisuudes- sa sivuutetusta karjalaisten sotavankeudesta vuosina 1939–1940. Ulkopuolisen tarkkailijan silmin Lyyli kuvaa sotatoimien keskelle jäänei- den siviilien matkaa vankeuteen ja karuja olo- ja Interpolskan leirissä sodan kohtalokkaiden käänteitten vuoksi. Poliittisesta päätöksente-

osta hän vain toteaa lakonisesti viitaten ”suo- mettumiseen”.

Varsinainen anti kokoelmalla on ortodoksi- suuden monimuotoisuudesta kiinnostuneel- le, koska ortodoksinen usko on vahvasti läsnä suojärveläisten juhlassa ja arjessakin vanhan kansanuskon värittämänä.

Muistitietoja suojärveläisten elämästä on tallennettu hartaasti, lämpimästi ja puhut- televasti, sillä tutkielman alussa, lopussa ja usein välissäkin Lyyli perustelee lukijalle ker- rontaansa. Markon perusteellinen toimitus- työ on myös lukijaystävällistä. Liiallisia viit- tauksia on vältetty. Alussa on avainsanasto, jonka avulla voi ymmärtää värikkäitä karja- lankielisiä sitaatteja ja sanontoja. Tutkielmien järjestys etenee myös loogisesti yksityisestä yleiseen.

Moni sanoisi tätä työtä kulttuuriteoksi. Itse koin sen sukupolvien väliseksi sillaksi, jota pit- kin rakentuu tärkeä suhde. Niin kuin Lyyli kir- joittaa: *”Suojärveläisten kuolleiden ja elävien suhde oli ehjä ja lämmin.”*

CHRISTINA KONTKANEN

Marko Home vieraillee kirjallisuuspiirissä 9.12. klo 11–13, jolloin hän esittelee yleisölle tuoretta kirjaa.

Kouvolassa ja Haminassa kuunnellaan hartaita joulun sävelmiä keskiviikkona 13.12. ja torstaina 14.12.

Laura Karlin

Tule mukaan
Lahden seurakunnan
perinteiseen
joulujuhlaan 26.12.!

sivu 49

Vuonna 2017
koltankielinen
liturgia
toimitettiin
Kotikirkossa.

LITURGIA KOLTAN KIELELLÄ VAHVISTAA IDENTITEETTIÄ

TEKSTI SAARA KALLIO

■ Jo perinteeksi muodostunut koltankielinen liturgia toimitetaan tammikuussa Pyhän Kolminaisuuden kirkossa. Palveluksen toimittaa tuttuun tapaan isä **Kalevi Kasala** ja kanttorina on **Erkki Lumisalmi**. Lumisalmelle palvelus on erityisen tärkeä, sillä hän on itsekin koltta ja hänen äidinkieltensä on koltansaame. Koltansaamen ohella Suomessa puhutaan myös pohjoissaamea ja inarinsaamea.

– Olemme isä Kalevin kanssa toimittaneet näitä palveluksia alusta asti yhdessä. Vetosin aikoinaan siihen, että Helsingin seurakunnassa toimitetaan palveluksia usealla eri kielellä, joten miksipä ei siis myös koltansaameksi. Isä **Veikko Purmonen** suhtautui ajatukseen myönteisesti ja siitä se sitten lähti.

Ensimmäinen koltankielinen liturgia toimitettiin Suomessa Helsingissä Pyhän Kolminaisuuden kirkossa vuonna 2003. Tuolloin isä Kalevi esitti saarnassaan vetoomuksen, joka on sisällöltään edelleen ajankohtainen.

– Kolttakulttuuri on määrällisesti pienen joukon kulttuuri. Mutta siinä ei ole mitään hävettävää. Päinvastoin! Älkää arkailko olla koltia, vaan olkaa terveellä tavalla ylpeitä omasta perinnöstänne. Säilyttäkää se ja antakaa se elävänä eteenpäin seuraaville sukupolville niin, ettei se häviäsi vaan pikemminkin vahvistuisi.

Vuosien mittaan jumalanpalvelustekstejä on käännetty koltansaameksi. Tässä työssä Lumisalmella on ollut keskeinen rooli.

– Johanneksen evankeliumi, Rukous- ja hartauskirja ja Johannes Krysostomyksen liturgian papin käsikirja on käännetty koltankielelle. Teen myös koltankielisiä radiohartauksia Ylelle noin 5–6 kertaa vuodessa. Tyttäreni **Anna** tekee myös näitä radiohartauksia koltaksi.

Pääkaupunkiseudulla asuvat koltat eli citykoltat ovat keskenään aktiivisesti tekemisissä. Liturgia omalla kielellä vahvistaa kolttaiden titeettiä.

– Liturgiaan tulee ihmisiä kauempaakin, muun muassa Turusta ja Kotkasta. Oma identiteetti koetaan tärkeäksi.

Saamelaiden kansallispäivää vietetään 6. helmikuuta. Lumisalmi toivoo, että suomalaiset perehtyisivät enemmän alkuperäiskansansa kulttuuriin.

– Olisi mukavaa, jos esimerkiksi saamelaiden kansallispäivänä saamelaisia pyydetäisiin kertomaan kouluihin suomalaisille oppilaille saamelaisista. ●

Koltankielinen liturgia toimitetaan Pyhän Kolminaisuuden kirkossa klo 10 lauantaina 27.1.2018.

TAPAHTUU HELSINGISSÄ

Kerhokausi päättyy 10.12. ja alkaa ensi vuoden puolella sunnuntaina 7.1. Kasvatustoimi kiittää kuluneesta syksystä ja toivottaa rauhallista joulun aikaa! Nähdään ensi vuonna!

TAPAHTUU HAMINASSA

Musikaalinen lastenkerho

Pyhän Ristin kirkon juhlasalissa sunnuntaisin klo 17, aloitus 14.1.
Lisätietoja: Iana Lang, p. 044 377 8457.

TAPAHTUU HÄMEENLINNASSA

La 9.12. klo 10–12 yhteinen lastenkerho ja Lucia-kuoroharjoitus, valmistaudutaan Luciajuhlaan ja puurojuhlan ohjelman harjoittelua, srk-koti.

Ke 13.12. klo 16 kokoonnutaan srk-kodille ja lähdetään Ahveniston kirkkoon, jossa klo 17 ehtoopalvelus. Kynttiläkulkue (ei saa olla oikeita vaan pattereilla toimiva kynttilä) Keskussairaalaan Lucian johdolla.

Lapset ovat aina tervetulleita kirkkoon. Jos he eivät jaksa seistä kirkon puolella koko palvelusta, kirkon eteistilan vieressä on pieni sivuhuone, jossa on piirustusvälineitä, paperia ja lasten kirjoja. Palvelus kuuluu myös sinne.

Su 17.12. klo 10 liturgian jälkeen on seurakunnan yhteinen puurojuhla, jossa yhteisohjelmaa myös lapsille.

Sinapinsiemenkerho su 7.1. ja 4.2. liturgian aikaan klo 10 alkaen kirkossa.

Su 4.2. liturgian jälkeen kripainfo leirille ilmoittautuneille seurakuntakodilla.

La 10.2. laskiaislauantain lasten ulkoilupäivä. Lähtö srk-kodilta klo 10 ja takaisin viimeistään lämpimälle mehulle klo 11.30. Tapahtuma päättyy klo 12.

TAPAHTUU KOTKASSA

Lasten venäjänkielinen kerho

Lasten venäjänkielinen kerho "Mielikuvitus" joka kuukauden viimeinen sunnuntai klo 16.30–18.30. Kerhossa seurustelemme, luemme ja pelaamme pöytäpelejä. Kerho järjestetään seurakuntasalissa (Kymenlaaksonkatu 2). Hyvällä säällä voimme järjestää kerhon myös ulkona. Lasten ikä: 7–12 vuotta. Kerhon ohjaajat: Gleb Buravihin (tel. 045 175 0515) ja Sergei Starovoitov (tel. 045 695 6696).

Детский клуб «Воображение»

Детский клуб «Воображение» ждет русскоговорящих ребят каждое последнее воскресенье месяца для разнообразных занятий. Будем общаться, вместе читать увлекательные книги и играть в уличные и настольные игры. Занятия проходят в зале православного прихода города Котка, по адресу Куменлааксон-кату 2. В теплое время возможно проведение занятий так же и на улице.

Возраст детишек: с 7 до 12 лет. Время проведения: 16.30–18.30
Руководители клуба: Глеб Буравихин (tel. 045 175 0515) и Сергей Старовойтов (tel. 045 695 6696).

Lasten muskari

Joka toinen tiistai Nikolaos-salissa klo 17.00–17.45.
Lisätietoja: Kati-kanttori, p. 050 359 4823.

Piirustuskerho

Piirustuskerho 5–10 -vuotiaalle lapsille keskiviikkoisin Nikolaos-salin alakerran askartelusalissa klo 16.15–17.45. Lisätietoja opettaja Innalta p. 044 239 4803.

Кружок рисования "Маленький художник" для детишек от 5 до 10 лет по средам с 16.15 по 17.45. Учительница Инна (tel. 044 239 4803).

HELSINGIN SEURAKUNNAN KASVATUSTOIMI

Juha Lampinen, kasvatustoimen esimies 040 527 9580
Kaarina Lyhykäinen, uskonnonopetus- ja aikuiskasvatustava 040 512 5825
Sergei Petsalo, kasvatuksen pappi 040 620 5944
Joakim Pietarinen, nuorisokanttori 044 331 1995
Tiia Haimi, kasvatustyöntekijä, lapsityö, 0400 531 896
Jaso Pössi, kasvatustyöntekijä, nuorisotyö ja nuoret aikuiset, 040 825 8230
Iida Lonkila, kasvatustyöntekijä, nuorisotyö ja varhaisnuoret 040 350 2431
Kristiina Klubb, kasvatustyöntekijä, perhetyö 040 725 5713

Sähköpostit etunimi.sukunimi@ort.fi

KAUNISNIEMEN LEIRIKESKUS

Suurतालousiäntä
Ari Kanerva 040 775 0894
Talonnies/vahtimestari
Petri Jeskanen 040 575 7974
kaunisniemi.helsinki@ort.fi
Kokki/siivooja Tarja Friman
040 761 8604

TAPAHTUU LAHDESSA

Nuortenpiiri NUPI

Seurakunnan yläasteikäisten ja tätä vanhempien nuorten oma kerho NUPI kokoontuu Lahdessa seurakuntasalissa osoitteessa Harjukatu 5, Lahti joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena perjantaina. Seuraava kokoontuminen 15.12. Lisätietoa kirkkoherra Jonas Bergenstadilta, p. 0400330484, jonas.bergenstad@ort.fi sekä Lahden NUPIn Facebook-sivulta.

Venäjänkielinen lastenkerho

Venäjänkielinen lastenkerho kokoontuu Lahdessa joka kuukauden kolmantena viikonloppuna liturgian yhteydessä. Kerho alkaa klo 9.40, ja kerhon jälkeen lapset osallistuvat liturgian loppuosaan. Lisätietoja Anastasia Lappalainen, puh. 040 867 5887, anastasia.lappalainen@gmail.com.

Hyvinkään lastenkerho

Lastenkerho kokoontuu joka kuukauden kolmas sunnuntai liturgian yhteydessä. Kerho alkaa klo 10 ja kerhon lapset osallistuvat liturgian loppuosaan. Lisätietoja Tanja Kuri, tanja.kuri@gmail.com.

TAPAHTUU TAMPEREELLA

Lasten kuoro

Kokoontuu parittomien viikkojen sunnuntaisin kerhohuoneessa klo 12.30–13. Vuonna 2017: 10.12. Vuonna 2018: 7.1., 21.1., 4.2., ja 18.2. Lisätietoja kanttoreilta.

Haluatko ohjaajaksi ensi kesän kriparille?

Tampereen ja Hämeenlinnan seurakunnat järjestävät yhteisen kristinoppileirin Torpan kurssikeskuksessa 12.–21.7. Ohjaajien osalta leiri alkaa jo ke 11.7. ja päättyy liturgiaan Tampereella la 21.7. / Hämeenlinnassa su 22.7.

Ohjaajat valitaan Tampereen ja Hämeenlinnan seurakuntien nuorista. Hakijoilta vaaditaan leiriohjaajien peruskurssin suorittaminen (Lahdessa Siikaniemen kurssikeskuksessa 19.–21.1.2018, ilmoittautuminen ONL:n nettisivujen kautta www.onl.fi). Leirille ohjaajaksi valitut sitoutuvat osallistumaan jatkokriparille syyskuussa. Vapaamuotoiset hakemukset lähetetään nuorisotoimenohjaaja Nemanja Balčiniin osoitteeseen nemanja.balcin@ort.fi. Hakemusten tulee olla perillä tammikuun 12. päivään mennessä. Ohjaavalinnoista tiedotetaan tarkemmin kevään alussa.

Tampereen seurakunnan talvileiri Torpalla 9.–11.2.

Talvileiri on tarkoitettu 8–14-vuotiaille. Leiri pidetään Torpan kurssikeskuksessa Ylöjärven Siivikkalassa 9.–11.2. Leirihinta on 20 €. Ilmoittautuminen nuorisotoimenohjaaja Nemanjalle to 18.1. mennessä netin kautta: www2.ort.fi/tampere/ilmoittautuminen. Jos tarvitset apua ilmoittautumisessa, ota yhteyttä nuorisotoimenohjaaja Nemanja Balčiniin, p. 040 1781633. Leirille ilmoittautuneille lähetetään kirje, jossa on lasku ja lisätietoja leiristä. Vanhat ja uudet leiriläiset, tervetuloa!

TAPAHTUU LAPPEENRANNASSA

Lappeenrannassa maanantaisin klo 17 lastenkuoro sekä klo 18 askartelukerho. Imatran seurakuntatalolla tiistaisin klo 17.30 kuvataidekerho. Kerhoissa on pieni välipala.

Детские кружки «Мои маленькие шаги в церковь». Кружок в Лappeенранта по понедельникам в 17 и в Иматра по вторникам 17.30.

Kerhojen syyskausi päättyy viikolla 50.

Tammikuussa jatkamme maanantaina 8.1. Lappeenrannassa ja tiistaina 9.1. Imatralla. Imatralla aloittaa vuoden vaihteessa uudelleen lasten musiikkikerho 9.1. kello 17. Детский музыкальный кружок начинается снова в Иматра 9.1. в 17 часов!

Etsi sanalaatikosta seuraavat kirkosta löytyvät esineet:

Tuohus	Kirkkoleipä	Vihkikruunut
Kasteallas	Kirkonkellot	Käspaikka
Kirkkolippu	Risti	Analogi
Suitsutusastia	Lampukka	Evankeliumikirja

E	R	U	I	T	U	N	U	U	R	K	I	K	H	I	V	U	O	P	S
Y	K	S	A	S	E	R	T	H	J	L	L	E	E	N	M	I	L	U	Ä
H	I	E	L	A	R	V	N	M	J	K	Y	U	I	O	T	H	I	J	Ö
K	R	R	A	J	E	A	S	A	E	R	T	Y	U	I	O	T	K	K	O
L	K	T	M	R	T	A	N	A	L	O	G	I	H	J	S	I	L	A	P
Ä	K	U	P	I	U	A	J	V	N	J	K	Y	T	U	T	U	O	S	S
A	O	I	U	K	I	S	K	Y	U	I	O	L	T	P	Y	K	P	T	A
T	L	O	K	I	J	E	I	E	E	R	T	U	Y	K	H	L	O	E	A
O	E	K	K	M	K	R	U	U	I	O	S	K	H	U	U	O	I	A	E
L	I	L	A	U	K	T	P	O	U	A	K	L	O	U	I	P	U	L	R
L	P	H	Ö	I	L	E	I	S	S	A	N	M	H	J	K	R	U	L	R
E	Ä	A	Ä	L	O	R	U	T	E	R	U	I	O	H	J	E	Y	A	T
K	V	N	K	E	I	V	I	T	U	O	H	U	S	H	J	K	T	S	E
N	L	J	O	K	J	A	A	S	A	T	U	I	O	R	Y	R	T	K	Y
O	K	U	I	N	I	E	R	T	F	H	J	N	M	I	T	S	I	R	U
K	P	H	E	A	T	A	A	S	R	T	Y	A	S	E	R	I	U	I	I
R	O	J	K	V	Y	I	P	O	K	I	R	K	K	O	L	I	P	P	U
I	L	L	K	E	U	J	K	S	A	S	E	R	T	U	I	O	P	J	I
K	T	R	E	T	Y	U	I	P	Ä	S	N	M	J	K	O	L	O	P	O
N	M	K	L	Y	T	Y	I	O	P	K	I	U	O	S	A	Ä	Ö	I	S

ortobox.in

Kalenteri | Jumalanpalvelukset | Minnemennä

Kalenteriin on koottu seurakuntien yhteystiedot, jumalanpalvelukset ja menovinkit.

Muutokset ovat mahdollisia. Tarkista tiedot seurakuntien internetsivuilta.

Kaikkien seurakuntien työntekijöiden sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@ort.fi, ellei nimen yhteydessä ole ilmoitettu muuta.

Palveluskieli merkitty lyhentein: su=suomi, ru=ruotsi, sl=slaavi, en=englanti, sr=serbia, ve=venäjä, kr=kreikka, rom=romania, vi=viro

Kirkolliset juhlat 8.12. – 11.2.
24.12. Kristuksen syntymän aatto
*25.12. Herramme Jeesuksen Kristuksen syntymä
26.12. Joulupäivä, Jumalansynnyttäjän juhla
27.12. Marttyyridiakoni Stefanoksen juhla
1.1. Pyhä Basileios Suuri, Herran ympärileikkaus, uusi vuosi
*6.1. Teofania, Herramme Jeesuksen Kristuksen kaste
21.1. Publikaanin ja fariseuksen sunnuntai
28.1. Tuhlaajapojan sunnuntai
*2.2. Herran temppeiliintuominen
4.2. Tuomiosunnuntai
11.2. Sovintosunnuntai

METROPOLIITTA AMBROSIUKSEN TOIMITTAMIA PALVELUKSIA

La 16.12. klo 17 Ehtoopalvelus, Kotkan kirkko
Su 17.12. klo 10 Jumalallinen liturgia, diakoniksi vihkiminen, Kotkan kirkko
Su 24.12. klo 15 Vigilia, jouluaatto, Uspenskin katedraali
*Ma 25.12. klo 10 Jumalallinen liturgia, joulupäivä, Uspenskin katedraali

Alkuvuoden 2018 piispallisista jumalanpalveluksista tiedotetaan seurakunnan ja kirkon verkkosivuilla: www.hos.fi ja www.ort.fi

RADIO & TV

JUMALANPALVELUKSET

Su 10.12. Yle Radio 1
Liturgia Pyhän Johannes Kastajan syntymän kirkosta Kemistä. Palveluksen toimittaa pastori Tuukka Rantanen ja kuoroa johtaa kanttori Helena Matsi.

Su 24.12. klo 18–18.45 Yle Radio 1
Ehtoopalvelus Profeetta Elian kirkosta Ilomantsista. Palveluksen toimittaa kirkkoherra Ioannis Lampropoulos ja kuoroa johtaa kanttori Riikka Patrikainen. Palvelus alkaa kirkossa kello 16.30.

Ma 25.12. klo 8–9 Yle Radio 1
Liturgia Profeetta Elian kirkosta Ilomantsista. Palveluksen toimittaa kirkkoherra Ioannis Lampropoulos ja kuoroa johtaa kanttori Riikka Patrikainen.

Ti 26.12. klo 10–11.30 Yle TV 1
Liturgia Pielavedeltä. Opetuspuheen pitää arkkipiispa Leo. Tiedot palveluksessa toimitavasta papistosta ja kanttorista päivitetään myöhemmin.

Su 14.1. klo 11–12 Yle Radio 1
Liturgia Jumalansynnyttäjän suojeluksen kirkosta Lappeenrannasta. Palveluksen toimittaa kirkkoherra Timo Tynkkynen ja kuoroa johtaa kanttori Tatiana Mäkelä.

Su 11.2. klo 11–12 Yle Radio 1
Liturgia Pyhän marttyyrikeisarinna Aleksandran kirkosta Turusta. Palveluksen toimittaa kirkkoherra Ion Durac ja kuoroa johtaa kanttori Pasi Torhamo.

AAMUHARTAUDET
joka kolmas lauantai Yle Radio 1 klo 6.15 ja 7.50
16.12. Kanttori Anneli Pietarinen
27.1. Kirkkoherra Ville Kiiveri, Hamina

ILTAHARTAUDET
19.12. Diakoni Osmo Kurola
16.1. Pastori Kaarlo Saarento

HELSINGIN SEURAKUNTA

KIRKKOHERRA

Markku Salminen,
p. (09) 8564 6103, 040 501 6190

ASIAKASPALVELU

Liisankatu 29, 00170 Helsinki
Avoinna ma–pe 9–14, p. (09) 8564 6100,
asiakaspalvelu.helsinki@ort.fi

PÄIVYSTÄVÄ PAPPI

asiakaspalvelussa
arkisin klo 9–14, p. (09) 8564 6105

KIINTEISTÖTOIMI

Isännöitsijä Kaj Rosenberg,
p. (09) 8564 6186, 0400 414 387

AUTTAVA PUHELIN

Puhelinpäivystys ti, pe, la klo 18–22,
p. (09) 8564 6299

SEURAKUNTAKIRJASTO

Liisankatu 29 A, 2 krs, p. (09) 8564 6180
Avoinna ma–ti 10–15, ke–to 15–19

SEURAKUNTASALI

Unioninkatu 39 (sisäpiha), p. (09) 8564 6196

HELSINKI

PAPISTO

Rovasti Markku Salminen,
p. (09) 85 646 103
Pastori Mikko Leistola,
p. (09) 8564 6121, 0400 413 196
Pastori Teo Merras,
p. (09) 8564 6120, 040 540 3200
Pastori Sergei Petsalo,
p. (09) 8564 6191, 040 620 5944
Pastori Joosef Vola,
p. 040 545 2250
Yli diakoni Juha Lampinen,
p. (09) 8564 6130, 040 527 9580

KANTTORIT

Varvara Merras-Häyrynen,
p. (09) 8564 6140, 040 587 0739
Kirsi-Maria Hartikainen, p. 050 401 4798

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Juhani Härkin (eläkkeellä)
Rovasti Johannes Karhusaari, (eläkk.)
p. 040 544 7557
Rovasti Timo Lehmuskoski, (eläkk.),
p. (koti) (09) 135 2902
Rovasti Veikko Purmonen, (eläkk.) p. 040
5920 684, veikko.purmonen@gmail.com
Pastori Raimo Pores, (eläkk.) p. 050 533 8790
Rovasti Timo Soisalo, p. (09) 349 6599
Rovasti Viktor Porokara, p. 0400 744 757
Pastori Alexandre Björklund, p. 040 550 0103
Pastori Pekka Helakallio, p. 040 519 3695
Pastori Juha Hirvonen,
juha.hirvonen@edu.hel.fi
Pastori Alekski Saveljeff, p. 040 683 8050
Yli diakoni Gennadij Stolbow, (eläkk.),
p. 040 587 8580
Diakoni Heikki Kaski, p. 050 592 0643

Uspenskin katedraali

Kanavakatu 1/Pormestarinrinne 1, Katajanokka, p. (09) 85 646 200, sähköposti: uspenski@ort.fi.

Isännöitsijä Kari Moilanen, p. 040 520 3411
Papit Markku Salminen, Teo Merras ja Mikko Leistola, yli diakoni Juha Lampinen, kanttori Varvara Merras-Häyrynen, diakoni Heikki Kaski

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 17 vigilia
Su 10.12. klo 10 liturgia
La 16.12. klo 17 vigilia
Su 17.12. klo 10 liturgia
Pe 22.12. klo 17 kuninkaalliset hetket
La 23.12. klo 17 vigilia
Su 24.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 15 vigilia
*Ma 25.12. klo 10 liturgia

Ti 26.12. klo 9.30 aamupalvelus ja liturgia
La 30.12. klo 17 vigilia
Su 31.12. klo 10 liturgia
Ma 1.1. klo 10 liturgia
Pe 5.1. klo 9 kuninkaalliset hetket
Pe 5.1. klo 10 ehtoopalvelus ja liturgia
(ja suuri vedenpyhitys)
Pe 5.1. klo 17 vigilia
*La 6.1. klo 10 liturgia (ja suuri vedenpyhitys)
La 6.1. klo 17 vigilia
Su 7.1. klo 10 liturgia
La 13.1. klo 17 vigilia
Su 14.1. klo 10 liturgia
Ke 17.1. klo 18 yleinen rukouspalvelus
(Jumalansynnyttäjän Kozelshstshanin ikonin kunniaksi)
La 20.1. klo 17 vigilia
Su 21.1. klo 10 liturgia
La 27.1. klo 17 vigilia
Su 28.1. klo 10 liturgia
To 1.2. klo 17 vigilia
*Pe 2.2. klo 9 liturgia
La 3.2. klo 17 vigilia
Su 4.2. klo 10 liturgia
La 10.2. klo 17 vigilia
Su 11.2. klo 10 liturgia
Su 11.2. klo 17 ehtoopalvelus
(anteeksianto, paastoon laskeutuminen)

MUUTA TOIMINTAA

Liturgian aikana lastenkerho yli 3-vuotiaille ja ponomarikerho yli 6-vuotiaille pojille klo 10 alkaen.

Kotikirkko

Liisankatu 29 A, 4. krs, Kruununhaka
Vahtimestari p. (09) 8564 6215,
Pappi Teemu Toivonen

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 17 ehtoopalvelus, en
Su 10.12. klo 10 liturgia, en
Su 10.12. klo 18 Jeesuksen rukous
Ma 11.12. klo 17 ehtoopalvelus, sv
Ti 12.12. klo 17 ehtoopalvelus, sv
Ke 13.12. klo 8 liturgia
Ke 13.12. klo 17 ehtoopalvelus
To 14.12. klo 17 ehtoopalvelus
Su 17.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia, kr
Su 17.12. klo 18 Jeesuksen rukous
Ma 18.12. klo 17 ehtoopalvelus
Ti 19.12. klo 17 ehtoopalvelus
Ke 20.12. klo 8 liturgia
Ke 20.12. klo 17 ehtoopalvelus
To 21.12. klo 17 ehtoopalvelus
*Ma 25.12. klo 0 liturgia, ru, en
Ti 26.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia, kr
Ti 26.12. klo 16 ehtoopalvelus, ro
Ti 2.1. klo 17 akatistos (Serafim Sarovilaiselle)
*La 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys, ru
Su 7.1. klo 18 Jeesuksen rukous
Ma 8.1. klo 17 ehtoopalvelus
Ti 9.1. klo 17 ehtoopalvelus
Ke 10.1. klo 8 liturgia
Ke 10.1. klo 17 ehtoopalvelus
To 11.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 13.1. klo 17 ehtoopalvelus, en
Su 14.1. klo 10 liturgia, en
Su 14.1. klo 18 Jeesuksen rukous
Ma 15.1. klo 17 ehtoopalvelus
Ti 16.1. klo 17 ehtoopalvelus
Ke 17.1. klo 8 liturgia
Ke 17.1. klo 17 ehtoopalvelus
To 18.1. klo 17 ehtoopalvelus
Su 21.1. klo 9 aamupalvelus ja liturgia, kr
Su 21.1. klo 18 Jeesuksen rukous
Ma 22.1. klo 17 ehtoopalvelus
Ti 23.1. klo 17 ehtoopalvelus
Ke 24.1. klo 8 liturgia
Ke 24.1. klo 17 ehtoopalvelus
To 25.1. klo 17 ehtoopalvelus
Su 28.1. klo 18 Jeesuksen rukous
Ma 29.1. klo 17 ehtoopalvelus
Ti 30.1. klo 17 ehtoopalvelus

Ke 31.1. klo 8 liturgia
Ke 31.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 3.2. klo 17 vigilia, sv
Su 4.2. klo 10 liturgia, sv
Su 4.2. klo 18 Jeesuksen rukous
Ma 5.2. klo 17 ehtoopalvelus
Ti 6.2. klo 17 ehtoopalvelus
Ke 7.2. klo 8 aamupalvelus (Laskiaisviikko)
Ke 7.2. klo 17 ehtoopalvelus
To 8.2. klo 17 ehtoopalvelus
La 10.2. klo 17 ehtoopalvelus, en
Su 11.2. klo 10 liturgia, en
Su 11.2. klo 17 yleinen rukouspalvelus
(kolttasaame/suomi)

Hautausmaan Profeetta Elian kirkko

Lapinlahdentie 2, Ruoholahti,
p. (09) 8564 6187
Pappi Juha Hirvonen, kanttori Tatjana Wilenius
Isännöitsijä Jukka Vehkaoja, p. 0400 502 701

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 10 liturgia
Pe 15.12. klo 17 yleinen panihida
La 16.12. klo 10 liturgia
Pe 22.12. klo 17 yleinen panihida
La 23.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 13 ehtoopalvelus
Pe 12.1. klo 17 yleinen panihida
La 13.1. 9.30 vedenpyhitys ja liturgia
Pe 19.1. klo 17 yleinen panihida
La 20.1. klo 10 liturgia
Pe 26.1. klo 17 yleinen panihida
La 27.1. klo 10 liturgia
Pe 2.2. klo 17 parastaasi
La 3.2. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia
Pe 9.2. klo 17 yleinen panihida
La 10.2. klo 10 liturgia

Myllypuro

Pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen kappeli
Jauhokuja 3 B 2
Pappi Joosef Vola
Kanttori Kirsi-Maria Hartikainen

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 17 vigilia
Su 10.12. klo 10 liturgia
Ke 13.12. klo 17 yleinen rukouspalvelus
La 16.12. klo 17 vigilia
Su 17.12. klo 10 liturgia
Ke 20.12. klo 17 akatistos (pyhälle Johannes Kronstadtilaiselle)
La 23.12. klo 17 vigilia
Su 24.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 12 suuri ehtoopalvelus
*Ma 25.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
Ti 26.12. klo 10 liturgia
To 30.12. klo 17 vigilia
Pe 31.12. klo 10 liturgia
La 1.1. klo 10 liturgia
Pe 5.1. klo 17 vigilia
*La 6.1. klo 10 liturgia
Su 7.1. klo 10 liturgia
Ke 10.1. klo 17 yleinen rukouspalvelus
(Vapahtajalle)
La 13.1. klo 17 vigilia
Su 14.1. klo 10 liturgia
Ke 17.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 20.1. klo 17 vigilia
Su 21.1. klo 10 liturgia
Ke 24.1. klo 17 kiitosakatistos
La 27.1. klo 17 vigilia
Su 28.1. klo 10 liturgia
Ke 31.1. klo 17 yleinen rukouspalvelus
(Jumalansynnyttäjälle)
To 1.2. 17 vigilia
*Pe 2.2. klo 10 liturgia
La 3.2. klo 17 vigilia
Su 4.2. klo 10 liturgia
Ke 7.2. klo 17 ehtoopalvelus (Laskiaisviikon ehtoopalvelus)
La 10.2. klo 17 vigilia

Su 11.2. klo 10 liturgia
Su 11.2. klo 17 ehtoopalvelus (Sovintosunnuntain ehtoopalvelus)

MUUTA TOIMINTAA

Liturgian aikana lastenkerho yli 3-vuotiaille klo 10 alkaen.

Stefanoskoti

Hallatie 2, Tapaninvainio, p. 040 5922 066
Papit Juhani Härkin, Raimo Pores
ja Markku Kinkki

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 10 jumalallinen liturgia
Ti. 12.12.2017 klo 17 ehtoopalvelus, jonka jälkeen joululaulutilaisuus
La. 16.12.2017 klo 9.30 rukouspalvelus ja myyjäisten siunaaminen
Ke. 27.12.2017 klo 10 PVP ja jumalallinen liturgia, Stefanoskodin talvipraasniekka.
To. 11.1.2018 klo 18 ehtoopalvelus
La. 20.1.2018 klo 10 jumalallinen liturgia
*Pe 2.2.2018 klo 10 jumalallinen liturgia

Helenakoti

M:t Pistus, Elpis, Agapi ja heidän äitinsä Sofian kirkko, Hämeentie 55, Helsinki
Pappi Viktor Porokara
Palvelukset kaksikielisiä su/si

JUMALANPALVELUKSET

La 16.12. klo 17 katumuksen sakramentti ja vigilia
Su 17.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 14 vigilia
*Ma 25.12. klo 10 liturgia
Pe 5.1. klo 17.30 vigilia
*La 6.1. klo 9.30 liturgia ja suuri vedenpyhitys
La 20.1. klo 17.30 vigilia
Su 21.1. klo 10 liturgia
To 1.2. klo 17.30 vigilia
*Pe 2.2. klo 10 liturgia

Kulttuurikeskus Sofia

Pyhän viisauden kappeli, Kallvikinniementie 35, Vuosaari

JUMALANPALVELUKSET

Arkisin aamupalvelus klo 8.30–9.
Ehtoopalvelus klo 16.30–17.
Lauantaisin -liturgia klo 10.30.
Myös muita palveluksia tapahtumien yhteydessä, ks. www.sofia.fi/kappeli

LÄNTINEN ALUE

PAPISTO

Rovasti Kalevi Kasala
p. (09) 8564 6128, 040 525 2868

Pastori Petri Korhonen
p. (09) 8564 6127, 050 409 6267

KANTTORIT

Petri Hakonen p. (09) 8564 6146,
040 767 4335

Matti Jyrkinen p. (09) 8564 6147,
040 525 0782

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Heikki Huttunen, p. 040 741 8792
Pastori Markus Kinkki, p. 050 5637 579
Diakoni Seppo Pesonen, p. 040 747 6615

Tapiola

Pyhittäjä Herman Alaskalaisen kirkko,

Kaupinkalliontie 2, p. (09) 85 646 221
Pappi Petri Korhonen, kanttori Petri Hakonen

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 17 vigilia
La 9.12. klo 18.40 yleinen rukouspalvelus
Su 10.12. klo 10 liturgia, su, ru
Ke 13.12. klo 9 aamupalvelus
Ke 13.12. klo 17 ehtoopalvelus
To 14.12. klo 9 liturgia
La 16.12. klo 17 vigilia
La 16.12. klo 18.40 yleinen rukouspalvelus
Su 17.12. klo 10 liturgia, su, rom
Ke 20.12. klo 9 aamupalvelus
Ke 20.12. klo 17 ehtoopalvelus
To 21.12. klo 9 liturgia
Su 24.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 14 ehtoopalvelus
Ti 26.12. klo 10 liturgia
La 30.12. klo 17 vigilia
Su 31.12. klo 10 liturgia
Pe 5.1. klo 17 vigilia
*La 6.1. klo 17 vigilia
Su 7.1. klo 10 liturgia
Ke 10.1. klo 9 aamupalvelus
Ke 10.1. klo 17 ehtoopalvelus
To 11.1. klo 9 liturgia
La 13.1. klo 17 vigilia
Su 14.1. klo 10 liturgia
Ke 17.1. klo 9 aamupalvelus
Ke 17.1. klo 17 ehtoopalvelus
To 18.1. klo 9 liturgia
La 20.1. klo 17 vigilia
Su 21.1. klo 10 liturgia
Ke 24.1. klo 9 aamupalvelus
Ke 24.1. klo 17 ehtoopalvelus
To 25.1. klo 9 liturgia
La 27.1. klo 17 vigilia
Su 28.1. klo 10 liturgia
Ke 31.1. klo 9 aamupalvelus
Ke 31.1. klo 17 ehtoopalvelus
To 1.2. klo 9 liturgia
To 1.2. klo 17 vigilia
*Pe 2.2. klo 9 liturgia
La 3.2. klo 17 vigilia
Su 4.2. klo 10 liturgia
Ke 7.2. klo 9 aamupalvelus
Ke 7.2. klo 17 ehtoopalvelus
To 8.2. klo 9 liturgia
La 10.2. klo 17 vigilia
Su 11.2. klo 10 liturgia
Su 11.2. klo 17 ehtoopalvelus

MUUTA TOIMINTAA

Liturgian aikana lastenkerho yli 3-vuotiaille ja ponamarikerho yli 6-vuotiaille pojille.

Espoon keskus

**Trapesa, Kirkkojärventie 1 (Espoon juna-ase-
ma, 2. krs.), Espoo**
Pappi Heikki Huttunen, kanttori Maija Nuor-
teva

JUMALANPALVELUKSET

22.12. klo 18 yleinen sairaanvoitelu
24.12. klo 10 liturgia
Su 21.1. klo 10 liturgia
Su 11.2. klo 10 liturgia

Hanko

**Pyhien apostolienvertaisten Magdalan
Maria ja Vladimir Kiovalaisen kirkko,
Täktomintie 5**
Isännöitsijä Alan Jeffery, 040 554 2764
Pappi Kalevi Kasala, kanttori Matti Jyrkinen

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 17 vigilia
Su 10.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 14 ehtoopalvelus
La 13.1. klo 17 vigilia
Su 14.1. klo 10 liturgia
La 10.2. klo 17 vigilia
Su 11.2. klo 10 liturgia

Lohja

Karjalan valistajien kirkko, Nahkurinkatu 4
Pappi Kalevi Kasala, kanttori Matti Jyrkinen
Isännöitsijä Seppo Pesonen, p. 040 747 6615

JUMALANPALVELUKSET

La 16.12. klo 17 vigilia
Su 17.12. klo 10 liturgia
*Ma 25.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
Su 31.12. klo 19 rukouspalvelus (Uusi vuosi)
Ma 1.1. klo 10 liturgia
Pe 5.1. klo 17 vigilia
*La 6.1. klo 10 vedenpyhitys ja liturgia
(ristisaatto Lohjanjärven rantaan, jossa
vedenpyhitys)
Ke 10.1. klo 18 ehtoopalvelus (ja kuoroharjoitus)
Ke 24.1. klo 18 akatistos
La 3.2. klo 17 vigilia
Su 4.2. klo 10 liturgia
Ke 7.2. klo 18 ehtoopalvelus (ja kuoroharjoitus)
Su 11.2. klo 18 ehtoopalvelus

MUUTA TOIMINTAA

Kirkkokerho
Kuukauden 1. ja 3. sunnuntai yli 3-vuotiaille.

Metsolan hautausmaan tsasouna

**Kaikkien pyhien tsasouna,
Myyryntie 8, Lohja**

JUMALANPALVELUKSET

Su 24.12. klo 17 ehtoopalvelus

Karkkila

Karkkilan ev. lut. seurakuntasali, Huhdintie 9

JUMALANPALVELUKSET

Su 7.1. klo 10 liturgia

Nummela

**Ortodoksinen rukoushuone,
Naaranpajuntie 7, p. 046 632 1210**

JUMALANPALVELUKSET

Ke 13.12. klo 18 maallikkopalvelus
La 23.12. klo 17 vigilia
Su 24.12. klo 10 liturgia
Ke 10.1. klo 18 maallikkopalvelus
Ke 17.1. klo 18 ehtoopalvelus
La 20.1. klo 17 vigilia
Su 21.1. klo 10 liturgia
Ke 24.1. klo 18 maallikkopalvelus
Ke 31.1. klo 18 ehtoopalvelus
To 1.2. klo 17 vigilia
*Pe 2.2. klo 10 liturgia
Ke 7.2. klo 18 maallikkopalvelus

MUUTA TOIMINTAA

Liturgian aikana lastenkerho yli 3-vuotiaille
joka kuukauden 4. sunnuntai.

Tammisaari

Tammisaaren ev. lut. kirkko, Iso Kirkkokatu 18

JUMALANPALVELUKSET

La 16.12. klo 10 liturgia
La 20.1. klo 10 liturgia

Inkoo

Inkoon ev. lut. kirkko, Ola Westmanintie 12

JUMALANPALVELUKSET

Ti 26.12.2017 klo 10 liturgia

Pohja

**Pohjan ev. lut. seurakuntakoti,
Orkdalintie 6, Raasepori**
Su 31.12. klo 10 liturgia

Karjaa

Karjaan ev. lut. seurakuntasali, Keskustie 23
Su 28.1. klo 10 liturgia

Kirkkonummi

Pokrovan kirkko, Elfvinginkuja, Jorvas
p. (09) 221 1400

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 17 vigilia
Su 10.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 9 liturgia ja ehtoopalvelus
Su 21.1. klo 10 liturgia

ITÄINEN ALUE

PAPISTO

Rovasti Mikael Sundkvist, p. 050 350 9356
Pastori Kimmo Kallinen, p. 040 707 9609

KANTTORIT

Minna Jokinen, p. 050 358 7339
Olga Soldatova p. (09) 8564 6144,
040 1930733
Elena Nemlander, p. 0440 430 249, Porvoo

MUU PAPISTO

Rovasti Jukka Alava, p. 0400 737 466,
jukka.alava@iki.fi
Rovasti Viktor Porokara (eläkk.)
p. 0400 744 757
Pastori Tapio Rautamäki p. 045 692 9081
Pastori Johannes Lahtela, p. 040 776 0700
Järvenpää
Diakoni Sergei Podschivalov
p. 040 749 1560, Tikkurila
Diakoni Andreas Stenberg, Tikkurila
Diakoni Yrjö Saranpää, Porvoo
Diakoni Heikki Korhonen, Porvoo

Tikkurila

Kristuksen taivaaseenastumisen kirkko
Läntinen Valkoisenlähteentie 48
Pappi Mikael Sundkvist, kanttori Olga Soldatova

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 17 vigilia
Su 10.12. klo 10 liturgia
Ke 13.12. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 16.12. klo 17 vigilia
Su 17.12. klo 10 liturgia
Ke 20.12. klo 17.30 ehtoopalvelus
Ke 20.12. klo 18 katumuksen sakramentti
(yleinen)

Pe 22.12. klo 9 suuri hetkipalvelus
La 23.12. klo 17 vigilia
Su 24.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 14.30 suuri ehtoopalvelus
Su 24.12. klo 22 suuri ehtoonjälkeinen palvelus
Su 24.12. klo 23 aamupalvelus ja liturgia
*Ma 25.12. klo 16 ehtoopalvelus
Ti 26.12. klo 10 liturgia
La 30.12. klo 17 vigilia
Su 31.12. klo 10 liturgia
Ma 1.1. klo 10 liturgia
Ke 3.1. klo 17.30 ehtoopalvelus
Pe 5.1. klo 9 hetkipalvelus
Pe 5.1. klo 10.15 ehtoopalvelus ja liturgia
Pe 5.1. klo 17.30 vigilia
*La 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys
La 6.1. klo 17 vigilia
Su 7.1. klo 10 liturgia
Ke 10.1. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 13.1. klo 17 suuri ehtoopalvelus
Su 14.1. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
Ke 17.1. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 20.1. klo 17 vigilia
Su 21.1. klo 10 liturgia
Ke 24.1. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 27.1. klo 17 vigilia
Su 28.1. klo 10 liturgia
Ke 31.1. klo 17.30 ehtoopalvelus
To 1.2. klo 17.30 vigilia
*Pe 2.2. klo 9 liturgia
La 3.2. klo 17 suuri ehtoopalvelus
Su 4.2. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
Ke 7.2. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 10.2. klo 17 vigilia
Su 11.2. klo 10 liturgia
Su 11.2. klo 17 suuri ehtoopalvelus

Myyrmäki

Pyhän Martinin ev.-lut. kappeli,
Uomatie 1, Vantaa

JUMALANPALVELUKSET

La 13.1. klo 10 liturgia
La 3.2. klo 10 liturgia

Järvenpää

Jumalansynnyttäjän Kazanilaisen ikonin kirkko, Kartanontie 45
Isännöitsijä Jyrki Vaara, p. 040 090 7550
Pappi Kimmo Kallinen, kanttori Minna Jokinen

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 10 liturgia
Ti 12.12. klo 20 Jeesuksen rukous
Ke 13.12. klo 17 ehtoopalvelus
La 16.12. klo 17 vigilia
Su 17.12. klo 10 liturgia
Ke 20.12. klo 17 akatistos
(Pt Johannes Kronstadtilaiselle)
La 23.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 15 ehtoopalvelus
*Ma 25.12. klo 10 aamupalvelus ja liturgia
Ke 27.12. klo 17 ehtoopalvelus
La 30.12. klo 17 vigilia
Su 31.12. klo 10 liturgia
Pe 5.1. klo 17 vigilia
*La 6.1. klo 10 liturgia (ja suuri vedenpyhitys)
La 6.1. klo 17 vigilia
Su 7.1. klo 10 liturgia
Ti 9.1. klo 20 Jeesuksen rukous
La 13.1. klo 10 liturgia
Ke 17.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 20.1. klo 17 vigilia
Su 21.1. klo 10 liturgia
Ti 23.1. klo 20 Jeesuksen rukous
24.1. klo 17 akatistos Ksenia Pietarilaiselle

La 27.1. klo 10 liturgia
Ke 31.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 3.2. klo 16.30 yleinen panihida
La 3.2. klo 17 vigilia
Su 4.2. klo 10 liturgia
Ti 6.2. klo 20 Jeesuksen rukous
La 10.2. klo 10 liturgia
Su 11.2. klo 15 ehtoopalvelus (sovintosunnantai)

Klaukkala

Pyhän Nektarios Eginalaisen kirkko
Kuonomaentie 80, 01800 Klaukkala
Isännöitsijä Aune Svennevig, p. (09) 8564 6231, pappi Tapio Rautamäki, kanttori Minna Jokinen

JUMALANPALVELUKSET

Su 10.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 13 ehtoopalvelus
Ti 26.12. klo 10 aamupalvelus ja liturgia
*La 6.1. klo 10 liturgia (ja suuri vedenpyhitys)
Su 14.1. klo 10 liturgia
Su 28.1. klo 10 liturgia
Su 11.2. klo 10 liturgia

Porvoo

Kristuksen kirkastumisen kirkko
Vanha Helsingintie 1, Tattarinmalmi
Vahtimestari Niko Laakso, p. (09) 85 646 232,
Pappi Kimmo Kallinen, kanttori Elena Nemlander

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 17 vigilia
Su 10.12. klo 10 liturgia
To 14.12. klo 17.30 akatistos
La 23.12. klo 17 vigilia
Su 24.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 15 ehtoopalvelus
Ti 26.12. klo 10 aamupalvelus ja liturgia
Pe 5.1. klo 17 vigilia
*La 6.1. klo 10 liturgia (ja suuri vedenpyhitys)
La 13.1. klo 17 vigilia
Su 14.1. klo 10 liturgia
To 18.1. klo 17.30 akatistos
La 27.1. klo 17 vigilia
Su 28.1. klo 10 liturgia
To 1.2. klo 17 vigilia
*Pe 2.2. klo 10 liturgia
La 10.2. klo 17 vigilia
Su 11.2. klo 10 liturgia

MUUTA TOIMINTAA

Sunnuntaisin liturgian aikana lastenkerho yli 3-vuotiaille.

MONIKULTTUURINEN TYÖ

PAPISTO

Pastori Vaslav (Slava) Skopets
p. (09) 8564 6123,
Pastori Teemu Toivonen,
p. (09) 8564 6122, 040 511 3846

KANTTORI

Irina Tchervinskij-Matsi,
p. (09) 8564 6141, 050 374 0019

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Heikki Huttunen, p. 040 741 8792
Rovasti Ion Durac, p. 040 516 6741 (rom)
Pastori Alekski Saveljeff, p. 040 683 8050
Pastori Alexandre Björklund,
p. 040 550 0103

Pyhän Kolminaisuuden kirkko

Unioninkatu 31, Kruununhaka

p. (09) 85 646 210/vahtimestari
Pastori Vaslav (Slava) Skopets,
kanttori Irina Tchervinskij-Matsi
Muu papisto: pastori Alekski Saveljeff, pastori Alexandre Björklund, yli diakoni Gennadij Stolbow, diakoni Ioann Markolainen

PALVELUKSET KIRKKOSLAAVIKSI

La 9.12. klo 16.30 yleinen panihida
La 9.12. klo 17 vigilia
Ke 13.12. klo 17 ehtoopalvelus
La 16.12. klo 16.30 yleinen panihida
La 16.12. klo 17 vigilia
Su 17.12. klo 10 liturgia
Ke 20.12. klo 17 ehtoopalvelus
Pe 22.12. klo 17 hetkipalvelus
La 23.12. klo 16.30 yleinen panihida
La 23.12. klo 17 vigilia
Su 24.12. klo 10 liturgia (Johannes Krysostomoksen liturgia)
Su 24.12. klo 15.30 vigilia
*Ma 25.12. klo 11 liturgia (Basileios Suuren liturgia)
Ti 26.12. klo 9.30 aamupalvelus ja liturgia
La 30.12. klo 17 vigilia
Su 31.12. klo 10 liturgia
Pe 5.1. klo 9 hetkipalvelus
Pe 5.1. klo 10 ehtoopalvelus ja liturgia
Pe 5.1. klo 17 vigilia
*La 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys
La 6.1. klo 16.30 yleinen panihida
La 6.1. klo 17 vigilia
Su 7.1. klo 10 liturgia
Ke 10.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 13.1. klo 16.30 yleinen panihida
La 13.1. klo 17 vigilia
Ke 17.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 20.1. klo 16.30 yleinen panihida
La 20.1. klo 17 vigilia
Su 21.1. klo 10 liturgia
Ke 24.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 27.1. klo 10 koltankielinen liturgia
La 27.1. klo 16.30 yleinen panihida
La 27.1. klo 17 vigilia
Su 28.1. klo 10 liturgia
Ke 31.1. klo 17 ehtoopalvelus
To 1.2. klo 17 vigilia
*Pe 2.2. klo 10 liturgia
La 3.2. klo 10 liturgia (vainajien muistelupäivä)
La 3.2. klo 16.30 yleinen panihida
La 3.2. klo 17 vigilia
Su 4.2. klo 10 liturgia
Ke 7.2. klo 17 ehtoopalvelus
La 10.2. klo 16.30 yleinen panihida
La 10.2. klo 17 vigilia
Su 11.2. klo 10 liturgia
Su 11.2. klo 17 ehtoopalvelus

TOIMINTAA

Kirkkokerho yli 3-vuotiaille su klo 10–12.30
Ponomarikerho yli 6-vuotiaille pojille su klo 10–12.30 ja ke klo 17–18

Huskyrkan i Helsingfors

Elisabetsgatan 29 A, 4:e vån
Gudstjänsterna förrättas av fr Teemu Toivonen, Mariamkören sjunger under ledning av Satu Vola.

GUDSTJÄNSTER PÅ SVENSKA

Ti 12.12. kl 17 aftongudtjänst
*Lö 6.1. kl 10 liturgi och stora vattenvigninen
Lö 3.2. kl 17 vigilia
Sö 4.2. kl 10 liturgi

Kotikirkko / Ss. James and Catherine Church

Liisankatu 29, 4th floor (Kruununhaka),
Teemu Toivonen, 040 511 3846

ENGLISH SERVICES

Sat 9.12. at 17 evening service

Sun 10.12. at 10 liturgy

Sat 10.2. at 17 evening service

Sun 11.2. at 10 liturgy

Στο παρεκκλήσιο του Kotikirkko

Διεύθυνση: Liisankatu 29 A, Ελσίνκι,
Teemu Toivonen, 040 511 3846

Κυριακή 17.12 στις 9.00 ὄρθρος και Θεία
Λειτουργία

Τρίτη 26.12 στις 9.00 ὄρθρος και Θεία
Λειτουργία

Хельсинкский приход

Настоятель прихода

Маркку Салминен, тел. 09 85 646 103,
markku.salminen@ort.fi

Κанцелярия прихода

Адрес: Liisankatu 29, 00170 Helsinki

Русскоязычный священник

Вячеслав Скопец, тел. 09 85 646 123,
vaslav.skopets@ort.fi

Регент

Ирина Червинский–Матси,
тел. 09 85 646 141

Русскоязычный священник дежурит в
-сторожке Свято-Троицкого храма
каждый вторник 10–12.

Хельсинки

Свято-Троицкий храм

Unioninkatu 31, Helsinki,
тел. 09 8564 6210

Священник Вячеслав Скопец
Регент Ирина Червинский–Матси
Внештатное священство
Священник Александр Бьёрклунд
Священник Алексей Савельев
Протоиерей Геннадий Столбов
Диакон Иван Марколайнен

БОГОСЛУЖЕНИЯ

Сб 9.12. в 16.30 Панихида

Сб 9.12. в 17 Всенощное бдение

Вс 10.12. в 10 Литургия

Ср 13.12. в 17 Вечерня

Сб 16.12. в 16.30 Панихида

Сб 16.12. в 17 Всенощное бдение

Вс 17.12. в 10 Литургия

Ср 20.12. в 17 Вечерня

Пт 22.12. в 17 Царские часы

Сб 23.12. в 17 Всенощное бдение

Вс 24.12. в 10 Литургия

Вс 24.12. в 15.30 Всенощное бдение.

*Пн 25.12. в 11 Литургия

Вт 26.12. в 9.30 Утренняя и литургия

Сб 30.12. в 16.30 Панихида

Сб 30.12. в 17 Всенощное бдение

Вс 31.12. в 10 Литургия

Пт 5.1. в 9 Царские часы

Пт 5.1. в 10 Вечерня и литургия

Пт 5.1. в 17 Всенощное бдение

***Сб 6.1. в 10 литургия и Великое
освящение воды.**

Сб 6.1. в 16.30 Панихида

Сб 6.1. в 17 Всенощное бдение

Вс 7.1. в 10 литургия

Ср 10.1. в 17 Вечерня

Сб 13.1. в 16.30 Панихида

Сб 13.1. в 17 Всенощное бдение

Ср 17.1. в 17 Вечерня

Сб 20.1. в 16.30 Панихида

Сб 20.1. в 17 Всенощное бдение

Вс 21.1. в 10 литургия

Ср 24.1. в 17 Вечерня

Сб 27.1. в 10 Литургия на колтта-саамском
языке

Сб 27.1. в 16.30 Панихида

Сб 27.1. в 17 Всенощное бдение

Вс 28.1. в 10 литургия

Ср 31.1. в 17 Вечерня

Чт 1.2. в 17 Всенощное бдение

*Пт 2.2. в 10 литургия

Сб 3.2. в 10 литургия

Сб 3.2. в 16.30 Панихида

Сб 3.2. в 17 Всенощное бдение

Вс 4.2. в 10 литургия

Ср 7.2. в 17 Вечерня

Сб 10.2. в 16.30 Панихида

Сб 10.2. в 17 Всенощное бдение

Вс 11.2. в 10 литургия

Вс 11.2. в 17 Вечерня

Кружки на русском языке при -Свято-Троицком храме.

Внимание! Занятия проходят в приходском зале Свято-Троицкого храма. Адрес: Rauhankatu 18, Helsinki (Небольшое здание возле Свято-Троицкого храма, вход со стороны Rauhankatu).

Семейный клуб

Каждый вторник с 11 по 13.30.

Руководитель Евгения Султан (тел. 046 881 1818). Клуб открыт для родителей с маленькими детьми и всех тех, кто хочет пообщаться на русском языке и провести интересно время. Во время -работы клуба в Свято-Троицком храме -дежурит русскоязычный священник.

Воскресная школа (на русском языке)

Каждое воскресенье с 10 до 12.

Руководитель Евгения Султан (тел. 046 881 1818). Школа открыта для детей от 3 лет. С детьми проводятся занятия на тему праздников или воскресных евангельских текстов, читаемых на литургии, а так же занимаются поделками и познавательными играми. -Занятия проходят до начала Евхаристии.

Хор Свято-Троицкого храма приглашает новых певчих!

Хор поет на богослужениях по субботам и по воскресениям, а также на богослужениях церковных праздников на церковнославянском языке. Сейчас хор ведется набор новых певчих. Желающим петь в хоре необходимо знать нотную грамоту. Репетиции хора проводятся по понедельникам с 18 до 20 в Свято-Троицком храме. В осеннем периоде хор готовится к 190-летию Хельсинкского прихода и -Свято-Троицкого храма. Объявиться, или получить дополнительную информацию можно у регента Ирины Червинский–Матси: irina.tchervinskij-matsi@ort.fi, 050 374 0019

Вечерня и беседы о православии на русском языке

Двенадцать бесед посвящены Символу веры

По средам вечерня на церковнославянском языке в 18 в Свято-Троицком храме, после беседа о православии на русском языке. Беседы проводит иерей Алексей Савельев. Вход на территорию храма со стороны Rauhankatu

Храм при доме престарелых

Церковь святых мучениц Веры, Надежды, Любви и матери их Софии, Hämeentie 55, 00580 Helsinki, тел. 09 2511 1411
Священник: Виктор Порокара

БОГОСЛУЖЕНИЯ

Сб 16.12 в 17 исповедь и Всенощное бдение

Вс 17.12 в 10 литургия

Вс 24.12 в 14 Всенощное бдение

*Пн 25.12 в 10 литургия

Пт 5.1. в 17.30 Всенощное бдение

*Сб 6.1. в 9.30 литургия и Великое освящение воды

Сб 20.1. в 17.30 Всенощное бдение

Вс 21.1. в 10 литургия

Чт 1.2. в 17.30 Всенощное бдение

*Пт 2.2. в 10 литургия

Приходской центр в Мюллюпуру

Часовня прп. Александра Свирского
Mullurontie 1, 00920 Helsinki, тел. 09 85 646 206.

Священник Йосеф Вола,
тел. 0405452250

Богослужения совершаются на финском языке, но при необходимости используется и церковнославянский язык.

• Чаепитие по воскресеньям после Литургии

• Воскресная школа для детей по воскресеньям с 10 до 12.30

Культурный центр София

Часовня Святой Софии – Премудрости Божией, Kallvikinniementie 35, 00980 Helsinki, тел. 010 277 900

Расписание богослужений: www.sofia.fi

Эспоо

Церковь прп. Германа Аляскинского в Тапиола

Kaupinkalliontie 2, 02100 Espoo
тел. 09 85 646 221

Священники: Петри Корхонен, тел. 09 85 646 127; Хейкки Хуттунен, тел. 040 741 8792.

В первое воскресенье месяца служба на финском и русском языках.

Интернациональный центр Трапеза
Часовня в честь равноапостольных жен-мироносиц Kirkkojärventie 1, 02770 Espoo

Богослужения проводятся на финском и частично на русском языках.

Вантаа

Спасо-Вознесенская
церковь в Тиккурила

Läntinen Valkoisenlähteentie 48,
01450 Vantaa

Священник Микаел Сундквист, тел. 09 85
646 125, 050 350 9356. Диякон Сергей
Подшивалов, тел. 040 749 1560.

Каждое последнее воскресенье месяца
литургия на финском и славянском языках.

Чаепитие по воскресеньям после
литургии.

КАЛЕНДАРЬ БОГОСЛУЖЕНИЙ

TOIMINTAA HELSINGIN SEURAKUNNASSA

HELSINKI

Helsingin tiistaiseura

Seuraava kokoontuminen 19.12., jolloin kauden päätös ja joulupuuro. Joululauluja esittää kvartetti kanttori Varvara Merras-Häyrysen johdolla.

Raamattupiiri

Kotikirkossa tiistaisin ehtoopalvelus klo 17, jonka jälkeen raamattupiiri kokoontuu ortodoksisessa kirjastossa.

Suomalais-venäläinen nuorten laulukerho
Kaksikielinen kerho 9–14 -vuotiaille nuorille. Ilmoittautumiset ja lisätiedot: kanttori Irina Tchervinskij-Matsi, irina.tchervinskij-matsi@ort.fi, 050 374 0019.

Uspenskin katedraalin ystävät ry

Yhdistyksen syyskokous järjestetään tiistaina 19.12.2017 kello 17. Kotikirkon viereisessä Miroljov-salissa, Liisankatu 29 A, ylin kerros. Yhdistyksen sääntöjen mukaan kokouksessa käsitellään yhdistyksen toimintasuunnitelmaa, tulo- ja menoarviota, jäsenmaksuja sekä hallituksen jäsenten valintaa. Jäsenet tervetuloa! Kokouksessa pientä purtavaa tarjolla.

Jumalansyntyttäjän syntymän yhteisö

Jumalansyntyttäjän syntymän kappelissa toimitetaan arkisin aamurukoukset, puolipalvelus/paraklisis, aamupalvelus ja illalla Jeesuksen rukous-palvelus tai akatistos. Olohuone-lafka on auki to-la klo 13–16. Mahdollisuus mm. opetella rukousnauhojen solmimista ja tehdä käsitöitä, tai kahitella. Myynnissä mm. Lintulan mausteita, hunajaa, kirjoja ja tuohuksia. Mahdollisuus ostaa lukemista "kirjakirpputorilta". Os. Mikonkatu 25, Helsinki (summerissa lukee kappeli, käynti sisäpihalta). Lisätietoja: theotokos.fi

Kyyrölä-kerhon kahvitilaisuus

Kerho järjestää kirkkokahvitilaisuuden srk-salissa (Unioninkatu 39, sisäpiha) su 4.2. klo 12. Otamme vastaan arpajaisvoittoja ja leivonnaisia kahvipöytään. Kaikki ovat tervetulleita.

Stefanoskodin tiistaiseura

Talkooviikko ja joulumyyjäisten valmistelu ma-pe 11.12.–15.12.

TAPAHTUMIA

Joulumyyjäiset

Joulumyyjäiset srk-salilla su 10.12. klo 12–16. Osoite: Unioninkatu 39, sisäpiha. Tilaisuus alkaa rukouspalveluksella klo 12.

Stefanoskodin joulumyyjäiset

La 16.12 kello 10–14 joulumyyjäiset, lounasbuffet ja parkkipaikalla ulkokirppis teltassa. Osoite: Hallatie 2 B Tapaninvainio, Helsinki (bussi 61, Uimaranantien pysäkki).

Valmistaudu Betlehem!

Uspenskin katedraalikuoron konsertti joulun esijuhlan alkaessa ke 20.12. klo 19 Uspenskin katedraalissa. Johtaa dir. cant. Varvara Merras-Häyrynen. Vapaa pääsy, käsiohjelma 10 €. Ohjelmatuotto ohjataan Filantropian joulupaasto-keräykseen Ugandan naisille.

ITÄ-HELSINKI

Pyhittäjä Aleksanteri Syväriäläisen kappelin kuoro

Kuoroharjoitukset jatkuvat ke klo 18–20. Haluatko mukaan? Tule paikalle tai ota yhteys kanttori Kirsi-Mariaan puh. 050 401 4798. Valmistaudu musikaalisuuden ja äänialan testaukseen, ja opettele jokin laulu koelauluksi.

Liturgia kansanlauluna

Pyhittäjä Aleksanteri Syväriäläisen kappelissa lauletaan kerran kuussa sunnuntailiturgia koko kirkkokansan voimin. Ääneen pääsevät niin laulutaitoiset kuin lauluhaluisetkin. Seuraava liturgia on 17.12.

Venäjäkielinen lasten musiikkikerho

Torstaisin Pyhittäjä Aleksanteri Syväriäläisen kappelissa klo 17. Yhteyshenkilö Tetiana Ketunen, p. 044 2073737

Venäjäkielinen lasten askartelukerho

Perjantaisin Pyhittäjän Aleksanteri Syväriäläisen kappelissa. Ohjaajana toimii Anna Chatylovitch.

Karjalankielinen kirkkolaulupiiri

Kirkkolaulupiirin tarkoituksena on tutustua karjalan kielelle käännettyn kirkolliseen materiaaliin osallistujien toiveiden mukaan. Ainoa pääsyvaatimus kiinnostus karjalan kieleen. Lisätietoja Kirsi-Maria -kanttorilta puh. 050 401 4798.

KULTTUURIKESKUS SOFIA

Taidenäyttely

Maila Mäkisen ikoninäyttely, 2.12.2017–27.2.2018

Tanja Savolaisen koristemunia
Rosa Liksomien Postmoderni ekumeeninen ikonostaasi
Pysyvä kirkkotaidenäyttely

Joulu Sofiassa

Tervetuloa joulun viettoon. Ohjelmassa päivittäiset jumalanpalvelukset, alustuksia, keskustelua ja muuta ohjelmaa. Mahdollisuus hiljentymiseen. Tarjoamme joulunajan majoitus- ja ateriapaketteja ajalle 23.–26.12.2017. Lisätiedot: sofia.fi/joulu

Antiikin pyhä laulu -jatkokurssi

Pe–su 26.–28.1.2018. Professori Ilegor Reznikoffin vetämä harmonisen laulun jatkokurssi. Sisältönä varhaiskristilliset laulut 300–1000-luvuilta. Osallistumismaksu 240€, sis. ope- tuksen, materiaalit ja ruokailut. Ilm. 15.12. mennessä: pirkko.hakkarainen@netti.fi tai p. 040-747 1921

Lisätiedot: sofia.fi/tapahtumat. Ohjelmamuutokset mahdollisia. Kurssien yhteydessä majoitus aamiaisella alkaen 40€/vrk. Ilmoittautumiset: reception@sofia.fi tai p. 010 277 900. Kulttuurikeskus Sofia, -Kallvinkinnientie 35, 00980 Hki.

LÄNTINEN ALUE

Lohjan kirkko, Nahkurinkatu 4

Kuoroharjoitus ke klo 18–20: 13.12., 10.1., 17.1., 24.1., 31.1., 7.2. Uudet laulajat ovat tervetulleita laulukokeen kautta koeajalle. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen, p. 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi.

Ortodoksisuus tutuksi -kurssi torstaisin klo 18–20. Lisätietoja isä Kalevi Kasala, p. 040 525 2868, kalevi.kasala@ort.fi

Seniorikerho to klo 14–16: 11.1., 25.1., 8.2., 22.2., 8.3., 22.3. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi

Länsi-Uudenmaan ortodoksien seurakuntailat, lisätietoja puheenjohtaja Urpo Uotila 044 314 5210.

Ikonipiiri ma klo 10–13.30: 15.1., 22.1., 29.1., 5.2. Lisätietoja Tarja Tarima 040 541 3901, tarja.tarima@tikkurila.com

Miestenpiiri kokoontuu erikseen sovittuina ajankohtina. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen, p. 040 525 0782.

Naistenpiiri kokoontuu erikseen sovittuina ajankohtina. Lisätietoja Pirkko Siili 0400 782 144.

Lastenkerho liturgiapalvelusten yhteydessä. Lisätietoja Päivi Kasala, p. 050 347 0205.

Nummelan rukoushuone, Naaranpajuntie 7

Perjantapiiri pe klo 12-14: 8.12., 12.1., 26.1., 9.2., 23.2., 9.3., 23.3. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi

Ikonipiiri ti klo 10-14: 23.1., 30.1., 6.2. Lisätietoja Ritva Tarima 0400 719 563, ritva.tarima@suomi24.fi.

Ikonipiiri to klo 16-19: 25.1., 1.2., 8.2., 15.2., 1.3., 8.3., 15.3., 22.3., 5.4., 12.4. Lisätietoja Ritva Tarima 0400 719 563, ritva.tarima@suomi24.fi.

Hangon ortodoksinen kirkko, Täktomintie 5

Kuoroharjoitus su klo 14–16: 21.1., 28.1., 4.2.
Uudet laulajat ovat tervetulleita laulukokeen
kautta koeajalle. Lisätietoja kanttori Matti Jyr-
kinen, p. 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi.

Torstaikerho to klo 18–20: 14.12., 11.1., 25.1.,
22.2., 22.3. Lisätietoja: kanttori Matti Jyrkinen
040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi

Karkkila, ev. lut. seurakuntatalo, Huhdintie 9–11

Seurakuntailta pe klo 18–20: 8.12., 12.1.,
26.1., 9.2., 16.3. Lisätietoja kanttori Matti Jyr-
kinen 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi
Ikonipiiri to klo 12–15.30: 18.1., 25.1., 1.2.,
8.2. Lisätietoja Tarja Tarima 040 541 3901,
tarja.tarima@tikkurila.com

Kirkkonummi, ev. lut. seurakuntatalo, Seurakunnantie 1

Seurakuntailta to klo 18–20: 14.12., 11.1.,
25.1. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen,
p. 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi

Tammisaaren kirkkokahvit

Liturgiapalvelukset toimitetaan la 16.12.,
20.1. ja 7.2. klo 10 Tammisaaren ev. lut. kir-
kossa, Iso Kirkkokatu 1. Liturgian jälkeen kirk-
kokahvit Tammisaaren motellilla. Lisätietoja
kanttori Matti Jyrkinen, p. 040 525 0782,
matti.jyrkinen@ort.fi

TAPAHTUMIA

Pokrovan veljestö osallistuu Tuomaan markkinoille 2.12.– 22.12.2017

Tapahtumassa saatavilla Pokrovan bors-
sikeittoa sekä muita keittiön herkuja.
Saatavana myös puutarhan tuotteita.
Lahjakonttiin löytyy erilaisia tuotteita.
Lisätietoja osoitteessa www.tuomaan-
markkinat.fi tai www.pokrova.fi

Tapiolan joulumyyjaiset

Hermanin joulumyyjaiset la 9.12. klo
12–14. Rukouspalvelus klo 12 ja myyjäi-
set klo 12.15. Kahvila avoinna. Arpajai-
set. Myynnissä karjalanpiirakoita, kak-
kuja ja muita herkuja.

ITÄINEN ALUE

Kirkkokuoro

Harjoitukset to klo 18–20. Kanttori: Olga Sol-
datova, 0401930733, olga.soldatova@ort.fi

Ikonikerho

Tiedustelut Liisa Holst, 040 566 8481

Tikkurilan kirkon tiistaiseura

Ortodoksiakerho Arseni-salissa parillis-
ten viikkojen keskiviikko-iltoina ehtoos-
palveluksen jälkeen klo 18, opettajana
isä Mikael Sundkvist. 13.12. Jobin kirja:
Elihun puheet. 10.1. Koptilais-ortodok-
sinen kirkko. 24.1. Jobin kirja: Jumala
vastaa Jobille. 7.2. Etiopialais-ortodok-
sinen kirkko.

Joulumyyjaiset Tikkurilassa

Perinteiset tiistaiseuran joulumyyjaiset
10.12. liturgian jälkeen n. klo. 12–14.
Myytävänä piirakoita, kakkuja, laatikoi-
ta, käsitöitä, ikoneja, lampukkaöljyä,
Ksenofontoksen luostarin tuotteita.
Arpajaiset ja kahvitarjoilu.

Joululaulutilaisuus

Joululauluja kanttori Olgan johdolla
liturgian jälkeen Arseni-salissa 17.12.

Koko perheen joulujuhla

Koko perheen joulujuhla ti 26.12. liturgian
jälkeen Tikkurilan kirkon Arseni-salissa.
Järjestetään nyyttikestiperiaattella.

Tikkurilan tiistaiseuran pyhiinvaellusmatka

Tikkurilan tiistaiseura järjestää matkan Vala-
mon ja Lintulan luostareihin 26–28.1.2018.
Matkalla mukana isä Mikael Sundkvist. Yöpy-
minen Valamossa vierasmajassa 2–3 hengen
huoneissa. Majoitus hotellissa lisämaksusta.
Matkan hinta Tikkurilan tiistaiseuran jäseniltä
180 e/hlö, muilta 210 e/hlö. Hinta sis. kuljetuk-
set, majoituksen aamiaisineen, Valamolaisen
teepöydän, 3 x ruokailu, pääsymaksun Suo-
men ikonimaalareiden 40 vuotisjuhlanäytte-
lyyn ja luostarin historialliseen näyttelyyn. Sita-
va ilm. 17.12. mennessä rarponen@gmail.com
tai p. 0452121027/Riitta Arponen (ei iltaisin).

TOIMINTAA JÄRVENPÄÄSSÄ

Ortodoksisuus tutuksi

Lauantaisin toimitettavien liturgioiden jäl-
keen pidetään ortodoksisuuden perusteita
esittelevä alustus- ja keskustelutuokio. Syys-
kauden teemat nousevat uskontunnustuksen
pohjalta. Liturgia la 9.12. ja 23.12. klo 10 ja
alustus klo 11.30. Lisätietoja Kimmo Kallinen,
puh. 040 707 9609.

Kuoro

Kuoroharjoitukset ke klo 17.30–19.30. Lisätie-
dot: kanttori Minna Jokinen, puh. 050 358
7339, minna.jokinen@ort.fi

Ikonimaalaus

Ikonimaalauspiiri kokoontuu to klo 16–19.15.
Lisätietoja ohjaaja Jurij Mitroshin, puh. 050
592 2328.

Perhekerho

Perhekerhon ajankohta muuttunut! Uusi
ajankohta la 16.12. klo 15.30 – 17 (9.12. El siis
kerhoa!). Valmistaudutaan Kristuksen synty-
män juhlaan mm. tutustumalla juhlan veisui-
hin ja ikoniin. Lisäksi teemme jouluaiheisia
askarteluja ja pipareita. Lisätiedot kanttori
Minna Jokiselta p. 050-3587339.

Joulumyyjaiset

Järvenpään ortodoksisella kirkolla la 16.12.
klo 11.30–14. Myynnissä mm. joululeivonnai-
sia, käsitöitä sekä arpoja. Kahviosta saa joulu-
puuroa sekä pientä makeaa. Kuoro laulaa or-
todoksia joulunajan veisuja ja koljadoja klo
12 ja 13.

Kirkkomusiikki tutuksi -kurssi

Kurssi Järvenpään ortodoksisella kirkolla (Kar-
tanontie 45) ma 22.1., 5.2. ja 26.2.2018 klo 18–
20. Tutustumme ortodoksiseen kirkkomusiik-
kiin sekä käytännön että teorian kautta. So-
veltuu mainiosti mm. nykyisille ja mahdollisil-

le tuleville kirkkolaulajille, mutta myös muille
tiedonhaluisille kirkkomusiikista kiinnostuneil-
le. Lisätiedot ja ilmoittautumiset kanttori Min-
na Jokiselle 19.1.2018 mennessä, puh. 050-
3587339 tai email minna.jokinen@ort.fi .

Järvenpään ystäväpiiri

Seuraavat kokoontumiset ovat 12.12., jolloin
kanttori Minna Jokinen kertoo Valko-Venäjän
luostareista, ja 9.1., jolloin Jefim Brodtkin ja
Petteri Lalu kertovat pyhiinvaellusmatkasta
Athos-vuorelle. Puheenjohtaja Anja Lind-
ström, puh. 040 741 4577

TOIMINTAA KLAUKKALASSA

Lastenkerho

Kokoontuu liturgian aikana klo 10 alkaen.

Kuoro

Kiinnostaako ortodoksinen kirkkolaulu?
Ota yhteyttä kanttori Minna Jokiseen,
puh 050 358 7339.

TOIMINTAA PORVOOSSA

Kuoro

Kuoroharjoitukset to klo 17.30–19.30. Oletko
kiinnostunut kirkkoveisujen laulamista?
Ota yhteyttä kanttori Elena Nemlanderiin,
puh. 044 043 0249.

Ikonimaalaus

Ikonipiiri la klo 13.30–16.30. Kysy vapaita
paikkoja ohjaaja Ritva Westermarkilta, puh.
040 531 0283, ritva.westermark@pp.inet.fi

Tiistaiseura

Porvoon tiistaiseura kokoontuu kunkin kuu-
kauden toisena tiistaina klo 18.

Samovaari-perhekerho

Monikulttuurinen ja -kielinen perhekerho.
Kerhossa on ohjelmaa lapsille ja aikuisille.
Aiheet rakentuvat kirkkovuoden mukaan.
Perhekerhon pääkieli venäjä. Kerhon vetäjä:
Ekaterina Milenkova, puh. 046 810 2932.

HAMINAN SRK

ORTODOKSIKESKUS SYPPRESSI, KIRKKOHERRANVIRASTO

Varuskuntakatu 14, 45100 Kouvola,
Avoinna ti–pe klo 9–13
p. 040 7047 171, hamina@ort.fi,
www.orthamina.fi

PAPISTO

Kirkkoherra Ville Kiiveri
p. 040 962 0063 ville.kiiveri@ort.fi

KANTTORI

Kari Päivinen, p. 040 866 7686

MUU HENKILÖKUNTA

Seurakunnan vahtimestari, Jaana Juka,
p. 040 486 5550, jaana.juka@ort.fi
Seurakuntasihtööri Liisa Eerola,
p. 040 7047 171

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Martti Honkaselkä, p. 044 306 4900,
marttihonkaselka@gmail.com

Pastori Johannes Wuorlinna, p. 050 589 9011,
jouko.wuorlinna@gmail.com

Pastori Vassi Livio, p. 040 752 7727,
vassi.livio@fimnet.fi

Pastori Jukka Jauhiainen
p. 0400 958 760 jukka.jauhiainen@ort.fi
Diakoni Gennadi Ikävalko, p. 040 742 4615

HAMINAN SEURAKUNNAN LIIKE- JA VUOKRATALO

Isöympyräkatu 20, Hamina
Isännöinnistä vastaa Itä-Suomen Kiinteistöpalvelu, Isöympyräkatu 9 A 10, 49400 Hamina. Isännöitsijä Tero Tuononen puh. 050 546 7120 (klo 15 jälkeen), tero.tuononen@outlook.com

Hamina

Pyhien apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko, Raatihuoneentori 2

Kirkon ja trapesan vahtimestari
pastori Jukka Jauhiainen p. 0400 958 760
jukka.jauhiainen@ort.fi

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 17 vigilia
Su 10.12. klo 10 liturgia
Ti 19.12. klo 17 akatistos Johannes Kronstadttilaiselle
Ke 20.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 13 ehtoopalvelus
Pe 29.12. klo 17 Jeesuksen rukous-palvelus
La 30.12. klo 17 vigilia
Su 31.12. klo 10 liturgia
Pe 5.1. klo 17 vigilia
*La 6.1. klo 10 suuri vedenpyhitys ja liturgia
La 13.1. klo 17 vigilia
Su 14.1. klo 10 liturgia
Pe 26.1. klo 17 Jeesuksen rukous-palvelus
La 3.2. klo 17 vigilia, su/sl
Su 4.2. klo 10 liturgia, su/sl

Kouvola

Pyhän ristin kirkko, Sakaristonmäki, Kirkonmäenkatu 2

JUMALANPALVELUKSET

La 16.12. klo 17 vigilia
Su 17.12. klo 10 liturgia
To 20.12. klo 17 ehtoopalvelus
Su 24.12. klo 17 ehtoopalvelus
*Ma 25.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
Pe 29.12. klo 17 Jeesuksen rukous-palvelus
La 6.1. klo 17 ehtoopalvelus
Su 7.1. klo 10 liturgia
Ke 10.1. klo 17 ehtoopalvelus
Ke 17.1. klo 17 ehtoopalvelus
Ke 24.1. klo 17 ehtoopalvelus
Pe 26.1. klo 17 Jeesuksen rukous-palvelus
La 27.1. klo 17 vigilia
Su 28.1. klo 10 liturgia
Ke 31.1. klo 17 ehtoopalvelus
To 1.2. klo 17 vigilia ja liturgia
Ke 7.2. klo 17 ehtoopalvelus
La 10.2. klo 17 vigilia
Su 11.2. klo 10 liturgia
Su 11.2. klo 15 sovintosunnuntain ehtoopalvelus

Mylykosken tsasouna

Koulutie 4, Mylykoski

JUMALANPALVELUKSET

Su 24.12. klo 15 ehtoopalvelus
Ti 26.12. klo 9.30 pieni vedenpyhitys ja liturgia (praasniekka)
La 20.1. klo 17 vigilia
Su 21.1. klo 10 liturgia

TOIMINTAA HAMINAN SEURAKUNNASSA

Kirkkokuorojen harjoitukset

Haminan kuoron harjoitukset to klo 17.30
Pietarin ja Paavalin trapesassa 12.1.alkaen,
Kouvolan kuoron harjoitukset ke klo 18, Or-
todoksiakeskus Sypressissä 11.1. alkaen. Lisä-
tietoja kanttori Kari Päivinen, p. 040 866 7686

Venäjänkielinen kerho

Ortodoksiakeskus Sypressissä ti 12.12.
klo 10–13. Pietarin ja Paavalin trapesassa
ti 19.12. klo 15–19. Tammi- ja helmikuun ko-
koontumiset ilmoitetaan myöhemmin seura-
kunnan nettisivuilla. Lisätietoja 31.12. asti
pastori Pavel Pugovkin, p. 040 824 2403

Ortodoksiapiiri

Kokoontuu ke ehtoopalveluksen jälkeen Py-
hän Ristin kirkon juhlasalissa n. klo 17.30. Ko-
koontumispäivät 20.12. ja 17.1., lisätietoja isä
Ville p. 040 962 0063

Uusi tiistaiseura

Uusi tiistaiseura kokoontuu kuukauden 1. ja 3.s
ke klo 17 alkavan ehtoopalveluksen jälkeen Py-
hän Ristin kirkon juhlasalissa 10.1. alkaen. Lisä-
tietoja Tiina Toikka puh. 040 5800 907

Kirkkotekstiilikerho

Pyhän Ristin kirkon juhlasalissa ke klo 10–13,
alkaen 10.1.
Lisätietoja Irma Leimulahti p. 040 587 8798

Ikonipiiri Haminassa

Pietarin ja Paavalin trapesassa ke klo 17 ja
la klo 10–15. Aloituspäivä 10.1. Lisätietoja
Ritva Koverola p. 040 837 5909

Ikonipiiri Kouvossa

Kokoontuu Ortodoksiakeskus Sypressissä
la ja su klo 10–15, Lisätietoja Ritva Koverola
p. 040 837 5909

TAPAHTUMIA

Ortodoksisuus tutuksi

Katekumeenikurssi kokoontuu Haminassa la
9.12. klo 15.30 aiheena: Raamattu ja traditio,
la 13.1. klo 15.30 aiheena: Ortodoksinen ih-
miskuva.

Ortodoksisuus tutuksi

Katekumeenikurssi kokoontuu Kouvossa
su 28.1. klo 16.

Hartaita joulun sävelmiä -konsertti

Kouvolan ja Haminan kirkkojen kuorot
13.12. klo 18 Pyhän Ristin kirkko
14.12. klo 18 Pyhien apostolien Pietarin
ja Paavalin kirkko

Ikonimaalareiden matka Kuopioon ja Valamoon

Ikonimaalarit järjestävät matkan Kuopion
kirkkomuseoon ja uuteen Valamoon 20.–21.1.
Kaikki seurakuntalaiset ovat tervetulleita.
Matkalle pääsee ilmoittautumisjärjestykses-
sä. Ilmoittautumiset ja lisätiedot matkasta:
tuoja.sakkelin-hauhia@kymp.net

Pagina Pertt'i

19.1. klo 14 Pyhän Ristin kirkon juhlasalissa.

HÄMEENLINNAN SRK

SEURAKUNTAKOTI

Matti Alangon katu 11 A,
13130 Hämeenlinna

SEURAKUNNANVIRASTO

Matti Alangon katu 11, 13130 Hämeenlinna
p. 03 616 5229, 050 321 0035

Viraston aukioloajat:

ke klo 14–16.30 ja pe klo 9.30–12

hameenlinna@ort.fi

www.hmlortodoksinen.fi

www.facebook.com/

HameenlinnanOrtodoksinenSeurakunta/

PAPISTO

Vt. kirkkoherra Jonas Bergenstad

p. 0400 330 484, jonas.bergenstad@ort.fi

KANTTORI

Leena Lomu

p. 040 707 6715, leena.lomu@ort.fi

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Markku Aroma, p. 044 244 9298

Pastori Kari M. Ranttilä, p. 040 550 6272

Diakoni Erkki Lumisalmi, p. 0400 396 326

MUU HENKILÖKUNTA

Kiinteistönhoitaja Markku Seljänne
p. 0400 716 810

Forssan toimintakeskuksen isännöitsijä
Heikki Halme, p. 040 558 0465

Pääkirkon ja Ahveniston kirkon isännöitsijä

Kirsi Backman, p. 050 349 5985

Hämeenlinna

Pyhien Aleksanteri Nevskin ja Johannes Krysostomoksen kirkko Erottajakatu 2, Hämeenlinna

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 17 vigilia
Su 10.12. klo 10 liturgia, sinapinsiemenkerho
Ke 13.12. klo 17 ehtoopalvelus Ahveniston
kirkossa, Lucia-kulkue keskussairaalaan
La 16.12. klo 17 ehtoopalvelus
Su 17.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia, puu-
rojuhla
Ti 19.12. klo 17 akatistos pyhälle Johannes
Kronstadttilaiselle
To 21.12. klo 17 yleinen sairaanvoitelu, joulun
esijuhla
La 23.12. klo 17 vigilia
Su 24.12. klo 10 Basileios Suuren liturgia
Ma 1.1. klo 10 Basileios Suuren liturgia
Pe 5.1. klo 17 vigilia
***La 6.1. klo 9.30 liturgia ja suuri
vedenpyhitys, kirkkokahvit**
Su 7.1. klo 10 liturgia
La 13.1. klo 17 ehtoopalvelus
Su 14.1. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
La 20.1. klo 17 vigilia
Su 21.1. klo 10 liturgia
Ke 24.1. klo 17 akatistos Ksenia Pietarilaiselle
To 1.2. klo 17 ehtoopalvelus ja liturgia
La 3.2. klo 17 vigilia
**Su 4.2. liturgia, kriparilaisten infotilaisuus,
kirkkokahvit**
La 10.2. klo 17 ehtoopalvelus
Su 11.2. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
Su 11.2. klo 17 ehtoopalvelus

Forssa

Forssan toimintakeskus
Keskuskatu 10, Forssa

JUMALANPALVELUKSET

Su 31.12. klo 10 liturgia
Su 28.1. klo 10 liturgia

Lammi

Athos-säätiön toimintakeskus,
Panagian puistotie 39 A,

JUMALANPALVELUKSET

*Ma 25.12. klo 8 aamupalvelus ja liturgia
La 27.1. klo 8 liturgia

TOIMINTAA HÄMEENLINNAN SEURAKUNNASSA

Diakoniaseura

Yhteyshenkilö Silja Shepherd, 050 560 4318, silja.shepherd(at)gmail.com. Seura tekee diakoniatyötä vanhusten parissa, mutta myös muita heikommassa asemassa olevia tuetaan mahdollisuuksien mukaan. Ulkomainen avustustyö kohdistuu Etiopiaan ja Viroon. Keräämme vaate- ja muuta taloustavaraa annettavaksi tai myytäväksi. Yhteistyökumppaneina ovat mm. Filantropia, Hämeenlinnan ev.-lut. seurakunta ja SPR. Seuran puheenjohtaja Erkki Lumisalmi, johtokunnan jäsenet: Anneli Ahtola, Tonka Dreharova, Leena Juvo-nen, Jaana Piironen, Oili Savola ja Silja Shepherd.

Kyyrölä-kerho

Pj. Antonina Sosunov-Perälä, (03) 612 5850 / 040 721 8436, antonina(at)pp.inet.fi. Varapj. ja sihteeri Lidia Jaskari, 040 588 5185, lidia.jaskari(at)gmail.com. Kerholla myynnissä "Muolaan-Kyyrölän miehet talvisodassa 1939-40 ErP 4:n riveissä" -kirjaa. Kirjaa voi tilata Antoninalta hintaan 15€/kpl.

Kyyrölä-kerhon kahvitilaisuus

Kerho järjestää kirkkokahvitilaisuuden Helsingin srk-salissa (Unioninkatu 39, sisäpiha) su 4.2.2018 klo 12. Otamme vastaan arpajaisvoittoja ja leivonnaisia kahvipöytään. Kaikki ovat tervetulleita tilaisuuteen.

Ikonipiiri

Hämeenlinnassa seurakuntakodilla. Opettaja Pasi-Mikael Huovinen, p. 041 576 6143. Kevätkauden aloituspäivä on maanantai 12.2. Seuraava kokoontuminen on maanantai 5.3. Päiväryhmä klo 12.30–15.30 ja iltaryhmä klo 16.30–19.30.

Ikonimaalauskurssi Lopella

Op. Tarja Tarima, 040 541 3901, tarja.tarima@tikkurila.com Lopen Opisto, 40 h, 65 € Läyliäisten koulu, Koulutie 1, 10.–11.2. ja 3.–4.3.2018, la-su klo 9.00–17.30 Kurssi toimii ikoniklinikana, eli voi tulla tekemään valmiiksi kesken-eräisiä töitä. Kurssilla voidaan oppilaiden pyynnöstä ottaa esille yhteisinä aiheina toivottavia osa-alueita. Lisätietoa kurssista opettajalta, ilmoittautumiset Lopen opiston sivuilla.

Pyhä Syke ry

Pj. Marianne Kantonen, 050 331 8905
Joulumarkkinat Elenia Arenalla 9.–10.12. klo 10–17, osasto P3. Tuomaan markkinat linnan leivintuvassa 16.12. klo 10–16. Tervetuloa jouluisille ostoksille! Pyhän Sykkeen toiminnasta lisää yhdistyksen nettisivuilla: pyhasyke.fi

Tiistaiseura

Pj. Sven Wessman, puh. 040 7575 228, s-posti: sven.wessman@pp1.inet.fi
Tiistaiseura kokoontuu seurakuntakodilla, ellei toisin mainita. Tiistaiseurailat alkavat klo 17 alkuhartaudella ja kahvituksella. Kirkkoil-lat, vigiliat ja liturgiat pääkirkossa. Toivotamme kaikille riemullista Vapahtajan syntymä-juhlaa, Kristus syntyy – kiittäkää. Toiminta jatkuu vuonna 2018: Ti 16.1. klo 17 Vanhan Valamon munkit, uskonnonopettaja ja Valamon opas Juha Järvinen, ti 30.1. klo 17 Elämänkulku ja elämän merkityksen syventäminen, TT Pekka Metso, ti 27.2. klo 17 vuosikokous.

Toimintatorstai

Kokoontuu kerran kuukaudessa puolen kuun aikaan pääsääntöisesti seurakuntakodilla tai kirkossa klo 10–13. Tarkoitettu kaikille, joilla on aikaa. Toimintatorstaina tehdään jotakin toiminnallista aina käsitöistä kirkon kyntteliköjen puhdistukseen. Kauden viimeinen päivä 14.12. ja vuoden ensimmäiset 18.1. ja 15.2.

Kirkkokuoro

13.12. klo 17 ei kuoroharjoituksia, mutta tervetuloa Ahveniston kirkkoon Lusia-tapahtumaan klo 17. Syyskauden viimeiset kuoroharjoitukset 20.12. klo 17. Kevätkauden viikoittaiset keskiviikon harjoitukset alkavat 10.1.2018 klo 17–19 srk-kodilla. Suuren paaston aikana harjoituspäivä muuttuu torstaiksi (aika ja paikka sama). Mikäli kirkkokuoro kiinnostaa, ota yhteyttä kanttoriin.

KOTKAN SEURAKUNTA

KIRKKOHERRANVIRASTO

Kymenlaaksonkatu 2, Kotka

Avoinna 4.9.2017 alkaen

Maanantaina klo 14.30–16.30

Tiistaina ja keskiviikkona 10–13, p. (05) 212 490, kotka@ort.fi, www.ort.fi/kotka

NIKOLAOS-SALI

Kymenlaaksonkatu 2, Kotka, p. (05) 212 482. Nikolaos-salia vuokrataan erilaisiin tilaisuuksiin, p. (05) 212 490

PAPISTO

Kirkkoherra Alexander Hautamäki, p. 0500 480269

KANTTORI

Kanttori Katarine Lehtomäki, p. 050 359 4823

MUU HENKILÖKUNTA

Vahtimestari Vesa Lehtomäki, p. (05) 212 490

Seurakuntaemäntä Anna-Maria Osola-Tähtinen, p. (05) 212 482

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Veikko Lisitsin, p. 050 597 7349, veikko.lisitsin@gmail.com (eläkkeellä)

Pastori Pavel Pugovkin, p. 040 824 2403, pavel.pugovkin@ort.fi

Kotka

Pyhän Nikolaoksen kirkko

Isopuisto, p. (05) 212 767
Isännöitsijä Esa Terviö, p. 0440 837846
Pappi Alexander Hautamäki,
Kanttori Katarine Lehtomäki

JUMALANPALVELUKSET

La 16.12. klo 17 vigilia
Su 17.12. klo 10 piisallinen liturgia
Ke 20.12. klo 13 rukouspalvelus, sl
Su 24.12. klo 16 vigilia
*Ma 25.12. klo 10 liturgia
Pe 5.1. klo 17 vigilia
*La 6.1. klo 10 liturgia
La 13.1. klo 17 vigilia
Su 14.1. klo 10 liturgia
La 20.1. klo 17 vigilia
Su 21.1. klo 10 liturgia
La 27.1. klo 17 vigilia
Su 28.1. klo 10 liturgia
To 1.2. klo 17 vigilia
*Pe 2.2. klo 10 liturgia
La 3.2. klo 17 vigilia
La 10.2. klo 17 vigilia
Su 11.2. klo 10 liturgia
Su 11.2. klo 17 sovintosunnuntain ehtoopalvelus

Kotkan ortodoksinen hautausmaa

Su 24.12. klo 14.15 hautausmaahartaus

Loviisa

Loviisan kirkko Jumalansynnyttäjän
Kasanilaisen ikonin muistolle,
Itäinen Tullikatku 17
Isännöitsijä Margarita Yukhevich,
p. 040 561 9915

JUMALANPALVELUKSET

Ti 26.12. klo 10 hetkipalvelus
Su 7.1. klo 10 liturgia
Su 4.2. klo 10 liturgia

TOIMINTAA KOTKAN SEURAKUNNASSA

Sovintosunnuntain blinit

Su 11.2. klo 18 Nikolaos-salilla,
ennakkoilmoittautuminen 15 €.

Karhulan ortodoksinen

Kokoontuvat joka kuukauden ensimmäinen ke klo 15–16.30 Leena Kohvakan kotona. Yhteyshenkilö Ritva Lindberg 050 463 9777.

Kotkan tiistaiseura

Yhteyshenkilö Leena Karjalainen, p. 050 343 2966.

Ikonimaalauskerho

Kokoontuu seuraavan kerran ma 11.12 klo 17.

Kirkkokuoro

Kirkkokuoro kokoontuu ke klo 17–18.30. Yhteyshenkilö Kati-kanttori, puh 050 359 4823.

Seurakunnantarkastus Kotkassa

Kotkan seurakunnan tarkastus 16.-17.12. Tarkastuksen toimittaa KP metropoliitta Ambrosius. Tarkastus aloitetaan la klo 13 rukoushetkellä pyhän Nikolaoksen kirkossa. La-iltana vigilia Kotkassa klo 17. Pyhän Nikolaoksen kirkossa metropoliitta Ambrosius toimittaa liturgian yhdessä papiston kanssa su klo 10. Liturgian jälkeen kirkkokahvit seurakuntasalissa klo 12.

LAHDEN SEURAKUNTA

KIRKKOHERRANVIRASTO

JA SEURAKUNTASALI

Harjukatu 5, 15110 Lahti,
p. 040 359 4846

Avoinna ma-to klo 10-13,
lahti@ort.fi, www.lahdenort.fi

PAPISTO

Kirkkoherra Jonas Bergenstad,
p. 0400 330 484, jonas.bergenstad@ort.fi
Pastori Pavel Pugovkin (31.12.2017 asti),
p. 040 824 2403,
pavel.pugovkin@ort.fi (maahanmuuttajatyö)
Pastori Aleksi Saveljeff (1.1.2018 alkaen), p.
040 683 8050
(maahanmuuttajatyö)

KANTTORI

Petri Huttu, p. 0440 251 062

MUU HENKILÖKUNTA

Seurakuntakeskuksen vahtimestari
Kimmo Mäenrinne, p. 040 5041 176

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Olavi Merras, p. 040 510 4664
Pastori Taisto Rikkinen, p. 050 371 6475
Pastori Matti Lipitsäinen, p. 0400 625 446
Diakoni Aki Korpela, p. (019) 422 101

Lahti

Pyhän kolminaisuuden kirkko, Harjukatu 5

Isännöitsijä Juha Romanov, p. 050 3289 000

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 17 vigilia
Su 10.12. klo 10 liturgia
Ma 11.12. klo 12 rukouspalvelus
La 16.12. klo 17 vigilia, sl, su
Su 17.12. klo 10 liturgia, sl, su
Ma 18.12. klo 12 rukouspalvelus
Ke 20.12. klo 17 ehtoopalvelus
La 23.12. klo 17 vigilia
Su 24.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 14 ehtoopalvelus
*Ma 25.12. klo 9.30 aamupalvelus ja liturgia
Ti 26.12. klo 9.30 aamupalvelus ja liturgia, sl, su
La 30.12. klo 17 vigilia
Su 31.12. klo 10 liturgia
Ke 3.1. klo 17 ehtoopalvelus
Pe 5.1. klo 17 vigilia
*La 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys
La 13.1. klo 17 vigilia
Su 14.1. klo 10 liturgia
Ke 17.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 20.1. klo 17 vigilia
Su 21.1. klo 10 liturgia

La 27.1. klo 17 vigilia
Su 28.1. klo 10 liturgia
To 1.2. klo 17 vigilia
*Pe 2.2. klo 10 liturgia
Ke 7.2. klo 17 ehtoopalvelus
La 10.2. klo 17 vigilia
Su 11.2. klo 10 liturgia
Su 11.2. klo 17 ehtoopalvelus

Hyvinkää

Karjalan valistajien kirkko, Tsasounakuja 1

Puh. 040 359 4846 (ma-to klo 10-13).

JUMALANPALVELUKSET

Ke 13.12. klo 17 ehtoopalvelus
La 16.12. klo 17 vigilia
Su 17.12. klo 10 liturgia
La 23.12. klo 17 vigilia
Su 24.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 14 ehtoopalvelus
Ti 26.12. klo 9.30 aamupalvelus ja liturgia
Pe 5.1. klo 17 vigilia
*La 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys
Ke 10.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 20.1. klo 17 vigilia
Su 21.1. klo 10 liturgia
Ke 24.1. klo 17 ehtoopalvelus
Pe 26.1. klo 17 vigilia
La 27.1. klo 10 liturgia
Pe 2.2. klo 17 vigilia
La 3.2. klo 10 liturgia
Su 11.2. klo 17 ehtoopalvelus

Heinola

Kristuksen taivaaseen astumisen kirkko, Hämeenkatu 6

Isännöitsijä Mikko Äikäs, p. 040 520 1696

JUMALANPALVELUKSET

La 16.12. klo 17 vigilia
Su 17.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 16 ehtoopalvelus
Ti 26.12. klo 9.30 aamupalvelus ja liturgia
Su 7.1. klo 10 liturgia
La 20.1. klo 17 vigilia
Su 21.1. klo 10 liturgia
Su 4.2. klo 10 liturgia

Ma, ti ja to iltaisin toimitetaan lisäksi maaillikorukouspalvelus klo 20.

Kausala

Neitsyt Marian syntymän tsasouna Keskikatu 4

JUMALANPALVELUKSET

La 16.12. klo 10 liturgia
Ke 27.12. klo 10 liturgia
To 11.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 20.1. klo 10 liturgia
To 8.2. klo 17 ehtoopalvelus

Riihimäki

Seurakunnan toimitala Minea, Valtakatu 3

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 10 liturgia
To 21.12. klo 17 ehtoopalvelus
To 11.1. klo 17 Jeesuksen rukous
La 13.1. klo 10 liturgia
To 1.2. klo 17 Jeesuksen rukous
La 10.2. klo 10 liturgia

TOIMINTAA LAHDEN SEURAKUNNASSA

Ortodoksiakerho Lahdessa

Kerhossa tutustutaan ortodoksisen kirkon traditioon ja oppiin. Kerho on kaikille ortodoksisuudesta kiinnostuneille. Kevätkauden ensimmäinen kokoontumiskerta ke 17.1. klo 18 srk-salissa. Ennen kerhoa toimitetaan Lahden kirkossa ehtoopalvelus klo 17, johon kaikki ovat tervetulleita. Lisätietoja: kirkkoherra Jonas Bergenstad, p. 0400330484, jonas.bergenstad@ort.fi.

Lahden tiistaikerho

Lahden tiistaikerho kokoontuu ti 12.12. sekä 9.1. klo 13 Lahden kerhohuoneella (Harjukatu 5, 15110 Lahti).

Hyvinkään tiistaiseura

Seuraava kokoontuminen ti 12.12 klo 16 Hyvinkään kirkon seurakuntasalissa.

Kirjallisuuspiiri Lahdessa

Kirjallisuuspiirissä tutustutaan ortodoksisen ja muuhun kirjallisuuteen. Kokoontumme joulukaisen kuukauden kolmantena tiistaina klo 17. Kirjallisuuspiiri kokoontuu syksyllä 2017 seurakunnan kerhohuoneella osoitteessa Harjukatu 5. Seuraava kokoontuminen 12.12. Lisätietoja antaa Maria Lehtinen, marialehti(at)gmail.com.

Joulu- ja kiitosjuhla

Lahden seurakunta järjestää 26.12.2017 perinteisen joulujuhlan yhdistettynä isä Pavelin kiitos- ja lähtöjuhlaan. Liturgian jälkeen kaikki ovat tervetulleita seurakuntasaliin nauttimaan mukavasta yhdessäolosta, iloisista esityksistä ja lauluista, sekä jouluisista herkuista! Juhlasa seurakuntalaiset pääsevät ilmaiseen antoisista palvelusvuosistaan Lahden seurakunnan hyväksi. 1.1.2018 isä Pavel siirtyy palvelemaan Karjalan hiippakuntaan. Juhlaan liittyvistä asioista voi tiedustella Anatoli Lappalaiselta puh. 040 773 5574, anatolilappalainen@gmail.com

26.12.2017 Приходской Рождественский праздник и проводы о. Павла. После литургии в приходском зале в программе выступления, чаепитие и совместное времяпрепровождение. Прихожане будут иметь возможность принести свою благодарность о. Павлу за годы его служения в Лахтинском приходе. С 1.1.2018 о. Павел переходит служить в Карельскую епархию. По всем вопросам относительно предстоящего праздника обращаться к Анатолию Лаппалайнен тел. 040 773 5574, anatolilappalainen@gmail.com

Venäjänkielinen kerho Lahdessa

Venäjänkielinen kerho kokoontuu kaksi kertaa kuussa ti klo 17 kerhohuoneella. Lisätietoja isä Pavel Pugovkinilta (31.12. asti), puh. 040 824 2403 tai sähköpostilla pavel.pugovkin@ort.fi.
Русскоязычный кружок ВСТРЕЧА при Троицком храме города Лаhti собирается каждый второй вторник в помещении

Приходского дома "KerhoHuone" по адресу Harjukatu,5. Начало в 18.

Hyvinkään ikonimaalauskerho

Hyvinkään ikonimaalauskerho kokoontuu Hyvinkään ortodoksisella kirkolla la klo 10-14. Opettajana toimii ikonimaalari Liisa Holst, puh. 040 566 8481, liisa.holst@kolumbus.fi, www.liisaholst.fi.

Hyvinkään tiistaiseura

Tiistaiseura kokoontuu aina kuukauden toisena tiistaina klo 16. Ensi vuoden ensimmäinen tapaaminen ti 9.1.2018. Lisätietoja toiminna Raila Hokkaselta, p. 050 5435957.

Käsipaikkakerho Hyvinkäällä

Kerho kokoontuu kirkolla kuukauden ensimmäisenä perjantaina klo 13-17. Kerhoa vetää Lahja Martikainen, jolta saa ostaa tarvittavat materiaalit. Vuoden 2018 ensimmäinen kokoontuminen pe 5.1. Lisätiedot: Raila Hokkanen, p. 050 5435957.

Avoimet ovet Hyvinkäällä

Tiistaiseura järjestää Hyvinkään ortodoksisella kirkolla avoimet ovet su 10.12.2017 klo 12-15. Mm. kahvio, kirkon ja ikonien esittelyä sekä ortodoksisten kirjojen ilmaiskirpputori.

LAPPEENRANNAN SRK

LAPPEENRANNAN KIRKKOHERRAN-VIRASTO JA SEURAKUNTATALO

Kristiinankatu 7, 53900 Lappeenranta, p. 040 0414792

Virasto auki ma klo 10-14. Kirkkoherra Timo Tynkkynen on tavattavissa ma klo 10-14 ja ti klo 10-12 Imatran seurakuntatalolla. Lomat ja kirkolliset juhlat voivat aiheuttaa poikkeuksia. Virastoajan ulkopuolellakin voi ottaa yhteyttä suoraan työntekijöihin. Pاپiston ja kanttorien vapaapäivät ovat to-pe. lappeenranta@ort.fi, www.ort.fi/lappeenranta

IMATRAN SEURAKUNTATALO

Vuoksenniskantie 3, 55510 Imatra

PAPISTO

Kirkkoherra Timo Tynkkynen, p. 040 0654883

Pappi Aarne Ylä-Jussila (31.12.2017 asti), p. 040 4804868

KANTTORIT

Kanttori Jarmo Huttu, p. 040 7521 793

Kanttori Tatiana Mäkelä, p. 040 685 8592

MUU HENKILÖKUNTA

Seurakuntamestari Kauko Pussinen, p. 040 0933287

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Markus Petsalo, p. 0400 253 370

Rovasti Mauri Patronen, p. 040 595 1688

Diakoni Jorma Liesma, puh. 040 7176491

Lappeenranta

Jumalansynnyttäjän suojeluksen kirkko, Kristiinankatu 3

Seurakuntamestari Kauko Pussinen, p. 040 0933287

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 17 ehtoopalvelus ja akatistos pyhälle Nikolaokselle

Su 10.12. klo 10 liturgia

Su 17.12. klo 10 liturgia

La 23.12. klo 17 vigilia, su, sl

Su 24.12. klo 10 liturgia, sl

Su 24.12. klo 14 panihida hautausmaalla

Su 24.12. klo 15 (!) juhlavigilia

*Ma 25.12. klo 10 liturgia

La 30.12. klo 17 vigilia

Su 31.12. klo 10 liturgia

Su 31.12. klo 17 juhlavigilia

Ma 1.1. klo 10 liturgia ja uuden vuoden rukoushetki

Pe 5.1. klo 17 juhlavigilia

*La 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys

La 6.1. klo 17 vigilia

Su 7.1. klo 10 liturgia

La 13.1. klo 17 ehtoopalvelus ja akatistos Ksenia Pietarilaiselle

Su 14.1. klo 9.55 (!) liturgia, radiointi

La 20.1. klo 17 vigilia

Su 21.1. klo 10 liturgia

La 27.1. klo 17 vigilia, su, sl

Su 28.1. klo 10 slaavinkielinen liturgia

To 1.2. klo 17 juhlavigilia

*Pe 2.2. klo 10 liturgia

La 3.2. klo 17 vigilia

Su 4.2. klo 10 liturgia

La 10.2. klo 17 vigilia

Su 11.2. klo 10 liturgia

Su 11.2. klo 17 ehtoopalvelus ja yleinen anteeksipyyntö, suuren paaston alku

Imatra

Pyhän Nikolaoksen kirkko, Vuoksenniskantie 3

Vahtimestari Nadezda Ryyppö, p. 040 1698676

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 17 ehtoopalvelus ja akatistos pyhälle Nikolaokselle

Su 10.12. klo 10 liturgia

La 16.12. klo 10 vigilia

Ti 19.12. klo 17 ehtoopalvelus ja akatistos Johannes Kronstadttilaiselle

La 23.12. klo 17 vigilia

Su 24.12. klo 15 (!) juhlavigilia

*Ma 25.12. klo 10 liturgia

La 30.12. klo 17 vigilia

Su 31.12. klo 10 liturgia

Pe 5.1. klo 17 juhlavigilia

*La 6.1. klo 10 liturgia, ristisaatto Vuokselle ja suuri vedenpyhitys

La 6.1. klo 17 vigilia, su, sl

Su 7.1. klo 10 liturgia, sl

La 20.1. klo 17 vigilia

Su 21.1. klo 10 liturgia

La 27.1. klo 17 vigilia

Su 28.1. klo 10 liturgia

La 3.2. klo 17 vigilia, su, sl

Su 4.2. klo 10 liturgia, sl

La 10.2. klo 17 vigilia

Su 11.2. klo 10 liturgia

Su 11.2. klo 15 (!) ehtoopalvelus ja yleinen anteeksipyyntö, suuren paaston alku

Parikkala

Johannes Kastajan tsasouna, Uimalantie 1, Parikkala

JUMALANPALVELUKSET

Su 24.12. klo 10 liturgia, jouluaatto

БОГОСЛУЖЕНИЯ НА ЦЕРКОВНО-СЛАВЯНСКОМ ЯЗЫКЕ

Покровская церковь в Лappeenranta

Сб 23.12. в 17 всенощная на финском и церковно-славянском языках
Вск 24.12. в 10 литургия на церковно-славянском языке

Сб 27.1. в 17 всенощная на финском и церковно-славянском языках

Вск 28.1. в 10 литургия на церковно-славянском языке

Никольская церковь в Иматра

Сб 6.1. в 17 всенощная на финском и церковно-славянском языках

Вск 7.1. в 10 литургия на церковно-славянском языке

Сб 3.2. в 17 всенощная на финском и церковно-славянском языках

Вск 4.2. в 10 литургия на церковно-славянском языке

LAPPEENRANNAN SEURAKUNNAN TOIMINTAA

Katso myös seurakunnan internet-sivuilta www.ort.fi/lappeenranta. Muutokset mahdollisia! Viikko-ohjelma myös Facebookissa: Lappeenrannan ortodoksinen seurakunta

LAPPEENRANTA

Miesten talkoopäivät

Lappeenrannan linnoituksen kirkolla keski- viikkoisin (!) kello 12. Kunnostamme talven aikana seurakuntasalin suuren ikonikaapin. Kokoonnumme 13.12., 10.1. ja 7.2.

Tiistaiseura

Lappeenrannan tiistaiseura kokoontuu Linnoituksen seurakuntasalilla klo 14. 12.12. syyskauden lopettajaiset – joulua odotellen isä Maurin johdolla
9.1. Marianne Stelander kertoo aiheesta "Kolttien mailla"
30.1. Vuosikokous

Valamon ystävät

Valamon ystävät ry tukee ja tekee tunnetuksi Valamon luostaria. Tammikuun kokoontuminen la 27.1. kello 14. Isä Timo kertoo kirkollisen esineistön evakuoinnista ja seurakunnassa olevista valamolaisista ja konevitsalaisista esineistä.

Kirkkokuorot Lappeenrannassa

Kirkkokuoron harjoitukset Lappeenrannassa ma kello 18.

ЦЕРКОВНЫЙ ХОР НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ в Лappeenranta по понедельникам после репетиции финского хора. Приглашаем новых певцов!!!

МЕРОПРИЯТИЯ НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ В ЛАПPEENRANTA

Богослужения на церковно-славянском языке и духовные беседы

Раз в месяц в 10 часов в Покровском храме совершается божественная литургия на

церковно-славянском языке с участием русскоязычного хора. В субботу на кануне славянской службы в 17 (!) часов всенощная совершается на финском и

церковно-славянском языках. После литургии духовная беседа в приходском зале. См. расписание служб!

ИМАТРА

Тиистaiseura

Kauden lopettajaiset 12.12. klo 14 Lappeenrannassa.

Kirkkokuorot Imatralla

Kirkkokuoron kuoroharjoitukset viikoittain ma kello 18.

ЦЕРКОВНЫЙ ХОР НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ в Иматра по вторникам в 18 часов. Приглашаем новых певцов! Регент Татьяна Мякеля, тел. 040 6858 592 или 040 846 2899

Imatran Nikolaoksen miehet

Talkoopäivät miehille. Kokoontumiset ovat keskiviikkoisin kerran kuukaudessa klo 12. Seuraavat kokoontuminen 28.2.

Simpeleen-Parikkalan tiistaiseura

Ke 13.12. klo 18. Aiheena: Jeesus Nasaretilainen - Messias.

МЕРОПРИЯТИЯ НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ В ИМАТРА

Богослужения на церковно-славянском языке и духовные беседы
Раз в месяц в 10 часов в Свято-Никольском храме совершается божественная литургия на церковно-славянском языке с участием русскоязычного хора. В субботу на кануне славянской службы в 17 (!) часов всенощная совершается на финском и церковно-славянском языках. После литургии чаепитие и беседа в приходском зале. См. расписание служб!

ТАРАНТУМИА

Kirkkokahviluennot

Sunnuntaisin liturgian jälkeen kirkkokahveilla sopivina ajankohtina. Lyhyitä alustuksia ajankohtaisista teemoista. Lappeenrannassa: su 21.1. Mitä seurakunnan diakoniatyö on ja miten voin osallistua siihen? Imatralla: su 31.12. Seurakunnan diakoninen vastuu; voin-ko olla mukana?

Diakoniatoimikunnan

hyväntekeväisyyskirpputori

Diakoniatoimikunta järjestää 9.-10.12. Linnoituksen joulumarkkinoiden yhteydessä kirpputorin, jonka tuotto käytetään lähimmäisten hyväksi sekä kotimaassa että ulkomailla.

Joulumyyjäiset

Lappeenrannassa Linnoituksen joulumarkkinoiden yhteydessä Seurakunnan toimintapiirien yhteinen myyjäistapahtuma la 9.12. kello 10–16 ja sunnuntaina 10.12. klo 11.30–16. Leivonnaisia, kahvio yms.

Innostava Itä-Afrikka – kokemuksia ortodoksisen kirkon lähetys- ja diakoniatyöstä

Imatralla su 10.12. klo 12 liturgian jälkeen. Tule tutustumaan ortodoksisen kirkon kansainvälisen diakonian ja lähetystyön järjestön Filantropian toimintaan Itä-Afrikassa. Ideoita ja tavoitteita paikallistason vapaaehtoistointaan ja eri kulttuuritaustoista tulevien ihmisten kohtaamiseen.

Joulun odotuksessa – В ОЖИДАНИИ РОЖДЕСТВА

Kaikille yhteinen joulun odotuksen ilta Imatran seurakuntasalilla ma 11.12 kello 18. Imatran seudun ikonimaalareiden näyttelyn avajaiset, yhteislauluja ja muuta ohjelmaa.

Seurakunnan kuusijuhla Lappeenrannassa

Seurakunnan perinteinen kuusijuhla järjestetään Lappeenrannan seurakuntasalissa ke 27.12. alkaen kello 18. Ohjelmaa kaikenikäisille. Vietämme samalla isä Aarnen läksiäisiä. Tervetuloa viettämään valoisan juhlan aikaa!

Pappilan perinteinen loppiaiskahvi

Tervetuloa perinteiseen pappilan loppiaiskahvitilaisuuteen Imatran Siemimäkeen isä Timolle. Tällä kertaa tilaisuus on su 7.1. alkaen kello 16.

Ortodoksisen kamarikuoron konsertti

Ortodoksisen kamarikuoron joulukonsertti "Ilosanoman nyt saamme" Lappeenrannan evl. kirkossa la 13.1. kello 16. Johtaa Irina Tchervinskij-Matsi, solistina sopraano Outi Tuppurainen.

Tule tutustumaan Filantropian työhön

Lauantaina 20.1. kello 15 Lappeenrannan seurakuntasalilla Filantropian Itä-Afrikka -vierailun aikana tutustutaan ortodoksien lähetys- ja diakoniatyöhön, jaetaan kokemuksia ja keskustellaan eri kulttuurien kohtaamisesta.

Kirkon ikonit tutuksi

Kokoontumiset Imatran Pyhän Nikolaoksen kirkossa ma klo 18. Tule tutustumaan kirkkomme ikoneihin. Mitä ikonit kertovat meille pyhistä ja heidän kilvoituksestaan hengellisen elämän innoittajina? 8.1. marttyyrikertomuksia, 5.2. kilvoittelijat ja 5.3. kääntyneet.

TAMPEREEN SEURAKUNTA

KIRKKOHERRANVIRASTO

Suvantokatu 10, 2 kerros, 33100 Tampere
Virasto avoinna ti–pe klo 9–13
p. 0400 346 089, tampere@ort.fi,
www.ort.fi/tampere

PAPISTO

Kirkkoherra Aleksej Sjöberg,
p. 050 557 0050
Kirkkoherra tavoitettavissa parhaiten kansliassa tiistaisin klo 9–13
Pastori Heikki Honkamäki, p. 050 557 0057

KANTTORIT

Kanttori 6.1.2019 saakka Tuula Härkönen,
p. 040 507 5790
Kanttori Jenni Hakkarainen,
p. 044 301 0974

MUU HENKILÖKUNTA

Nuorisotoimenohjaaja Nemanja Balčin,
p. 040 1781633
Kanslisti Arja Pikkuharju, p. 050 557 0056
Emäntä Tatiana Kallo, p. 050 557 0053
Vahtimestari Mika Kangasaho,
p. 050 557 0054

AVUSTAVA PAPISTO

Pastori Mikael Punnala, p. 050 524 2641,
mikael.punnala@gmail.com
Pastori Jelisej Rotko, p. 044 940 0221,
elisrotko@gmail.com
Diakoni Harri Kahila, p. 045 130 6723
Diakoni Jarkko Luonila, p. 040 521 8697,
jarkko.luonila@gmail.com

DIAKONIATYÖ

Diakonia-asioissa yhteys ensisijaisesti seurakunnan kansliaan. Avunpyynnön toimittamiseksi eteenpäin voi myös täyttää diakoniatyön palvelukortin. Niitä on saatavana Tampereen kirkossa ja seurakunnan kansliassa.

Tampere

Pyhän Aleksanteri Nevskin ja pyhän Nikolaoksen kirkko, Tuomiokirkonkatu 27,
p. 040 358 9099

Isännöitsijä Leena Uusi-Tarkka, p. 040 563 5556

JUMALANPALVELUKSET

La 9.12. klo 18 vigilia
Su 10.12. klo 10 liturgia
Ti 12.12. klo 17.30 ehtoopalvelus
Ke 13.12. klo 8 liturgia
La 16.12. klo 18 vigilia
Su 17.12. klo 10 liturgia
Ti 19.12. klo 17.30 ehtoopalvelus
Ke 20.12. klo 8 liturgia
La 23.12. klo 18 vigilia
Su 24.12. klo 10 liturgia
Su 24.12. klo 16 vigilia
*Ma 25.12. klo 10 liturgia
La 30.12. klo 18 vigilia
Su 31.12. klo 10 liturgia
Su 31.12. klo 18 rukouspalvelus
Ma 1.1. klo 10 liturgia
Pe 5.1. klo 18 vigilia
*La 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys
Su 7.1. klo 10 liturgia, si
Ti 9.1. klo 17.30 ehtoopalvelus
Ke 10.1. klo 8 liturgia
La 13.1. klo 18 vigilia
Su 14.1. klo 10 liturgia
Ti 16.1. klo 17.30 ehtoopalvelus
Ke 17.1. klo 8 liturgia
La 20.1. klo 18 vigilia
Su 21.1. klo 10 liturgia
Ti 23.1. klo 17.30 ehtoopalvelus
Ke 24.1. klo 8 liturgia
La 27.1. klo 18 vigilia
Su 28.1. klo 10 liturgia
To 1.2. klo 18 vigilia
*Pe 2.2. klo 10 liturgia
La 3.2. klo 18 vigilia
Su 4.2. klo 10 liturgia, kriparin tutustumispäivä

Ti 6.2. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 10.2. klo 18 vigilia
Su 11.2. klo 10 liturgia
Su 11.2. klo 18 ehtoopalvelus

Pori

Johannes Teologin kirkko, Maantiekatu 46
Isännöitsijä Jarkko Luonila, p. 040 5218697

JUMALANPALVELUKSET

Su 10.12. klo 10 liturgia
To 21.12. klo 18 Jeesuksen rukous
Su 24.12. klo 16 ehtoopalvelus
*Ma 25.12. klo 10 liturgia
To 4.1. klo 18 Jeesuksen rukous
Su 14.1. klo 10 liturgia
To 25.1. klo 18 Jeesuksen rukous
La 27.1. klo 18 vigilia
Su 28.1. klo 10 liturgia
Su 11.2. klo 10 liturgia

Kolho

Pyhittäjien Sergei ja Herman Valamolaisen kirkko, Kappelitie, Vilppulan Kolho
Isännöitsijä Toivo Nikoskinen, p. 050 431 6431

JUMALANPALVELUKSET

Ti 26.12. klo 10 liturgia
Su 18.2. klo 10 liturgia
Su 8.4. klo 10 liturgia
To 10.5. klo 10 liturgia (helatorstai)

Jämsä

Jämsän ev. lut. seurakuntatalo, Koskentie 30

JUMALANPALVELUKSET

Su 17.12. klo 10 liturgia
Su 14.1. klo 10 liturgia
Su 18.3. klo 10 liturgia
Su 29.4. klo 10 liturgia

Valkeakoski

Pyhän Nikolaoksen rukoushuone, Kalmistonkatu
Isännöitsijä: Yrjö Kerisalo, p. 0400 924124

JUMALANPALVELUKSET

Su 24.12. klo 14 ehtoopalvelus
La 13.1. klo 10 liturgia
La 17.2. klo 10 liturgia
La 17.3. klo 10 liturgia
Ma 3.4. klo 10 liturgia (pääsiäismaanantai)
La 12.5. klo 10 liturgia

TAMPEREEN SEURAKUNNAN TOIMINTAA

TAMPERE

Tampereen ortodoksisen kirkon kuoro
Harjoittelee ke klo 18-19.40 Nikolainsalissa.
Lisätietoja Jenni Hakkaraiselta.
jenni.hakkarainen@ort.fi; puh.0443010974

Yksiääninen kuoro

Harjoittelee vaihtelevasti ma ja ke: miehet ja naiset erikseen sekä yhdessä (kellonaika 16-17.20). Lisätietoja Jenni Hakkaraiselta.

"Sydämen ja sielun sävelet"

Tervetuloa laulamaan Muistojen Melodioita Nikolainsalille joka toinen to parillisina viikoina alkaen 11.1. 2018. klo 12-13.30. Lau-

lamme pianon säestyksellä tai ilman, voi tuoda mukanaan toiveita yhdessä laulettavasta musiikista. Tiedustelut Tuula Härkönen p. 040 507 57 90, tuula.harkonen@ort.fi

Vanhainkoteihin tullaan laulattamaan vanhuksia toivomuksestanne. Ottakaa yhteyttä käyntien sopimiseksi Tuula Härköseen p. 040 507 57 90, tuula.harkonen@ort.fi

Yliopiston lauluryhmä

Ryhmä (n. 8-10 laulajaa) aloittaa toimintansa tammikuussa 2018. Pen parittomina viikoina alkaen 19.1.2018 klo. 12-13.30. Harjoituspaikan tilasta neuvotellaan. Tiedustelut: Tuula Härkönen p. 040 507 57 90, tuula.harkonen@ort.fi.

PORI

Porin seudun tiistaiseura ry

Pj Anita Luonila, p. 050 569 3671, siht. Maria Ojanen p. 050 381 2063

Tiistaiseuran nettisivuilta löydät mm tietoja tulevista tapahtumista. Osoite: www.porin-seuduntiihtaiseura.fi. Tiistaiseuraillat joka toinen ti klo 18. Aluksi rukoushetki. Isä Aleksej, isä Heikki, Jenni, Tuula ja Nemanja pitävät vuorollaan opetustilaisuuden. Muina tiistaiseurailtoina esitelmää kiinnostavista aiheista tai luetaan PSHV:n opetusmateriaalia. Jokaisessa illassa tarjolla kahvipöytä sekä minipajaiset. Vuoden viimeinen tiistaiseurailta on 19.12. Syömmö joulupuuroa ja katselemme valokuvia Tiistaiseuran toiminnasta kuluneen vuoden varrelta. Vuosi 2018: Ti 9.1.2018: FL Tuomas Salminen: Mannerheim ja ortodoksinen kirkko. Ti 23.1.2018: Lahja Rantala: Karjalaistytön tarina Hiitolasta Poriin

Kirkkokahvit

Liturgiajumalanpalvelusten jälkeen Teologisalin puolella.

Lukupiiri

Kokoontuu kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina. Vetäjänä Sirpa-Helene Soini. Su 7.1. klo 16 Mauno Koivisto: Koulussa ja sodassa. Su 4.2. klo 16 Sirpa Kähkönen: Graniittimies.

Ortodoksiapiiri

Kokoontuu kerran kuukaudessa tiistai-iltaisin. Aluksi ehtoopalvelus. Vetäjänä Jyri Luonila. Piirissä käsitellään eri aiheita ortodoksisesta kirkosta ja kristityn elämästä. Ortodoksiapiiri sopii hyvin niille, jotka harkitsevat ortodoksisen kirkkoon liittymistä. Seuraava kokoontuminen ti 12.12. klo 18.

Askartelukerho Pyöröset

Kokoontuu joka toinen ke klo 15-17. Kerhon pyörittäjinä Anita Luonila, Paula Salomäki ja Tuula Nousiainen. Kerhossa vaalitaan perinteitä ja opetellaan uusia tuloja. Tehdään tuotteita kirkon käyttöön ja myytävää myyjäisiin. Ensi vuonna aloitamme ke 17.1.

Karjalanpiirakkatalkoot

La 9.12. klo 9 alkaen.

Tiistaiseuran joulumyyjäiset

Su 10.12. klo 12-14.

Porin Seudun Tiistaiseura ry:n vuosikokous

Porin ortodoksisen kirkon Teologisalissa su 25.2.2018 klo 12.

Juhliin liittyvät palvelukset on merkitty **tummennettuina.** Suuret juhlat merkitty tähtisymbolilla*.

Helsingin ortodoksinen seurakunta
AUTTAVA PUHELIN
09-8564 6299
päivystää ti, pe ja la klo 18-22
Auttavan puhelimen toiminnasta lisää:
www.hos.fi

Телефон доверия Хельсинкского православного прихода
По понедельникам
с 18 до 20
Тел. 09 85 646 299

Diakonia

DIAKONIAN TOIMINTA
HELSINGIN SEURAKUNNASSA

DIAKONIATOIMISTON PUHELINPÄIVYSTYSAJAT
ma, ti, to ja pe klo 9–12 puh. (09) 8564 6160
Teemme koti- ja laitoskäyntejä koko seurakunnan
alueella. Henkilökohtaiset tapaamiset sovitaan
ensisijaisesti oman alueen työntekijän kanssa.

SÄHKÖPOSTI

diakonia.helsinki@ort.fi
Kaikilla työntekijöillä on oma sähköpostiosoite
muotoa: etunimi.sukunimi@ort.fi

DIAKONIATYÖSTÄ VASTAAVA PAPPI

isä Teo Merras p. (09) 85646120, 040 540 3200

TIIMIESIMIES

ylidiakoni Juha Lampinen
p. (09) 85646130, 040 527 9580

DIAKONIATYÖNTEKIJÄT Helsinki

Kari Hartikka p. (09) 8564 6162, 040 703 4616
Sarianne Karulinna p. (90) 8564 6165,
0400 531 308

Itä (Vantaa, Itä- ja Keski-Uusimaa)

Johanna Jomppanen p. (09) 8564 6166,
050 404 9404

Jaana Björninen p. (09) 8564 6164,
0400 304 361

Länsi (Espoo, Kauniainen, Länsi-Uusimaa)

Taisia Pohjola p. (09) 856 46163, 040 583 2915
Marikka Bergman (31.12.2017 asti)
p. 040 764 0992

Hiljaisuuden retriitti Kaunisniemessä 15.–18.3.2018

Hiljaisuuden retriitti on torstaista sunnuntaihin
kestävä vetäytyminen hiljaisuuteen pois arjen
rutiineista ja kiireistä. Retriitin ohjelma koostuu
jumalanpalveluksista ja yhteisistä aterioista.
Hinta täysihoidolla yhden hengen huoneessa
75 e. Yhteiskuljetus Lopelle Kaunisniemen
leirikeskukseen maksaa 25 e. Ilmoittautumiset:
Diakonian päivystys p.(09)85646160 tai diako-
nia.helsinki@ort.fi.

Helsinki

Diakoniaruokailu

Joka tiistai seurakuntasalilla (Unioninkatu 39,
sisäpiha)klo 12. Ateria maksaa yhden euron. Syys-
kauden viimeinen ruokailu on 12.12. ja toiminta
jatkaa 9.1.2018. Tiedustelut: Sarianne Karulinna

Horse

Ompeluseura HORSE kokoontuu to Helsingissä
diakoniatoimen kerhotiloissa (Unioninkatu 39,
sisäpiha). Illat alkavat Kotikirkossa (Liisankatu
29 A, 4. krs) klo 17 ehtoopalveluksella, jonka
jälkeen siirrymme kerhotiloihin. Horsessa voi
mm. neulaa, virkata, ommella, huovuttaa tai
maalata, tai istuskella. Maksuton. Ei tarvitse
ilmoittautua etukäteen. Syyskauden viimeinen
kerta 14.12. Toiminta jatkuu 11.1.2018. Lisätie-
toja: kasvatustyöntekijä Kristiina Klubb kristiina.
klubb@ort.fi, 040 725 5713, diakoniatyöntekijä
Jaana Björninen

Seniorikerho

Seniorikerho kokoontuu srk-salilla (Unioninkatu
39, sisäpiha) parillisten viikkojen to klo 12–14.
Virkistysiltapäivässä tarjolla esityksiä ja keskuste-
lujia sekä kahden euron omakustanteinen lou-
nas. Syyskauden viimeisellä kerralla 14.12. ohjel-
massa joulusta musiikkia ja riisipuuroa. Tauon
jälkeen kerho jatkuu 25.1. ja 8.2. Tapahtumaan ei
tarvitse ilmoittautua. Lisätietoja: Sarianne Karu-
linna, p. 0400 531 308

Järvenpää

Järvenpään iltapäiväseura

Kokoontuu Järvenpään kirkon kryptassa (Karta-
nontie 45, Järvenpää) kerran kuussa to klo
12–14.30. Seniorikäisille, työelämän ulkopuolel-
la oleville tai vuorotyötä tekeville suunnatussa
iltapäiväseurassa kirkon elämään liittyviä esityk-
siä sekä mahdollisuus keskusteluun diakonia-
työntekijän kanssa. Ei ilmoittautumista, kaikille
avoimessa tilaisuudessa on kahvi- ja teetarjoilu.
Vuoden 2018 ensimmäinen kokoontuminen
18.1. Ohjelmatiedot tarkentuvat myöhemmin.
Lisätietoja: Jaana Björninen

Porvoo

Porvoon iltapäiväseura

Kokoontuu Porvoon kirkon salissa (Vanha Hel-
singintie 2, Porvoo) kerran kuussa to klo 13–
15.30. Seniorikäisille, työelämän ulkopuolella
oleville tai vuorotyötä tekeville suunnatussa
iltapäiväseurassa kirkon elämään liittyviä esityk-
siä sekä mahdollisuus keskusteluun diakonia-
työntekijän kanssa. Ei ilmoittautumista, kaikille
avoimessa tilaisuudessa kahvi- ja teetarjoilu. To
14.12.17 "Kohti joulua"-tapahtumassa koristel-
laan kynttilöitä ja tehdään joulukortteja. Paikalla
seurakunnan diakoniatyöntekijät Jaana ja Jo-
hanna. Vuoden 2018 ensimmäinen kokoontu-
minen 25.1.2018. Ohjelmatiedot tarkentuvat
myöhemmin. Lisätietoja: Jaana Björninen

Espoo

Kahvitreffit

Kahvitreffit Espoon ja Kauniaisten alueen seura-
kuntalaisille. Kokoontumme Tapiolan ja Es-
poonlahden Lippulaivan kahviloissa. Tule juo-
maan kahvia ja keskustelemaan. Maksuton. Ei
vaadi ilmoittautumista. Seuraavat kahvitreffit: To
14.12. Klo 14.00–15.00 Kaisan Cafe Kauppakes-
kus Ainoa 1 krs. Tapionaukio 4, Tapiola Espoo
Lisätietoja: Taisia Pohjola

Maria Pariisilaisen piiri

Piiri kokoontuu ti n. 1–2 kertaa kuukaudessa.
Kaikille avoin, ei vaadi ilmoittautumista. Vaihtu-
vaa ohjelmaa. Maria Pariisilaisen piirin ja Nektar-
ios-ryhmän yhteinen retki valokuvanäyttelyyn
ja joululounas ti 12.12.2017. Aloitamme retken
joululounaalla klo 12 srk-salilla (Unioninkatu 39,
sisäpiha, Helsinki), jonka jälkeen jatkamme
valokuvanäyttelyyn Hakasalmen huvilalle. Näyt-
tely koostuu seitsemän n. satavuotiaan helsinkiläisen
haastatteluista ja muotokuvista. Joululou-
nas ja valokuvanäyttely maksuttomia. Matkaku-
lut jokainen maksaa itse. Retki päättyy viim. klo
16 mennessä. Lisätietoja: Taisia Pohjola ja Jaana
Björninen

OLETKO KIINNOSTUNUT
VAPAAEHTOISTOIMINNASTA?

Ota yhteyttä: Vapaaehtoistoiminnan
koordinaattori Kristiina Aminoff p. 040 350 1951

Sairastatko tai sairastaako läheisesi?

Jos haluat papin tai diakoniatyöntekijän
käyvän sinun tai läheisesi luona kotona tai
sairaalassa, ota rohkeasti yhteyttä päivystä-
vään pappiin, p. 09 856 46105 (arkisin 9–14)
tai alueesi diakoniatyöntekijään.

**Kristus syntyy
– kiittäkää!**

Helsingin ortodoksisen
seurakunnan
diakoniatimi toivottaa
hyvää joulua ja onnellista
uutta vuotta!

”Evakot toivat paljon iloa, kauneutta ja herkkyyttä harmaaseen kulttuuriimme. Ortodoksit rikastuttivat myös meidän jäyhien ja jöröjen luterilaisten kirkollista maailmaa heleän uskonsa kanssa.”

*Kirjailija Heikki Turunen,
Sana 9.11.2017*

”Historia meillä ja muualla ei ole muuta kuin katkeamaton esitys koko kansan yhteisestä työstä, entisten sukupolvien iloista ja suruista, kärsimisestä sekä taistelusta heidän pyrkiessään sivistyksen ja ihmisyyden omistamiseen.”

*Rovasti Pekka Jyrkinen,
Aamun Koitto 20.11.2017*

Ota kantaa! Ortodoksiviesti julkaisee tällä palstalla lukijoitten kirjeitä, kolumneja ja mielipidekirjoituksia. Toimitus voi lyhentää tekstejä ja korjata oikeinkirjoitusta.

Kirjoituksia voi lähettää osoitteeseen: ortodoksiviesti@ort.fi.

Filantropia

Ihmisen osa

15.11.–31.12.2017

Joulupaastokeräys naisten oikeuksien edistämiseen Ugandassa
Filantropian keräystili: FI53 5480 0520 0233 08 Viite: 12564

www.filantropia.fi

ORTODOKSISEN KIRKON KANSAINVÄLISEN DIAKONIAN LAHETYSYHÖ FILANTROPIA RY:N SAANUT POLIISILUKITUKSEITA RAHANKERÄYSLYÖN LUVAN NUMERO POL-2015-1787. AVOINNETTU 4.1.2016. JOKA ON VOIMASSA 4.1.2016-31.12.2017. KOHO SIUNNALLELLA ARVONHAAVATA LUKIJOITTAJAMA.

Viron apostoliset kirkot
rovasti August Kaljukosken matkassa

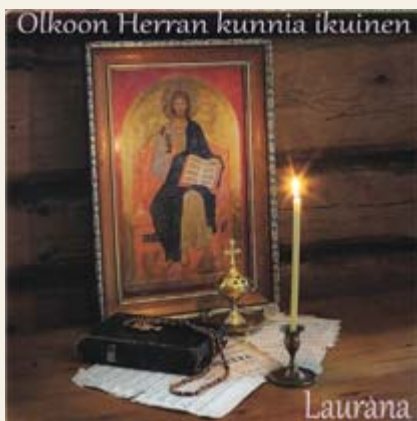
Timo Lehtonen

116 s., 230 mustavalkokuvaa, sid., kovakantinen

35 €

Kustantaja: Timon Tieto
Tilaukset:
www.timontieto.simplesite.com

Lauránan ensilevy on ilmestynyt!

Laurána, eli Vaasan kanttori **Laura Huttu** (nyk. Aho), laulaa ortodoksisia vigilian ja liturgian veisuja Znamennyi-sävelillä.

Tilaa ”Olkoon Herran kunnia ikuinen” -levy

www.laurana.fi tai 041 3693 971.

Tropari ry, c/o RATP, Raastuvankatu 22 A, 65100 Vaasa

Hanki joulukuusi ja tue samalla Filantropian työtä Loberen orpolasten parissa Keniassa!

Kuuset ovat pihta-, omorin- ja tavallisia suomalaisia kuusia.

Pihta	1,8–2,0 m	55 €	2,0–2,3 m	60 €
Omorinkuusi	1,8–2,0 m	45 €	2,0–2,3 m	50 €
Tavallinen kuusi	1,8–2,0 m	50 €	2,0–2,3 m	55 €

Myös muita kokoja rajoitetusti. Kysy.

Kotiinkuljetus: 12–18 €/kpl suur-Helsingin alueella: Espoo, Vantaa, Kerava, Järvenpää ja Sipoo.

Tilaukset pe 15.12. iltaan mennessä
martin.issakainen@gmail.com
tai puhelimitse 050 5525919

Kuusi on noudettavissa Helsingin ortodoksisen seurakunnan sisäpihalta Unioninkatu 39 La 16.12. klo 14.00–16.00

Tilaa ajoissa, niin varmistat kotiisi kauniin lähetyksuuden ja auttamisen hyvän mielen.

ORTODOKSIVIESTIN RISTIKKO 8/17

www.sanaris.fi / laadinta Erkki Vuokila, ulkoasu Heli Kärkkäinen

RISTIKKO 7/17 RATKAISU

U	P	A	R	M					
R	O	P	P	O	N	E	N	E	N
C	A	S	I	O	T	I	I	V	O
L	A	P	P	E	E	N	R	A	N
T	O	U	R	A	S	O	L	I	S
A	P	O	K	R	O	V	A	N	
I	A	U	N	E					
T	A	T	T	I	S	N	Y	S	A
N	I	V	A	L	O	K	U		
L	A	U	K	A	A	I	R	E	N
I	N	U	A	R	A	T	O	T	O
K	A	N	T	O	N	U	K	S	E
A	S	I	A	A	N	S	A	I	T

Ristanatehtävän oikein ratkaisseiden kesken arvotaan mielenkiintoinen kirjapalkinto. Lähetä ristikon avainsanat (keltaisella pohjalla) sekä nimesi ja osoitteesi postikortilla osoitteeseen Ortodoksiviesti / ristikko, Liisankatu 29 A, 00170 Helsinki. Vastausten tulee olla perillä 18. tammikuuta mennessä. Ratkaisu sekä voittajan nimi julkaistaan 1/18-lehdessä 9.2.

Edelliseen tehtävään saimme runsain mitoin vastauksia – kiitokset niistä! Onnetar suosi **Pirjo Koikkalaista Noormarkusta**. Hänelle postitimme **Eija Pulkkinen** teoksen *Syntymän ja kuoleman kirja*. Onnittelumme!

Laatukivet kohtuuhintaan
www.HautakiviHalvemmallafi

2425 €	99 €	960 €
	148 €	510 €

Sanna Taipale – Puh: 045 109 18 09 – Email: hautakivi@hautakivihalvemmallafi

Teofania 6.1.

*Jordanissa kastettaessa Sinua, oi Herra, / tapahtui,
että ihmiset kumarsivat Pyhää Kolminaisuutta, / sillä
Isän ääni todisti Sinusta / nimittäen Sinua rakkaaksi
Pojakseen / ja Henki kyyhkysen muodossa / vahvisti
sen sanan totuuden. / Kunnia olkoon Sinulle, Kristus
Jumala, / joka ilmestyit ja valistit maailman.*

Tropari